PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, TOREK, 15. DECEMBRA 1964 • LETO V., ŠTEVILKA 339 • CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

Prva izdaja

Delegacije potujejo po Jugoslaviji

Obiskale so Vojvodino, Kragujevac, Dubrovnik – Sprejem pri Kolišev skem

BEOGRAD, 14. dec. (Tanjug) — Delegacija komunistične partije Francije, ki je pod vodstvom člana politbiroja CK KPF Gastona Plisonija prisostvovala VIII. kongresu ZKJ, se je danes mudila v Vojvodini. Predstavniki francoskih komunistov so se razgovarjali s pokrajinskimi voditelji o družbeno-ekonomskih vprašanjih s posebnim ozirom na ureditev kmetijske proizvodnje. Popoldne je delegacija obiskala Zrenjanin in kmetijsko industrijski kombinat »Servo Mihalj«, kjer se je razgovarjala s predstavniki delavskega samoupravljanja.

Delegacija komunistične partije ČSSR s članom polit biroja CK Aleksandrom Dubčekom na čelu, ki je prisostvovala VIII. kongresu ZKJ, je prav tako obiskala Novi Sad. Po razgovorih s člani pokrajinskega komiteja ZK Vojvodine je obiskala tovarno »Novkabel«.

Član politbiroja švicarske partije dela Henry Tril, ki je prisostvoval VIII. kongresu ZKJ, se je danes mudil v Kragujevcu, kjer je obiskal okrajni komite ZK, nato pa si je ogledal tovarno avtomobilov »Crvena zastava«.

V Dubrovnik sta prispela člana delegacije KP Finske Lars Juntila in Gunar Asplund, ki sta prisostvovala VIII. kongresu ZKJ. Udeležila sta se odkritja spomenika Dušanu Grakalicu organizatorju vstaje na področju Konavlija. Po odkritju spomenika je na komemorativni akademiji govoril tudi Lars Juntila.

Novi Sad in Vrbas je obiskala delegacija partije narodne konvencije Gane, ki je pod vodstvom okrožnega sekretarja te organizacije za Akro Viliama Emanela Atrama prisostovala VIII. kongresu ZKJ. Po razgovorih v pokrajinskem komiteju ZK Vojvodine, so si gostje iz afriške dežele ogledali obrate industrijsko-živilskega kombinata »Vrbas«.

BEOGRAD, 14. dec. (Tanjug) — Predsednik zveznega odbora SZDL Jugoslavije Lazar Kolišev ski je danes sprejel delegacijo sudanske unije RDA iz Malija, ki jo vodi član politbiroja Sungolo Kulibali, pri čemer je prišlo do informativnih razgovorov o aktivnosti socialistične zveze in sudanske unije ter o nekaterih vprašanjih bilateralnega sodelovanja med obema delegacijama. Razgovora se je udeležil tudi član zvezne ga odbora Kiro Gligorov.

Tuje delegacije se vračajo

Od njih so se poslovili naši politični voditelji

BEOGRAD, 14. dec. (Tanjug). — Iz Beograda je danes odpotovalo več tujih delegacij, ki so prisostvovale VIII. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije. Delegacijo Fronte narodne osvoboditve Alžirije, ki jo je vodil član centralnega komiteja FLN in poslanec alžirske skupščine Lazzgar Laid, sta na surčinsko letališče spremila član izvršnega komiteja CK ZKJ Mijalko Todorović in član CK ZKJ Veljko Zeković.

Od delegacije arabske socialistične unije ZAR, ki jo je vodil Husein Zulfikar Sabri, član generalnega sekretariata arabske socialistične unije, sta se na letališču poslovila član izvršnega komiteja CK ZKJ Djoko Pajković in član CK ZKJ Osman Karabegović.

Delegacijo demokratske stranke Gvineje, ki jo je vodil stalni sekretar stranke in predsednik nacionalnega parlamenta Leon Maka, sta na letališče spremila član izvršnega komiteja CK ZKJ Lazar Kolišev ski in član CK ZKJ Janez Vipotnik.

Prav tako sta na surčinsko letališče spremila delegacijo KP Belgije, ki jo je vodil podpredsednik in član politbiroja Frans van den Brandon, spremila član izvršnega komiteja CK ZKJ Mijalko Todorović in član izvršnega komiteja CK ZK Makedonije Blagoje Taleski.

Iz Beograda je odpotovala v domovino tudi delegacija romunske delavske partije pod vodstvom člana politbiroja Nicole

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Po VIII. kongresu ZKJ

Velik odmev po svetu

Svetovni tisk obširno poroča o zaključku kongresa

BEOGRAD, 14. dec. (Tanjug). Skoraj ves svetovni tisk, agencije in radijske postaje izčrpno poročajo o včerajšnjem zadnjem dnevu VIII. kongresa ZKJ. Svetovna javnost je bila podrobno seznanjena, kot že prejšnje dni s potekom kongresa, tudi z včerajšnjo zaključno sejo in sklepi kongresa, izvolitvijo novega vodstva in zlasti ponovno izvolitvijo Josipa Broza Tita za generalnega sekretarja ZKJ kakor tudi z najvažnejšimi deli včeraj sprejete resolucije.

Radijske postaje mnogih držav so že v včerajšnjih popoldanskih oddajah objavile vesti o sklepih kongresa ZKJ, pri čemer so poudarile, da so za Josipa Broza Tita glasovali vsi delegati na kongresu. Ponovna izvolitev Josipa Broza za generalnega sekretarja je, kot so naglasile tuje radijske postaje, dokaz zaupanja vanj in njegove priljubljenosti pri jugoslovanskih komunistih in vseh jugoslovanskih narodih. Na to opozarjajo tudi kasnejši komentarji svetovnih agencij in radijskih postaj ter današnji svetovni tisk.

Britanska agencija Reuter poudarja, da so bili v CK ZK ponovno izvoljeni predsednik Tito in vsi njegovi najbližji sodelavci ter da so delegati na kongresu priredili generalnemu sekretarju ZKJ dolgotrajne ovacije.

Sovjetska agencija TASS je v več informacijah obvestila sovjetsko javnost o dogodkih na kongresu. Razen vesti o izvolitvi članov CK in drugih organov je TASS v posebni informaciji objavila povzetke iz resolucije kongresa. Med drugim je citirala del, v katerem je rečeno, da se je na svetu in v mednarodnem delavskem gibanju povečal ugled socialistične Jugoslavije, ki se dosledno in odločno bori za vsestransko mednarodno sodelovanje po načelih aktivne koeksistence.

Agencija France Presse poudarja v svojem poročilu, da je VIII. kongres ZKJ zaključil delo, Jugoslavija pa je po mnenju opazovalcev napravila nov korak na poti njej lastnega socialističnega razvoja. Tako AFP kot tudi ameriška agencija Associated Press je včeraj podrobneje obvestila svetovno javnost o dogodkih zadnji dan kongresa.

Radijske postaje mnogih držav so v skoraj vseh včerajšnjih oddajah objavile najvažnejše sklepe VIII. kongresa ter obširne odlomke iz resolucije, ki so jo sprejeli delegati ob zaključku kongresa. Obširno so o zaključni seji poročale radijske postaje Praga, Bukarešta, Washington, Deutschland Funk, Moskva, Varšava, Sofija, Kosuth, Rim, Pariz in mnoge druge.

Vsi pariški listi so danes pisali o zaključku dela VIII kongresa in o izvolitvi Josipa Broza Tita za generalnega sekretarja. »Figaro« piše med drugim, da so bile razprave, ki so se razvile na kongresu, brez precedensa, bile so javne od začetka do konca. Številni govorniki so kritizirali in opozarjali na pomanjkljivosti, slabosti in napake, zoper katere se bodo, kot so obljubili, odločno bojevali. Daljša poročila o zaključni seji kongresa so objavili tudi »Humanité«, »Combat«, »Nation«, »Echos« in drugi. »Monde« poudarja, da je treba predvsem ugotoviti to, da so bili skoraj vsi problemi, ki so bili na dnevnem redu, kritično obravnavani.

Češkoslovaški listi, ki izhajajo ob ponedeljkih, so o delu kongresa obširno poročali. »Rude pravo« poudarja pod velikim naslovom čez dva stolpca, da je kongres končal delo in da je bil za generalnega sekretarja ponovno izvoljen Josip Broz.

Tudi današnji italijanski listi posvečajo veliko pozornost VIII. kongresu. Večina listov poudarja v komentarjih kot pomembno dvoje: nadaljnjo demokratizacijo jugoslovanskega notranjega življenja z okrepitvijo samoupravljanja in decentralizacije, pri čemer se bo zmanjševala vloga države

● Nadaljevanje na zadnji strani

Pet pogojev Kambodže

V New Delhiju tečejo pogajanja med Kambodžo in ZDA

PNOM PENH, 14. decembra (Reuter). Na kamboško-ameriških pogajanjih o pomiritvi — pogajanja tekejo v New Delhiju — je Kambodža predlagala ZDA pet točk oziroma pogojev, ki naj pridejo na dnevni red pogajanj. Prvi izmed teh pogojev je, da preneha ameriška in južnovietnamska agresija na kamboške obmejne vasi. Kamboški predstavnik Sam San, glavni svetovalec princa Norodoma Sihanuka, je zahteval, ko je predlagal pet kamboških točk, da morajo ZDA plačati odškodnino za človeške žrtve in materialne izgube, povzročene v Kambodži zaradi številnih ameriških in južnovietnamskih napadov. ZDA in njihovi zavezniki, posebno Tajska in Južni Vietnam, naj ne otežujejo mednarodni komisiji za nadzorstvo nad premirjem, da opravlja kontrolo na kamboškem ozemlju. Izpustijo naj kamboške državljane, ki so jih samovoljno zaprle južnovietnamske oblasti.

Napovedujejo, da bodo trajala ameriško-kamboška pogajanja kakih deset dni. Nanašala se bodo predvsem na to, kako preprečiti incidente na južnovietnamsko - kamboški meji, ki so v zadnjih mesecih ustvarili napetost v odnosih med Kambodžo in ZDA.

Ameriško delegacijo na pogajanjih v New Delhiju vodi osebni Johnsonov odposlanec Philip Bonsal.

Vietkong v napadu

SAJGON, 14. dec. (Reuter). V vsem Vietnamu so se nadaljevali boji med vladnimi enotami in silami Vietkonga. Enote Vietkonga so zadnje dni okrepile napade na položaje, skladišča in transporte vladnih sil. Danes so napadle kolono vladnih vojakov blizu meja DR Vietnama. Ubitih je bilo 11, ranjenih pa 39 vladnih vojakov. Pri tem je bil ubit tudi neki ameriški vojak.

Hujši boji so bili tudi v srednjem Vietnamu, kjer so vladne sile napadle enote Vietkonga pri mestu Hua.

Liberalizacija trgovine z Jugoslavijo

Danska bo ukinila vse »negativne sezname« in restriktivne kvote

KOBENHAVN, 14. decembra (Tanjug). — Jugoslovanski veleposlanik v Köbenhavnu Lazar Lilić in danski zunanji minister Per Haekkerup sta danes podpisala sporazum o liberalizaciji trgovine med obema državama. S sklenitvijo tega sporazuma je Jugoslavija prišla na danski tako imenovani seznam držav s svobodno trgovino. Ukinjeni so dosedanji »negativni seznami« in restriktivne blagovne kvote, ki so bile v prejšnjih pogodbah določene za jugoslovansko blago in ki so že s tem ovirale normalen in obojestransko koristen razvoj gospodarskih odnosov obeh držav.

Danska je bila zadnje tržišče na nordijskem področju, na katerem jugoslovanski proizvodi niso bili deležni popolnih olajšav. S sklenitvijo tega sporazuma je Skandinavija postala za jugoslovanska zunanjetrgovinska podjetja edinstveno območje svobodne trgovine. Dogovori z drugimi skandinavskimi državami so bili namreč sklenjeni že prej.

S sporazumom o liberalizaciji trgovine se odpirajo tudi možnosti za razširitev industrijske kooperacije med obema državama kot tudi za druge oblike zunanjetrgovinskega poslovanja.

Kanada ne bo sodelovala pri MLS

Zunanji minister je to znova potrdil – Predlog za reorganizacijo NATO

Pariz, 14. dec. (Reuter). Kanadski zunanji minister Paul Martin je po sestanku s francoskim zunanjim ministrom Couvom de Murvillom potrdil, da Kanada ne namerava sodelovati pri ustanovitvi multilateralnih atomskih sil NATO. Kanada je zavzela takšno stališče že pred dobrim letom. Na zasedanju ministrskega sveta NATO, ki se začne jutri, bo Paul Martin sprožil nov predlog o organizaciji NATO.

Po vesteh zahodnih agencij bodo prvi dan tridnevnega zasedanja ministrskega sveta NATO na splošno razpravljali o mednarodnem položaju in odnosih med Vzhodom in Zahodom. Drugi dan zasedanja bo posvečen vojaškim vprašanjem, medtem ko bodo v četrtek razpravljali o štirih poglavitnih vprašanjih: odnosih med Grčijo in Turčijo in o ciprskem problemu, o nedavnih spremembah v sovjetskem vodstvu, o prvem kitajskem poskusu z atomsko bombo in pa o nemškem in berlinskem problemu.

TOVARIŠKI VEČER — CK ZKJ je priredil v nedeljo zvečer v prostorih ZIS tovariški večer za delegate in goste VIII. kongresa ZKJ, ki se ga je udeležil tudi generalni sekretar Josip Broz-Tito s soprogo Jovanko.
Telefoto: Tanjug

Moskva za sklic svetovne razorožitvene konference

»Pravda« o sovjetski zunanji politiki

MOSKVA, 14. dec. (Tanjug). Glasilo CK KP Sovjetske zveze »Pravda« piše danes v uvodniku, da je poglavitna naloga sovjetske zunanje politike, zagotoviti mirne pogoje za komunistično izgradnjo in preprečiti novo svetovno vojno. List poziva zahodne države, da bi sprejeli nadaljne korake za ublažitev mednarodne napetosti.

»Treba je utrditi in nadaljevati to, kar je bilo začeto, v nadaljnjem reševanju spornih vprašanj po mirni poti,« piše »Pravda«, ko opozarja na pomen moskovskega sporazuma. »Tak razvoj bi ustrezal interesom vseh narodov. Toda pri tem je nujno potrebna dobra volja in želja po sodelovanju, želja, da bi skupaj, potrpežljivo in vztrajno iskali rešitve za sporne probleme. Sovjetska vlada je pripravljena še naprej razvijati odnose z vsemi državami, pa tudi z glavnimi kapitalističnimi deželami, tako v politiki kot tudi v gospodarstvu in kulturi. Zdaj je stvar zahodnih držav, da izpričajo dobro voljo.«

List opozarja na sovjetske pobude v OZN o razorožitvi in nadaljuje: »Sovjetska zveza ni za ‚vse ali nič'. Pri tem, ko se zavzema za splošno in popolno razorožitev, se hkrati zavzema tudi za delne ukrepe, ki bi predvsem pomagali zaustaviti oboroževalno tekmo, kar bi blagodejno vplivalo na vso mednarodno atmosfero in ustvarilo ugodne pogoje še za ureditev drugih problemov« Sovjetski zvezi se zdi »koristno, da bi sklicali svetovno razorožitveno konferenco, kakor so predlagali na kairski konferenci voditeljev nevezanih držav, hkrati pa je Sovjetska zveza pripravljena pogajati se o razorožitvi v kateremkoli forumu in na kakršnikoli ravni.«

»Pravda« ostro obsoja dejavnost militarističnih sil, »ki se zatekajo h grobemu nasilju in agresijam«, pri čemer omenja Kongo, Južni Vietnam in Kubo kot tudi načrte o ustanovitvi multilateralnih atomskih sil NATO. »Toda naj bodo mednarodni problemi še tako zapleteni,« je rečeno na koncu uvodnika, »so sovjetski ljudje prepričani o tem, da je mogoče rešiti te probleme po mirni poti. Prepričani so tudi, da politika miroljubne koeksistence ustreza koristim ne samo Sovjetske zveze, ampak vseh držav, in da je samo na tej podlagi mogoče zagotoviti trajen mir in splošno varnost.«

Elektorji volili predsednika ZDA

WASHINGTON, 14. dec. (AP). 538 članov vodilnega kolegija, izvoljenih na ameriških predsedniških volitvah 3. novembra, bo danes uradno izvolilo Lyndona Johnsona za predsednika ZDA. Na nedavnih volitvah je bilo izvoljenih 486 elektorjev iz 44 držav, ki bodo danes oddali svoj glas za predsednika Johnsona, in 52 delegatov volilnega kolegija iz 6 ameriških držav, ki bodo glasovali za republikanskega kandidata Goldwaterja.

Rezultate današnjega glasovanja bodo uradno razglasili 6. januarja prihodnjega leta na skupni seji predstavniškega doma in senata ameriškega kongresa, ko bo predsednik Lyndon Johnson slovesno prevzel dolžnost.

Spaak priznava: do desanta uporniki niso ubili nikogar

Varnostni svet nadaljuje razpravo o Kongu

NEW YORK, 14. dec. (Tanjug). Obravnava v varnostnem svetu o ameriško-belgijski intervenciji v Kongu se danes nadaljuje. Pričakujejo, da bodo govorili zastopniki ZDA, Francije, Sovjetske zveze in Britanije. Belgijski zunanji minister Spaak je v petek skušal nepreprič ljivo braniti ameriško-belgijsko akcijo, vendar pa je odkrito priznal, da do desanta na Stanleyville uporniki niso umorili nikogar.

V dosedanji debati so afriške dežele, pobudnice akcije, pokazale odločnost, da bodo vztrajale na svojih pozicijah in dosegle, da bi afriška celina v prihodnje ne trpela več podobnih pustolovščin.

Zastopniki Gane, Gvineje, Malija, Konga (Brazzaville), Sudana in Alžirije so na široko argumentirali vse aspekte tuje intervencije v Kongu in njene posledice, ki jih je ta intervencija povzročila v Kongu, Afriki in na mednarodnem področju.

Afriške dežele zahtevajo obsodbo intervencije, prenehanje tujega vmešavanja v Kongu, ustavitev ognja in akcijo pomiritve med obema strankama v Kongu. Zlasti zahtevajo, naj bi ta problem pustili v Afriki, da bi ga sama rešila.

Alžirski zunanji minister Buteflika je izročil osebne poslanice predsednika Ben Bele predsednikom Naserju, Niereru, Kenyatti, sudanskemu premieru Khalifi, etiopskemu suverenu Hailu Selassiu in kralju Saudske Arabi. je Fejsalu o situaciji v Kongu. Buteflika je obrazložil alžirsko stališče do najnovejše intervencije v Kongu tudi generalnemu sekretarju OAE Dialu Telliju. »Razgovori s šefi afriških držav — je rekel minister Buteflika — so potrdili identičnost gledišč o situaciji v Kongu. To pa pomeni najzanesljivejšo jamstvo vitalnosti OAE in njene akcije proti škandaloznim Combejevim mahinacijam.«

Resolucija VIII. kongresa ZKJ

V posebni prilogi objavljamo danes resolucijo osmega kongresa o nadaljnjih nalogah Zveze komunistov Jugoslavije.

NATO: senzacij ni pričakovati

Kriza v zahodni vojaški organizaciji je vse večja

POSEBEN DOPIS ZA »DELO«

PARIZ, 14. dec. (po telefonu). Popoldne sta se v Elizejski palači sestala de Gaulle in ameriški zunanji minister Rusk. Že prej je bilo znano, da je tema razgovora ustanovitev multilateralnih nuklearnih sil. Znano je bilo tudi, da so stališča različna. Navidezno zadovoljstvo z razgovori naj bi potrdilo, da si zahodni zavezniki lahko privoščijo različna mnenja glede drugorazrednih vprašanj, potem ko so rešili primarna.

Vendar niso vsi prepričani, da je ustanovitev multilateralnih nuklearnih sil z mednarodnega stališča drugorazrednega pomena. Ne gre samo za to ali ono organizacijsko obliko delovanja atlantskega pakta, temveč za dejstvo, da lahko morebitna uresničitev te ameriške zamisli ustvari možnost zahodnonemškim revanšistom, da bodo nekega dne gospodarji usodnega atomskega gumba.

Rusk ni prišel na razgovor z de Gaullom — in prej s Couve de Murvillom in Pompidoujem — samo zato, da bi odstranil francosko-ameriška nesoglasja. Razlike so prevelike, da bi potovanje preko oceana lahko bistveno vplivalo nanje. Rusk je prišel na redno letno zasedanje ministrov atlantskega pakta, ki se bo začelo jutri v beli hiši na Porte Dauphine v Parizu. De Gaulle je želel zvedeti, kakšne bi bile posledice, če bi se jutri javno izrekel za tisto, kar Francija kategorično zavrača.

Razgovorov v dvoje je bilo danes v Parizu več. Na kosilih in čajankah so zunanji ministri držav članic NATO izmenjavali mnenja. Ceprav je bilo vse to v ožjem krogu, je vsem opazovalcem jasno, da je bila najvažnejša tema razgovorov francosko zopertavljanje ameriškemu načrtu multilateralnih sil. Nad vsem tem visi vprašanje: ali bi ta načrt lahko pomenil izgubo Francije za atlantski pakt?

Da postaja kriza v zahodni vojaški organizaciji vse večja, bo pokazalo tudi jutrišnje zasedanje NATO. Formalni vzrok te krize so nasprotja v zvezi z multilateralnimi silami, toda v bistvu je vzrok mnogo globlji. Francozi so ga že uradno priznali v zadnjem ekspozeju zunanjega ministra Couve de Murvilla in v odgovoru Pompidouja novinarjem. Po francoskem pojmovanju gre za spremembo razporeda mednarodnih sil, ki ni več takšen, kakršen je bil, ko je bil atlantski pakt formiran.

Francija se še ni nikdar javno uradno izrekla za zapustitev zahodne vojaške zveze. Mnogim pa je jasno, da bi izvajanje ameriškega načrta v NATO in sploh v zahodni politiki postopoma pustilo Francijo ob strani in lahko bi prišlo do dejanske spremembe stanja.

Opozicija, ki je proti »francoskemu dežniku« in za »ameriški ščit« svari v zadnjem času pred »nevarnostjo izolacije«, v kateri bi se Francija znašla, če bi nadaljevala svojo politiko. Guy Mollet je na primer včeraj na nekem zborovanju, ko je ocenjeval de Gaullovo politiko, z obžalova-

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

Hasan II. pri de Gaullu

PARIZ, 14. dec. (Reuter). Maroški kralj Hasan II. se je sinoči uro pogovarjal s predsednikom de Gaullom. Po vesteh iz poučenih krogov ni bil vnaprej določen noben dnevni red. Sodijo, da sta se pogovarjala o odnosih med Marokom in Francijo, Francijo in državami Magreba kot tudi Marokom in zahodnimi državami ter državami Srednjega vzhoda in Afrike.

Kralj Hasan je prispel v Pariz v soboto po uradnem obisku v Tunisu. Pričakujejo, da bo odpotoval iz Francije jutri.

Khalifa za pogajanja

KARTUN, 14. dec. (Reuter). Sudanska vlada je včeraj sklenila, da se začne z voditelji organizacij sudanskega juga pogovarjati o bodočih odnosih med sudanskim severom in jugom. O tem so sprejeli sklep na seji vlade, na kateri sta premier El Katim Khalifa in notranji minister Klement Mboro poročala o svojem obisku v južnih pokrajinah.

Minister za informacije Khalifa Babiker je izjavil, da je vlada sklenila ustanoviti ministrski odbor, ki bo spremljal položaj na jugu.

VČERAJ ZJUTRAJ NA LJUBLJANSKI ŽELEZNIŠKI POSTAJI — Delegati VIII. kongresa ZKJ iz Slovenije so se včeraj zjutraj vrnili s posebnim vlakom iz Beograda.
Foto: Kaše

Široka znanstveno-raziskovalna naloga

Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani, naša najvišja izobraževalna in znanstvena ustanova na tem področju, je učakala pomemben dan — otvoritev novih prostorov na Kodeljevem. Novi prostori v novem poslopju so izredno pomembni, saj bodo nedvomno omogočili bolj temeljito in popolnejše delo s slušatelji, hkrati pa omogočili lažje uresničevanje prizadevanj in teženj komisije za znanstveno-raziskovalno delo, ki so jo nedavno ustanovili.

Otvoritev novih prostorov pa se ni začela in končala samo s slovesnostjo, marveč je združena tudi s tridnevnim znanstveno-strokovnim sestankom športnih pedagogov in športnih zdravnikov iz Beograda, Zagreba, Ljubljane in drugih središč. Za učiteljski kolektiv VŠTK je dobro znamenje, da se je z razumevanjem lotil nadaljnjega izobraževanja, ki daje kvalitete za iskanje novih dognanj in boljših metod v praktičnem delu. Na poti razvoja ljubljanske kadrovske šole od preproste empirije do znanstvene ravni in ustvarjalnosti je bilo namreč nemalo prizadevanj, ki so se kazala najprej v boju proti preživelim tradicijam, nato pa čedalje bolj v iskanju izvirnih našim potrebam ustreznih konceptov v telesni kulturi. In prav ustanovitev komisije za znanstveno - raziskovalno delo pomeni v vsem tem vidno prelomnico.

Ne gre samo za to, da bi prispevali k učinkovitejši telesni vzgoji v šolah in k vidnejšim dosežkom v tekmovalnem športu. Zavedati se je treba, da so še druge stvari, ki jih družba pričakuje od šole. Človek našega časa čuti, da je biološko ogrožen in si je v večji ali manjši meri tudi svest, da bi moral bolj načrtno skrbeti za dobro uspevanje organizma kot materialnega nosilca vseh dejavnosti, vendar za to še ni pripravljen ali morda vzgojen ali pa še nima ustreznih možnosti. V vse naše družine še ni prodrla zavest, da je vredno skrbeti za telesno vzgojo otrok, del odraslih pa se zadovoljuje z doživljanjem športa s tribun, velika večina ljudi pa nekako vsak dan sproti pozablja neizprosno resnico, da »delo razvija in ohranja organe«.

Predvsem od nove komisije za znanstveno raziskovalno delo in ne samo od VŠTK ne pričakujemo samo tega, da bodo z izsledki na vidiku bogatili teorijo in prakso, temveč da se bodo spoprijeli tudi z vprašanjem, kako prikazati ljudstvu resnico o vrednotah telesne kulture, posebno pa še staršem ter pedagoškim in zdravstvenim delavcem.

DRAGO ULAGA

Delo odborov skupščine SRS

Poglavitno: šolanje kadrov in sistematizacija delovnih mest

Poslanci o kadrih v socialnem varstvu

LJUBLJANA, 14. dec. — V zadnjih letih beležimo izreden premik v izobraževanju kadrov, ki delajo na socialno varstvenem področju. Letos je tudi vpis na višjo šolo za socialne delavce zelo velik, kar je nedvomno lep napredek, h kateremu so prispevale svoj delež tudi skupščinske razprave o socialni problematiki. Pomen te službe je postal jasnejši, odprla pa se je tudi perspektiva ljudem, ki se odločijo za poklic socialnega delavca.

Kljub temu napredku pa še ne moremo reči, da je položaj zadovoljiv, so poudarili v današnji razpravi v odboru socialnozdravstvenega zbora za proučevanje zakonskih in drugih predpisov. Na boljšem so s kadri predvsem občinski centri za socialno delo, medtem ko so v občinskih organih še dokajšnje vrzeli. Pomanjkanje ustreznega kadra zelo zavira sistematično spremljanje socialno-varstvene problematike, razen tega pa še odprto vprašanje sistemizacija delovnih mest. Sistemizacija namreč ni prilagojena dejanskim potrebam in zato je nujno, so poudarili v razpravi, da bi probleme kadrov vezali na vprašanja materialnih sredstev. Očitno je, da v praksi socialno-varstveno področje zaostaja za drugimi službami prav zaradi pomanjkanja ustreznih strokovnih kadrov, ki bi dajali iniciativo za opravljanje socialno-varstvenih nalog in bili sposobni utemeljevati in zagovarjati konkretno urejanje socialno-varstvenih potreb. Ker pa so kadri često utesnjeni v ozke občinske upravne okvire, niso sposobni, da bi v sodelovanju z drugimi organi in organizacijami šli v širše akcije, kot jih narekujeta dejansko stanje in razvoj.

Razen teh ugotovitev so v razpravi opozorili tudi na veliko nesorazmerje v porazdelitvi kadrov. Tako je zlasti v občinah, kjer je socialna problematika zelo pereča, malo socialnih delavcev ali pa ni nobenega. Tako je na primer v mariborskem okraju v občini Lenart na 17.000 prebivalcev le en socialni delavec, a v občini Ormož na 19.000 prebivalcev. To, so poslanci posebej poudarili, narekuje občinskim skupščinam, da usmerjajo šolanje in pripravijo program za štipendiranje socialnih delavcev in ugotovijo, kje in zakaj bodo koga štipendirali. V sistemizaciji delovnih mest pa je neodložljivo, da občine pregledajo, koliko mest je potrebnih in kakšna izobrazba je zanje nujna. Prav tako bo treba obračunati z različnim vrednotenjem službe socialnega varstva ter socialnim delavcem povsod zagotoviti ustrezne delovne pogoje in osebne dohodke.

Razpravljali so tudi o višji šoli za socialne delavce, kjer naj bi po temeljiti proučitvi za eno leto podaljšali študij. To leto naj bi pomenilo predvsem praktični del študija pod vodstvom šole, razen tega pa bi študent obvezno opravil tudi diplomsko nalogo.

Odbor je sklenil, da bo priporočil, naj o problematiki socialnih strokovnih kadrov v delovnih organizacijah razpravlja tudi gospodarski zbor, o problematiki socialnih delavcev, ki delajo v šolah, pa prosvetno-kulturni zbor skupščine SR Slovenije.

M. R.

Sprejemi in obiski

BEOGRAD — Zvezni sekretar za zunanjo trgovino Nikola Djuverović je sprejel kubanskega veleposlanika Hoseja Luisa Pereza Fernandeza.

Zvezni sekretar za zdravstvo in socialno politiko Moma Marković je sprejel argentinskega veleposlanika strijske arabske republike dr. Sami Draubi.

Zvezni sekretar za informacije Viljko Vinterhalter je sprejel Pierra de Bellefeuillea, direktorja v kanadski družbi za svetovno razstavo, ki bo leta 1967 v Montrealu. Pogovarjala sta se o pripravah za razstavo.

ZAGREB — Člani sovjetske zdravstvene delegacije so obiskali republiškega sekretarja za zdravstvo dr. Bogdana Srdarja in se zanimali za izvajanje zdravstvene zaščite na Hrvatskem.

BUKARESTA — Sem je prispel pomočnik zveznega sekretarja za zunanjo trgovino Toša Gliščić, ki bo vodil našo delegacijo v razgovorih o blagovni menjavi z Romunijo v prihodnjem letu.

PRAGA — Študijska skupina Zveze novinarjev Jugoslavije je prispela na sedemdnevni obisk v ČSSR, da bi se seznanila z njenim sodobnim ekonomskim razvojem.

Ohladitev v Dalmaciji

SPLIT, 14 dec. (Tanjug). Po desetih dneh zelo lepega, toplega in sončnega vremena se je danes ozračje v Dalmaciji ohladilo. Termometer kaže 7 stopinj nad ničlo, nad Splitom pa se pode sivi snežni oblaki, ki napovedujejo padavine. Minuli dnevi decembra so bili tako topli, da so po daljšem presledku ponovno izvabili kopalce na plaže. Danes pa so Splitčani spet oblekli jesenske plašče.

Obramba pred slinavko in parkljevko v Mariboru

MARIBOR, 14. dec. — Okrajni štab za preprečevanje kužnih bolezni v Mariboru je v uradnem obvestilu razglasil, kakšnih preventivnih ukrepov se morajo posluževati ljudje, da ne bi prenašali kužnih bolezni — slinavke in parkljevke. Med drugim si morajo vozniki vozil vseh vrst razkužiti obutev in roke na vseh cestnih razkuževalnih preprogah in v razkuževalnih vedrih. Štab je začasno razglasil področje mariborskih mestnih občin Center, Tabor in Tezno za ogrožena področja. -ž

PETNAJST LET CENTRALNE TEHNIŠKE KNJIŽNICE — Centralna tehniška knjižnica je včeraj na intimni in prisrčni slavnosti proslavila 15-letnico svojega obstoja in plodnega dela. V pozdravnem govoru sta direktor CTK inž. Kajetan Kovačič in predsednik knjižniškega odbora CTK dr. inž. Friderik Gerl orisala razvojno pot, pomen in delo te ustanove. Poleg številnih gostov so se svečanosti v prostorih CTK udeležili podpredsednik republiškega IS Beno Zupančič, predsednik prosvetno-kulturnega zbora skupščine SRS Ivo Tavčar, sekretar za kulturo in prosveto Miloš Poljanšek, sekretar za raziskovalno delo in visoko šolstvo Mirko Tušek, predsednik republiške gospodarske zbornice Riko Jerman in gostje iz Beograda: predsednik Zveze društev inženirjev in tehnikov Jugoslavije Djuro Matić in drugi. Foto: Busić

Zavojsko jezero se prazni

Ostanki obrobnih poslopij bivše vasi Zavoj stoje že na suhem

NIŠ, 14. dec. (Tanjug). Iz Zavojskega jezera, ki so ga začeli po posebej zgrajenem predoru izpraznjevati 11. decembra opoldne, je odteklo do danes opoldne nad 7 milijonov kubikov vode, tako da je gladina jezera upadla za dobrih 10 metrov. Ker je vode v reki Visočici malo, tako da je teče po strugi samo 10 kubikov v sekundi, je pričakovati, da bo izpraznjevanje Zavojskega jezera, kamor je pritekla voda lani v februarju, ko se je v sotesko Visočice usulo v obliki zemeljskega plazu poldrugi milijon ton kamenja in prsti, končano tri do štiri dni prej, kokor so računali strokovnjaki.

Vodni promet med zavojsko pregrado in Veliko Lukanjo so morali ustaviti, ker je jezero zdaj oddaljeno od bivšega pristaniščа v Veliki Lukanji cela dva kilometra. Obrobna poslopja bivše vasi Zavoja, ki so bila 560 dni pod vodo, zdaj že stoje na suhem, toda od njih ni ostalo skoraj nič. Celi so samo temelji bivšega šolskega poslopja, vaške cerkve in še nekaterih iz kamna zgrajenih poslopij. Vsa druga poslopja so se porušila in pokriva jih debela plast blata.

Komemorativni sestanek skupščinskih novinarjev

BEOGRAD, 14. dec. (Tanjug). Predstavniki informativne službe zvezne skupščine in v skupščini akreditirani novinarji so imeli danes komemorativni sestanek ob smrti urednika »Borbe« in dolgoletnega skupščinskega poročevalca Slobodana Krstanovića. Spomine na prezgodaj umrlega Krstanovića, iskrenega, dobrega in plemenitega človeka, tovariša in člana Zveze komunistov ter nadarjenega novinarja, je obujal urednik »Politike« in predsednik uprave kluba skupščinskih poročevalcev Vlada Mitrović. S spominskega sestanka so poslali družini pokojnega Krstanovića sožalno brzojavko.

V izredni številki »Komunista«

Ob zaključku VIII. kongresa ZKJ je izšla druga izredna številka »Komunista«.

V njej so objavljene diskusije delegatov na plenarnih sejah, poročila komisij VIII. kongresa, besede tujih delegatov, prva plenarna seja novoizvoljenega CK ZKJ, sestava CK ZKJ, kontrolne in revizijske komisije CK ZKJ ter referat tov. Aleksandra Rankovića.

Delo odborov zvezne skupščine

Visoko planirano povečanje prometa

Osnutek družbenega plana v odboru za promet in zveze

BEOGRAD, 14. dec. (Tanjug) — Pred prehodom na debato o osnutku družbenega plana za prihodnje leto so se poslanci odbora zveznega zbora zvezne skupščine za promet in zveze zadržali pri vprašanju, ali bodo odpravljene oslajšave v potniškem prometu in kakšen bo značaj investicij v prihodnjem letu. Od teh elementov je namreč bistveno odvisna realnost planiranega obsega dela v prometu. Osnutek namreč predvideva, da bodo transportna podjetja prihodnje leto prepeljala 11.5 milijona ton blaga in 42 milijonov potnikov več kakor letos.

Predstavnik zveznega sekretariata za promet in zveze je rekel, da v zvezi z voznimi olajšavami v potniškem prometu še niso našli izhoda, da pa bo konkreten predlog v kratkem poslan skupščinskim telesom. Glede investicij je splošno sprejeta politika počasnejšega tempa investiranja. Ker pa je predvideno znatnejše povečanje proizvodnje — na primer gradbenega materiala naj bi bilo v prihodnjem letu na voljo približno 3 milijone ton več, kakor letos — je realno pričakovati, da bo promet tudi v prihodnjem letu zelo obremenjen.

V debati so opozorili na to, da so bili letošnji rezultati prometa, ki so tudi znatno presegli planirani obseg, doseženi v glavnem z izrednim prizadevanjem delavcev, vtem ko je bilo novih prevoznih in tehničnih sredstev v promet vključenih malo. Nadaljnje povečanje sposobnosti transportnih organizacij, da bi zadovoljile naraščajoče potrebe gospodarstva, je torej odvisno tudi od ureditve ključnih vprašanj gospodarskega položaja in primerne delitve ter od investiranja za nakup novih vozil. Opozorili so tudi na to, da ne smemo pričakovati, da bodo sredstva, ki bodo ostala gospodarskim organizacijam, ker bo odpravljen prispevek, porabljena za razširjeno reprodukcijo. Osebni dohodki namreč v večini prometnih podjetij zaostajajo in zato bo večji del teh sredstev uporabljen za povečanje zaslužka delavcev.

Predstavnik zveznega zavoda za plan je obvestil poslance, da prihodnje leto lahko pričakujemo ugodnejše pogoje delovnih organizacij, ker bo odpravljen splošni 1-odstotni davek na promet in ker bodo anuitete znižane. Tako bodo podjetja sama lahko več investirala v modernizacijo in nakup novih vozil.

V zvezi z nadaljnjo graditvijo Jadranske magistrale je bilo v debati izraženo tudi mnenje, da bi bilo treba sredstva koncentrirati na odseku Ivangrad—Kosovska Mitrovica, kjer bo graditev težavna in trajala bo najmanj dve leti. Ta odsek bo za gospodarstvo s širšega področja zelo važen.

Pred spremembo regresov v kmetijstvu

O predlogih je razpravljal svet za kmetijstvo zvezne zbornice

BEOGRAD, 14. dec. (Tanjug). — Pristojni zvezni organi predlagajo, naj bi prihodnje leto znižali nekatere regrese in uveljavili spremembe v sistemu regresov in premij v kmetijstvu. Ta predlog je podprl danes tudi svet za kmetijstvo in živilsko industrijo Zvezne gospodarske zbornice, ki je obravnaval planske naloge kmetijstva v letu 1965 in pogoje gospodarjenja na tem proizvodnem torišču.

Predvsem predlagajo spremembo v načinu regresiranja umetnih gnojil. Umetna gnojila naj bi namreč regresirali po odstotku aktivne materije, ne pa po vrsti gnojila kakor doslej. Po tem predlogu bi ostala skupna vsota regresov za umetna gnojila ista; z novim načinom regresiranja pa bi bolj stimulirali uporabo znatno boljših gnojil.

Predlagajo tudi, naj bi odpravili regrese za nakup opreme, goriva in maziva ter regres za popravljanje ladij v morskem in sladkovodnem ribištvu. Regres v ribištvu bi se spremenil v premije, ki bi jih dajali po količini ulova rib. Tako bi ribolov bolj spodbujali.

Za utemeljen velja posebej predlog, naj bi regres za traktorje in kombajne prenesli s kmetijstva na industrijo. Izraženo je bilo mnenje, da kmetijstvo lahko kupuje traktorje iz uvoza po znatno nižjih cenah in zato bi bilo treba predvideni regres usmeriti na dotiranje domače industrije traktorjev in kombajnov. Proizvodni stroški te industrije so namreč zaradi razmeroma majhnih serij veliki.

Na torišču premij predlagajo tudi, naj bi nekatere premije odpravili. Odpravili naj bi premijo za merkantilno pšenico v znesku 2 din za kilogram in za semensko pšenico 8 din za kilogram. Ti dve premiji naj bi vračunali v ustrezne cene. To pomeni, da bi znašala cena pšenice 62 din, ne pa 60 din plus 2 din premije.

Svet za kmetijstvo je podprl tudi predlog, naj bi obdržali premijo za surovi bombaž, ker industrija ne more pridelovalcem plačevati višje odkupne cene, ko pa lahko uvaža bombažno vlakno po nižji ceni kakor znaša domača.

Svet za kmetijstvo in živilsko industrijo pa ni podprl predloga, da bi odpravili nekatere premije za živino, in jih povezali z garantiranimi cenami. Postavil se je na stališča, da mora miniti še nekaj časa, da bi se trg kmetijskih proizvodov bolj stabiliziral. Šele potem naj bi izvedli te spremembe.

Vsi ti ukrepi pomenijo nadaljnje izpolnjevanje resolucij zvezne skupščine o gospodarskem sistemu in o kmetijstvu. S temi ukrepi si pristojni organi prizadevajo kmetijstvo kar najbolj rešiti raznih administrativnih intervencij v njegovem gospodarjenju, ki naj skoraj izključno sloni na ekonomskih načelih. Odprto pa ostane vprašanje, v kolikšni meri bo kmetijstvo lahko preneslo prenehanje dotoka določenih sredstev iz regresov in premij, čeprav je normalno pričakovati, da bodo skladi kmetijskih organizacij naraščali s čedalje hitrejšim prenašanjem sredstev za razširjeno reprodukcijo na te kmetijske organizacije.

Pisma bralcev

Šolska romanja

Tovariš urednik,

nisem podkovan v zakonih, vendar pa se mi zdi čudno, da morajo moji in mojih dveh sosedov otroci hoditi v šolo v Škofjo Loko 12 km tja in 12 km nazaj, torej vsak dan 24 kilometrov, in to ob vsakem vremenu. Razen tega si ta ali oni »prisluži« še kako uro karcerja. Iz mojega okoliša je deset otrok — in vsak ima svoj urnik, skoraj nikoli nista dva v istem času doma. Eni hodijo zjutraj z baklo, drugi se vračajo v temi.

Vprašujem se, ali ne bi mogla šola tem romarjem ustrezno urediti pouk, da ne bi gazili ponoči po slabih poteh? Ali se nikakor ne bi moglo urediti tudi to, da bi organizirali prevoz za 10 km prevozne poti (od šole do Fojške žage)? Enkrat dnevno v vsako smer. Proti Škofji Loki bi bilo na vsak kilometer poti precej več šolarjev. Mar vodstvo šole ne ve, da so take poti mučenje otrok? In kje je šolski odbor?

In še nekaj o pošti. Sem ne dostavljajo iz Škofje Loke niti priporočenih pisem, čeprav so vse vrste pošiljk plačane, to je frankirane. Če prideš sam na pošto, potem dobiš, če ne prideš, vrnejo pošiljko, od koder je prišla. Do Fojske žage lahko pripelje tudi avtobus, to je 10 km iz Škofje Loke. Zakaj ne bi vsaj enkrat na teden dostavljali pošte do sem?

Menda smo deželani enakopravni s prebivalci mesta in njih najbližje okolice.

Kakor uprava šole tako tudi uprava PTT v Škofji Loki vidi le svojo najbližjo okolico — na malo oddaljene pa so pozabili.

Nujno je, da se ti dve vprašanji rešita tako, da bo prebivalstvo zadovoljno.

FRANC KRŽISNIK,
Ožbolt 2,
p. Škofja Loka

Da ne bo prepozno!

Tovariš urednik,

v rubriki »Pisma bralcev« se je dne 19. 11. 1964 oglasil tov. Janko Erznožnik iz Žirov s pismom »Kaj pa deportiranci in bivši mali trgovci«. Ta naslov bi dopolnil z gostilničarji, sladoledarji, krošnjarji ipd. Opozoril bi rad namreč na nekaj, kar pri nas že dolgo obravnavamo — ko pa beremo poročila o razpravah o novem pokojninskem zakonu, o tem ni nobene besede.

Bili smo mali trgovci, gostilničarji ipd., sam sem bil sladoledar - krošnjar, a le redko se je zgodilo, da je kdo, ki je imel tak poklic v mali podeželski vasi, lahko preživljal družino, skoraj vedno smo morali iskati še dodatni zaslužek. Ker nas je sedanji pokojninski zakon postavil popolnoma ob stran upamo, da nas bo novi zakon štel za enakovredne z drugimi poklici.

Ob tem naj postavim tole vprašanje: Ali je imel trgovčič ali gostilničar v neki hribovski vasi večje dohodke kot pa mestni obrtnik, arhitekt, inženir, odvetnik, zdravnik, zobozdravnik, zobotehnik ipd? Ko to pišem, mislim predvsem na primorske kraje, kjer nas je tuja gospodarska politika še posebno prizadela.

IVAN HVALICA st.,
Kanal ob Soči,
Kidričeva 6

Ali so čekovne položnice res tako drage?

Tovariš urednik,

v novembru sem prejel od davčne uprave občine Laško čekovno položnico za plačilo zadnje akontacije oziroma za končni obračun davka za leto 1964. Ob tej priložnosti je bilo zaračunano tudi 100 din za čekovne položnice. Svoj čas, ko sem bil še pod davčno upravo občine Radeče in kasneje občine Hrastnik, je bilo pri konznem obračunu davka zaračunano za čekovne položnice 20 din. Pri poštnih uradih se dobi čekovna položnica, ki jo plačnik sam izpolni za 3 dinarje.

Mislim, da da davčna uprava občine Laško v tisoče po več tisoč položnic s svojim naslovom in čekovno številko, tako da je stane ena položnica največ 5 din. Pri tolikih davkoplačevalcih in ob taki praksi pa se nabere kar lepa vsota denarja — kam ta dobiček?

JANEZ RAJGL,
Obrežje 43,
p. Zidani most

Obojega sem bil zelo vesel

Tovariš urednik,

za 29. november me je na pošti v Lesičnem čakala poštna nakaznica. Bil sem je zelo vesel, veselje pa mi je naredilo občinsko združenje ZB NOV Šmarje pri Jelšah, ki mi je nakazalo odobreno priznavalnino.

Bil sem uslužbenec občine Šmarje pri Jelšah, in to polnih 19 let na krajevnem uradu Lesično; sedaj sem kot upokojenec prejel od občinske skupščine Šmarje pri Jelšah odločbo s pohvalo za vestno službovanje, razen tega pa še denarno nagrado, ki mi jo je priznal svet delovne skupnosti občine Šmarje pri Jelšah.

Zato vsem skupaj: najlepša hvala!

JAKOB LESKOVŠEK,
Lesično 63

Neprijetna družba

Tovariš urednik,

v petek, 4. decembra popoldne sva s kolegico potovali v Ljubljano. Med postajama Šmarje — Sap in Škofljica jo je v vagon primahala družba treh mladoletnikov. Najmlajšemu je bilo kakih 13, najstarejšemu pa 16 ali 17 let. Potem ko so si vse podrobno ogledali, so prisedli in se zelo po domače razkomotili. V trenutku se je pričelo.

Najmlajšemu se je hudo zahotelo cigaret. Ker mu nisva postregli, se je pričel jasen in glasen monolog — če izvzamem vzpodbudne besede njegovih dveh kolegov — ki je trajal vse do Ljubljane. Najprej pomislek, da sva morda nedolžni, »ko sta tako tiho«. Po skupni ugotovitvi, da sva učiteljici, je fant takoj »vedel«, da z njegovim izzivanjem ne bo nič; kajti »svoje cajte smo tudi mi hodili v šolo« — nato pa poimenska in natančna razlaga, kaj vse se je v šoli dogajalo v zadnji klopi. Da o tikanju sploh ne govorim. Tale: »Nikar ne bodi tako važna, čeprav imaš novo kiklo!« je bila še najmilejša. Dečko je bil tudi kar presenetljivo poučen o vseh nevarnostih, ki grozijo na vlaku — »Bog ve, kakšni frajerji vse hodijo okoli . . .« Pa uslužnost! Iz žepa je izvlekel robec, »da si s poštenim kmečkim robcem očistiva čevlje.« Z rokami pa toliko dela in toliko iztegovanja, da si nisva bili na jasnem: telesna sla ali morda denarnica? Na nasvet, naj se skuša malo krotiti, odgovori: »Ti boš lahko ustrahovala kvečjemu mojega sina.« Ali: »Glej, glej, pa cegel je danes tudi že delala — jaz pa včeraj opeko.« In tako dalje.

Bili sva tako presenečeni, da nama ni prišlo na misel, da bi poklicali koga, ki je morda(?) na vlaku dolžen vzdrževati vsaj znosno vzdušje. Tako kdo ve, če se je bilo z mesta sploh varno premakniti. Ker dva sta imela roke v mavcu in eden se je pohvalil, kako je pred kratkim še »z gipsom mahal po gobcih.«

In kako so se odrezali pred izstopom v Ljubljani! Ker niso opazili kakega navdušenja nad svojo družbo, je eden izmed njih »razložil«: »Fant je pijan, mu nimaš kaj zameriti!« — Najbrž res pijan — pijani so bili vsi trije. Samo to je vprašanje, kje in kaj je vzrok takim pijanostim in kdo je poklican, da jih strezni? — Dva izmed treh, med njimi tudi najgovornejši, sta iz Stranske vasi pri Ivančni gorici.

MATILDA ŠKUFCA,
Šentvid 56,
p. Šentvid pri Stični

Prevelika samovolja gozdnega gospodarstva Bled

Tovariš urednik,

z gozdnim gospodarstvom Bled imamo že dve leti dogovor o odkupu lesa. V dogovoru je med drugim tudi določeno, da lastnik sam spravi les na dogovorjeno mesto. Podjetje GG Bled pa se tega določila včasih ne drži.

Tako so delavci GG Bled po naročilu uprave dne 26. novembra letos izvozili les na dogovorjeno mesto, ne da bi lastnik za to vedel. Na ugovor je uprava odgovorila, da je bila pač pomota. Toda taka pomota se ni zgodila letos prvič, podobno se je pri isti stranki zgodilo tudi lani.

Lani pa se je zgodilo še nekaj drugega: stranka ni hotela plačati prevoznih stroškov po tarifi GG Bled, pač pa je predlagala, da plača, kolikor računajo privatni prevozniki, kar je znatno manj — toda GG je prevoznino odbilo od vsote za izplačilo odkupljenega lesa.

Menim, da s takim poslovanjem lahko GG Bled izgubi ugled med svojimi kooperanti.

FRENK JAMAR,
Boh. Bela 70

Še o pravicah kolesarjev

Tovariš urednik,

dne 6. t. m. sem bral v Pismih bralcev daljši sestavek tov. V Maverja; ker pa obravnava v glavnem samo ožji ljubljanski promet in ker pretirano hvali kolesarjevo »disciplino«, se oglašam.

V današnjem vse gostejšem cestnem prometu, kar velja zlasti za turistično sezono, je sama kolesarjeva »disciplina« veliko premalo, kajti nujno je, da razen tega, da je discipliniran, pozna tudi cestnoprometne predpise, ker le tedaj bo promet bolj varen. Kar poglejmo, kaj se dogaja?

Velikokrat opažam, zlasti ob tako imenovanih konicah, da je praktično vsa širina ceste njihova, zlasti če se kolesarji vozijo v obeh smereh. Tedaj vidiš vse vrste akrobacij, ne nakazujejo spremembe smeri, oziroma jo nakazujejo, ko že zavijajo, kar je praktično že prepozno. Pogosto tudi opažam, da vozi troje in celo več kolesarjev vštric, avtomobilu za njimi pa se ne umaknejo, češ, saj imaš še skrajno levo stran ceste itd.

Res je, da naše ceste niso urejene za čedalje močnejši in hitrejši promet, a prav zato bi moralo na naših cestah še posebej veljati pravilo, da naj bo na cesti takšno tovarištva, da bo promet res čimbolj varen — prav tega pa se žal mnogi kolesarji ne zavedajo. Marsikatera prometna nesreča se zgodi zaradi objestnosti in nediscipline kolesarjev.

Menim, da ne bi bilo napak, če bi uredili promet tako, da bi ne samo pešci, temveč tudi kolesarji uporabljali levo stran cestišča: tako bi že od daleč lahko opazili nasproti prihajajoče vozilo ter se mu lahko pravočasno umaknili oziroma mu dali prednost.

FRANJO HOVNIK,
Videm pri Ptuju 14

PETER MOZOLEC RAZLAGA

Ilustriral MARJAN BREGAR

PROJEKTANTI!
GRADBENIKI!
INŽENIRJI!

Pri projektiranju notranjih oblog pri stenah ne pozabite na visoko kakovostne materiale, da bodo stene odporne, hkrati pa tudi moderne.

Zaradi tega uporabite za oblaganje zidu in za oblaganje modernega pohištva

lesomin plošče
melaminizirane lesonit plošče
lesomal plošče
emajlirane lesonit plošče
melanit plošče
plastični laminat — domači ultrapas
izdelki
Tovarne lesovinskih plošč

lesonit
Ilirska Bistrica

TOVARNA LESOVINSKIH PLOŠČ
lesonit
ILIRSKA BISTRICA, SLOVENIJA

Prosim, da mi pošljete kompletne vzorce vaših plošč:

a) LESOMIN
b) LESOMAL
c) MELANIT

na naslov:

LETNA INVENTURA

PRI TRGOVSKEM PODJETJU

„PETROL"

Obveščamo vse cenjene odjemalce, da zaradi letne inventure ne bodo poslovali naša skladišča v: ZALOGU, MARIBORU, CELJU

v dneh od 21. do vključno 24. decembra 1964.

ter v: POSTOJNI, AJDOVŠČINI, KOČEVJU, NOVEM MESTU, BREŽICAH DRAVOGRADU, MURSKI SOBOTI, PTUJU

v dneh od 21. do vključno 22. decembra 1964.

V zgoraj navedenih dneh bodo vse naše bencinske črpalke redno poslovale.

Prosimo vse redne cenjene potrošnike tekočih goriv in maziv, da si pravočasno pred inventuro nabavijo zadostne količine tega blaga.

PETROL — LJUBLJANA

11837

Kongresni sklepi so osnova za idejno in akcijsko enotnost ZK

Poročilo Hasana Brkića o delu kongresne komisije za resolucijo

V poročilu o delu komisije za resolucijo o prihodnjih nalogah Zveze komunistov Jugoslavije je Hasan Brkić dejal na plenarnem zasedanju VIII. kongresa ZKJ 13. decembra:

»Pri izdelavi predloga resolucije je komisija vzela za izhodišče referate tovarišev Tita, Kardelja, Rankovića, Vlahovića in Koliševskega ter razpravo na plenumu kongresa v komisijah; pri tem si je komisija prizadevala, da bi v predlogu resolucije zajela bistvena vprašanja, ki so bila v središču pozornosti kongresa in na katera delovni ljudje naše dežele in vse organizacije Zveze komunistov terjajo jasen odgovor in stališče.

Glede obsega in kompozicije resolucije se je komisija strinjala, da mora resolucija vsebovati osnovne ocene dosedanje politike ZK in našega celotnega družbenega razvoja kot tudi bližnje naloge ZK tako na področju mednarodnega sodelovanja in mednarodnega delavskega gibanja kot v razvoju družbenih odnosov in idejno-politične dejavnosti ZK. Dosedanji razvoj terja, da resolucija obravnava tudi nekatera aktualna vprašanja mladine kot tudi nekatere idejno-politične probleme v izobraževanju, znanosti in kulturi. Zato so ta področja dobila posebno mesto v resoluciji. Naórt resolucije o prihodnjih nalogah zato obsega:

1. razvoj mednarodnih odnosov in problemi ter naloge ZK v mednarodnem delavskem gibanju in v boju za mir in socializem;

2. razvoj družbenih odnosov in naloge ZK;

3. aktualne naloge Zveze komunistov pri izvajanju nacionalne politike;

4. idejno-politične naloge Zveze komunistov na področju izobraževanja, znanosti in kulture;

5. nekatere idejno-politične naloge Zveze komunistov pri delu med mladino;

6. naloge Zveze komunistov pri uresničevanju njene vodilne vloge v pogojih družbenega samoupravljanja.

VIII. kongres je kritično obravnaval aktualna idejno-politična vprašanja in probleme na vseh področjih dejavnosti ZK predvsem s stališča razvoja in nadaljnje afirmacije samoupravljanja, ki je dalo pečat celotnemu družbeno-ekonomskemu razvoju dežele.

Komisija je pri izdelavi resolucije težila k temu, da bi izrazila ta kritični in ustvarjalni duh kongresa, kritični duh in stališča, izražena v kongresnih referatih, še posebej pa v referatu tovariša Tita, ki vsebuje splošno linijo politike Zveze komunistov v prihodnjem obdobju. Komisija si je prav tako prizadevala izraziti bistvo stališč in mnenj udeležencev v razpravah na plenumu in v kongresnih komisijah, pri čemer je uporabila vrsto predlogov in sugestij, ki so jih vsebovala poročila komisij in katere je kongres sprejel. Komisija je pri tem upoštevala težnjo, naj bodo zaključki čimbolj jasni, kajti delovni ljudje naše dežele in organizacije Zveze komunistov to upravičeno pričakujejo. Ker odraža VIII. kongres globoke in vsestranske spremembe v družbeno-ekonomskem življenju dežele, mora biti resolucija v osnovi kažipot za nadaljnje, zavestne družbene akcije socialističnih sil in komunistov Jugoslavije v boju za socializem.

Kongres bo presodil, ali je komisiji uspelo, da precizno zajame osnovna stališča in naloge, da bi se izognili različnim razlagam in oklevanju pri njihovem konkretnem izvajanju. Zveza komunistov Jugoslavije je na vseh svojih forumih, še posebej pa na kongresih — in tudi na tem kongresu — sprejemala realistične naloge, pri čemer je zmeraj imela pred očmi, da je izpolnjevanje teh nalog ena izmed bistvenih predpostavk za uspešno uresničevanje njene vodilne vloge.

VIII. kongres še posebej poudarja družbeno odgovornost Zveze komunistov v današnjih pogojih, ko se v sistemu družbenega samoupravljanja čedalje širše in svobodneje uveljavlja ustvarjalna dejavnost socialističnih sil v najbolj raznovrstnih oblikah, pri čemer zajema naš celotni družbeni razvoj. Zato morajo biti kongresni zaključki trdna osnova in linija za idejno in akcijsko enotnost Zveze komunistov v prihodnjem obdobju.

Komisija meni, da bodo referati in razprava pomenili velik prispevek k delu in orientaciji Zveze komunistov ter vseh delovnih ljudi naše socialistične skupnosti.

Komisija za resolucijo je dobila večje število pripomb delegatov na določene stilizacije besedila, s čimer se je komisija zvečine strinjala. Ker zaradi kratkega roka komisija ni mogla podrobno obravnavati vseh pripomb, predlaga, naj bi kongres pooblastil redakcijsko skupino komisije za resolucijo, da vnese neizogibne stilistične zboljšave, ne da bi spreminjala bistvo besedila.«

GENERALNI SEKRETAR ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE JOSIP BROZ-TI TO MED DELEGATI NA VIII. KONGRESU ZKJ

Resolucija VIII. kongresa o nadaljnjih nalogah Zveze komunistov Jugoslavije

Osmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije je proučil dosedanjo razvojno pot naše socialistične skupnosti od VII. kongresa do danes.

Izhajajoč iz potreb nadaljnjega razvoja socialističnih družbenih odnosov, temelječih na načelih družbenega samoupravljanja in delitve dohodka po delu, na povečanju proizvodnih sil dežele, na krepitvi vloge delovnega človeka na vseh področjih odločanja o družbenih zadevah, na večji krepitvi enakopravnosti, bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, na demokratičnih in prijateljskih odnosih med narodi in državami, na neodvisnosti in svobodnem notranjem razvoju vseh narodov, napredka miru in socializma na svetu — je VIII. kongres vsestransko analiziral rezultate in uspehe, slabosti in težave ter dal jasne smernice za nadaljnje prizadevanje komunistov in vseh delovnih ljudi.

Osmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije ugotavlja, da so doseženi rezultati potrdili bistvena določila programa ZKJ in poglavitno linijo VII. kongresa, ki sta idejno in politično usmerila družbeno akcijo komunistov in vseh delovnih ljudi v boju za socializem. Doseženi rezultati so močno uveljavili vodilno idejno-politično vlogo ZKJ v pogojih stalnega razvijanja neposredne socialistične demokracije in družbenega samoupravljanja.

Osmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije ugotavlja, da je minulo obdobje značilno po velikih rezultatih in bogatih izkušnjah. Sistem družbenega samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije, katerih načela in pridobitve je izrazila in uzakonila ustava SFRJ, je postal nedotakljiva podlaga ustvarjalnih prizadevanj naših delovnih ljudi na vseh področjih družbenega življenja. V naši deželi smo dosegli hiter in dinamičen gospodarski razvoj in okrepili materialno osnovo vsestranskega napredka socializma. Venomer smo izboljševali materialne in kulturne pogoje življenja delovnih ljudi, rastla je socialistična zavest delovnih ljudi, krepilo se je prepričanje o enotnosti njihovih osebnih in družbenih interesov.

Ugled socialistične Jugoslavije kot odločnega in doslednega borca za vsestransko mednarodno sodelovanje na načelih aktivne koeksistence, za mir, socializem in družbeni napredek človeštva, proti imperializmu in reakciji, za popolno likvidacijo kolonializma in preprečevanje vseh oblik neokolonializma, se je v svetu in v mednarodnem delavskem gibanju še bolj okrepil.

Osmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije poudarja pomen kongresnih referatov, ki so opozorili na poglavitne probleme in naloge, ki jih bo treba reševati v naslednjem obdobju, na resne slabosti, ki so se pokazale v naši družbi, predvsem pri delu Zveze komunistov, na bistvene smeri in oblike naše socialistične akcije na področju notranje graditve in še zlasti glede nadaljnjega, bolj odločnega osvobajanja družbeno-ekonomskih odnosov etatističnih spon, na še večjo afirmacijo vloge neposrednega proizvajalca in delovnega človeka v procesu celotne družbene reprodukcije. Referati so tudi opozorili na naloge s področja mednarodnega delavskega gibanja in boja za mir in socializem v svetu.

Razprava na plenumu in v komisijah je dokazala visoko stopnjo politične zrelosti in socialistične zavesti delegatov, poznavanja in pravilnega vrednotenja problemov, komunistične odgovornosti do potreb hitrejšega napredka naše družbe in enotnost v pripravljenosti, da bi bil bistveni kriterij celotne dejavnosti Zveze komunistov še naprej interes delovnih ljudi ter razvoj samoupravljanja na podlagi ustvarjalnega upoštevanja marksizma-leninizma.

Osmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije je sprejel referat tovariša Tita in ostale referate za smernice nadaljnjih nalog Zveze komunistov Jugoslavije. Izhajajoč iz teh referatov in iz diskusije, ki je referate potrdila, kongres sprejema naslednjo

resolucijo:

I.

V obdobju med VII. in VIII. kongresom ZKJ se je razmerje sil v svetu še naprej očitno menjalo v korist miru in socializma. Socializem se afirmira kot vodilna sila in čedalje bolj dinamični svetovni družbeni in ekonomski proces ter prodira v najbolj raznovrstnih oblikah in zmeraj bolj zožuje sfero vpliva imperializma. Nadaljeval se je tudi proces povečanja materialnih sil in razvoja znanosti in tehnike v socialističnih državah, zlasti v Sovjetski zvezi. Porast zavesti ljudstev o neizogibnosti ohranitve miru, da bi človeštvo moglo obstati in napredovati, vodi k novi polarizaciji v svetu, v kateri pridobivajo sile miru in napredka čedalje bolj izrazito premoč nad silami reakcije in hladne vojne. Politika aktivne, miroljubne koeksistence med državami z različnimi družbeno-političnimi sistemi, je postala v pogojih grožnje nuklearne vojne edina alternativa za obstoj človeštva in najširša platforma enakopravnega sodelovanja in napredne akcije. Mednarodna situcija je obremenjena z resnimi nevarnostmi za mir in neodvisnost narodov, številni svetovni problemi pa so še naprej odprti. Sile imperializma in reakcije se upirajo vzpostavitvi enakopravnih mednarodnih odnosov, boju za osvoboditev in utrditev neodvisnosti novo osvobojenih držav.

Mednarodno delavsko gibanje, ki se je okrepilo s pridobljenimi izkušnjami, s premagovanjem dogmatizma v teoriji in praksi, s preraščanjem preživelih oblik politične akcije, s krepitvijo samostojnosti in odgovornosti delavskih partij pred lastnimi narodi ter z razvijanjem sodelovanja in solidarnosti na novih temeljih, čedalje bolj uspešno in kljub težavam rešuje nove velike probleme in naloge, s katerimi se srečuje.

Zveza komunistov meni, da je nadaljnji razvoj socializma neločljivo povezan z ohranitvijo in utrditvijo miru in se bo še naprej odločno bojevala za krepitev politike aktivne miroljubne koeksistence. Mir in miroljubna koeksistenca pa ne moreta biti zagotovljena in stabilna, če ne bodo vsi narodi osvobojeni kolonialnega jarma in vseh vrst neenakopravnosti ter zunanjega vmešavanja v njihove notranje odnose. Zveza komunistov Jugoslavije je prepričana, da bo k takemu razvoju mednarodnih odnosov še posebej prispevalo dosledno uresničevanje politike, ki je bila formulirana na beograjski in na kairski konferenci šefov držav in vlad nevezanih držav — ki se je afirmirala kot trajen faktor svetovnega pomena za mir, napredek in mednarodno sodelovanje.

Zveza komunistov Jugoslavije se bo v duhu svoje načelne politike še naprej zavzemala za napredek odnosov in razvijanje vsestranskega enakopravnega sodelovanja Jugoslavije z vsemi deželami, ki si žele takšnega sodelovanja.

Zveza komunistov Jugoslavije je prepričana, da je treba čimprej popolnoma likvidirati ostanke kolonializma, kar predstavlja osnovno zahtevo podjarmljenih narodov in potrebo miru in svobode vseh dežel, zato bo nadaljevala svojo politiko podpore in pomoči boju koloniziranih narodov za njihovo osvoboditev. Z isto odločenostjo kot doslej se bo ZKJ bojevala proti vsem oblikam neokolonializma in hegemonizma, s katerimi žele imperialistične sile ohraniti privilegije ter doseči nove pozicije.

Zveza komunistov Jugoslavije meni, da je treba neizogibno nadaljevati boj za takšne ekonomske odnose v svetu, ki bodo prispevali k razvetu vseh narodov, zlasti pa k premagovanju globokih razlik v ekonomskem razvoju med razvitimi in manj razvitimi deželami, da bi pospešili razvoj dežel v razvoju, za novo mednarodno delitev dela, kar pomeni enega izmed osnovnih mednarodnih problemov. Naša dežela bo tudi v prihodnje aktivno sodelovala z vsemi deželami, socialističnimi in naprednimi silami, da bi uresničili te cilje; sodelovala bo pri vseh akcijah, ki lahko prispevajo k temu, pri čemer meni, da je to obveznost celotne mednarodne skupnosti.

Zveza komunistov Jugoslavije meni, da je v današnjem času takoj treba vsestransko okrepiti akcije za prenehanje oboroževalne tekme, proti vsem poskusom z jedrskim orožjem in proti vsem oblikam širjenja tega orožja, za prenehanje proizvodnje in likvidacijo zalog jedrskega orožja kot tudi za vse druge praktične ukrepe za splošno in popolno razorožitev. K temu bi še posebej prispevala svetovna konferenca za razorožitev.

Zveza komunistov Jugoslavije sodi, da je potrebno prizadevanje vseh progresivnih sil, da bi OZN, ustanovljena za zavarovanje miru, miroljubnega mednarodnega sodelovanja in svobodnega razvoja vseh dežel, popolnoma upravičila pričakovanja človeštva, izražena v ustanovni listini, in da bi bilo v ta namen treba uveljaviti popolno univerzalnost in zagotoviti nadaljnje izpopolnjevanje sestave njenih organov v skladu z novimi pogoji in potrebami.

Premoč sil socializma v svetu, raznovrstnost oblik, v kakršnih nastajajo, in zapletenost pogojev boja, postavljajo mednarodno delavsko gibanje in v tem okviru tudi ZKJ pred nove, velike naloge. Ker Zveza komunistov Jugoslavije ocenjuje socializem kot svetovni proces, izhaja pri svojem delovanju tudi iz sodelovanja vseh progresivnih sil. Zveza komunistov Jugoslavije sodi, da je v boju za mir in socializem mogoče in potrebno ustvarjati sodelovanje in borbeno solidarnost, tako v okviru mednarodnega delavskega gibanja kakor tudi v vseh drugih naprednih miroljubnih in osvobodilnih gibanjih.

Zveza komunistov Jugoslavije smatra, da so razlike v mednarodnem delavskem gibanju, ki se kažejo v neenakomernem razvoju socializma, normalen pojav v procesu izpopolnjevanja sodelovanja in solidarnosti gibanja. Ta proces se uresničuje v neprestani konstruktivni akciji, ki ji vsaka komunistična in delavska partija lahko najučinkoviteje pomaga s samostojnim ustvarjalnim delovanjem, enakopravnim sodelovanjem in s podporo progresivnim stvaritvam povsod, kjer le-te nastajajo.

Priznavanje različnih poti v socializem in pravice vsake partije, da svoje naloge določa po lastnih pogojih, je v skladu z načelom popolne odgovornosti vsakega gibanja za progresivni razvoj v lastni deželi kot tudi v svetu. Zveza komunistov Jugoslavije je prepričana, da lahko odkrita, objektivna in principialna razprava med partijami ter konstruktivna kritika, brez vsiljevanja stališč drugim gibanjem, koristijo razumevanju, enakopravnemu sodelovanju in skupnemu reševanju zapletenih in raznovrstnih problemov, s katerimi se dandanes spoprijema delavsko gibanje. Obstajanje in vsiljevanje kakršnegakoli mednarodnega centra za vodenje celotnega boja delavskega gibanja je zgodovinsko odmrlo. To bi bilo v nasprotju z resničnimi potrebami gibanja v celoti, s samostojnostjo vsake partije in resnično neodvisnostjo dežel in škodljivo za nadaljnjo krepitev sil socializma. Zaman je vsako prizadevanje, da bi težnje k enotnosti mednarodnega delavskega gibanja in ovladovanje obstoječih protislovij uresničevali s formalnimi kompromisi in popuščanjem nasproti dogmatskim in drugim tendencam in silam, katerih ravnanja potrjujejo, da se ne prizadevajo za enotnost mednarodnega delavskega gibanja, temveč za dominacijo nad njimi.

Zaradi tega se Zveza komunistov Jugoslavije odločno zoperstavlja sedanji politiki vodstva KP Kitajske, politiki, ki prinaša ogromno škodo stvari miru in socializma, kajti psevdorevolucionarno obravnavanje boja za mir in socializem otežkoča uresničevanje politike miroljubne koeksistence ter napredek v svetu. Enako škodljiva in zaskrbljujoča so prizadevanja vodstva KP Kitajske, da bi razdvojilo delavska, napredna in nacionalno osvobodilna gibanja ter da bi svoja lastna stališča kot edino pravilna in obvezna vsililo celotnemu mednarodnemu delavskemu gibanju in postalo njegovo središče. Boj proti takšnim pojmovanjem in takšni praksi je sestavni del boja za mir in socializem, za enakopravne odnose med socialističnimi državami in med komunističnimi partijami, za resnično enotnost mednarodnega delavskega gibanja in vseh naprednih sil. Neodvisno od negativnega odnosa kitajskega vodstva do naše države je Zveza komunistov zmeraj menila, da je treba pomagati Kitajski za njen hitrejši in neoviran razvoj ter da se ji ne sme kratiti pravice, da zavzame enakopravno mesto v mednarodni politični skupnosti.

Zveza komunistov in vse zavestne socialistične sile Jugoslavije so odločene v tem, da prispevajo svoj del h krepitvi sodelovanja in solidarnosti vseh sil, ki se bojujejo za mir, demokracijo in socializem; zato razvijajo široko enakopravno sodelovanje z vsemi deli mednarodnega delavskega in naprednega gibanja, ki sprejemajo takšno sodelovanje, in to ne glede na razlike v nekaterih političnih in ideoloških pogledih, ter podpirajo vsako obliko izmenjave mnenj in izkušnej kot tudi skupnega sodelovanja, kadar to prispeva k dejanski krepitvi miroljubnih in naprednih sil v svetu.

Na tej osnovi meni Zveza komunistov Jugoslavije, da je njena naravna obveznost še naprej razvijati enakopravno sodelovanje z vsemi komunističnimi partijami, ki to žele, ter najaktivneje sodelovati pri reševanju obstoječih problemov in nalog v mednarodnem delavskem gibanju, katerega sestavni del je tudi ZK. Zveza komunistov Jugoslavije pripisuje v tem pogledu poseben pomen razvijanju čimbolj vsestranskega sodelovanja naše države s socialističnimi deželami. Socialistične sile Jugoslavije bodo še naprej krepile svojo solidarnost z delavskim razredom kapitalističnih držav, ki se bojuje za svoje pravice, za uresničitev tiste zgodovinske vloge, ki mu jo nalagajo sodobne potrebe in razvoj. Zveza komunistov meni, da je podpora in pomoč nacionalno osvobodilnim gibanjem v kolonijah in nacionalnim gibanjem v novo osvobojenih državah, ki pomenijo pomemben činitelj napredka, njena dolžnost in prispevek miru, demokraciji in krepitvi socialističnih sil v svetu. Zveza komunistov Jugoslavije bo kljub obstoječim razlikam še naprej delala za razširitev zvez in napredek sodelovanja s socialističnimi in socialnodemokratskimi partijami, pri čemer je prepričana, da s tem prispeva k neizogibnemu sodelovanju vseh sil delavskega razreda v boju za mir in socializem.

II.

Kongres sprejema ocene in naloge s področja družbeno-ekonomskih odnosov, ki so jih vsebovali kongresni referati in ki so jim delegati na kongresni razpravi dali vso podporo.

Razvojna pot naše družbe od prvih delavskih svetov do sedanjih razvitejših oblik delavskega in družbenega samoupravljanja na vseh področjih družbene aktivnosti in ustvarjanja, od delovnih organizacij do skupščinskega sistema, pomeni veliko revolucionarno pridobitev delavskega razreda in njegovo odločilno zmago v boju za socializem.

V obdobju samoupravljanja so bili doseženi pomembni rezultati v gospodarskem razvoju, ki se kažejo v hitrejšem povečanju materialne proizvodnje in nacionalnega dohodka, v stalnem povečevanju udeležbe družbenega sektorja v skupni proizvodnji. Veliko se je povečala družbena produktivnost dela, velikanske pa so tudi spremembe v ekonomski strukturi dežele. Vsi ti rezultati so omogočili večjo osebno potrošnjo in izboljšanje življenjskega standarda delovnih ljudi.

Razvoj delavskega in družbenega samoupravljanja je naletel tudi na razne težave in probleme. Sistem delitve družbenega proizvoda se ni prilagajal razvoju proizvodnih sil in novih produkcijskih odnosov, kar je oteževalo enostavno in razširjeno reprodukcijo in manjšalo iniciativo delovnih kolektivov za večjo produktivnost dela, racionalnejšo proizvodnjo in popolnejše izkoriščanje rezerv. To je povzročilo tudi stalno zaostajanje osebne potrošnje v delitvi nacionalnega dohodka. Administrativno vmešavanje političnih faktorjev v družbeno proizvodnjo, odvzemanje največjega dela sredstev in neučinkovito vlaganje, je pripeljalo do znanih motenj in kolebanj v našem ekonomskem razvoju, do nestabilnosti na tržišču, kar je povzročilo nezadovoljstvo občanov. Najizrazitejši elementi starega administrativnega sistema se kažejo v oblikovanju in režimu cen, v zunanjetrgovinskem in deviznem režimu. Vse to je preprečevalo, da bi pod vplivom svobodnejšega učinkovanja tržišča vzpostavili realnejša razmerja v cenah, s tem pa tudi izčačevali pogoje gospodarjenja. Dosežena stopnja razvoja naše družbe že omogoča, da lahko obvladamo stare odnose in prakso, vsiljuje pa tudi potrebo, da bolj dosledno in odločno izberemo smer pri graditvi in uveljavljanju novega gospodarskega sistema

Vodstva Zveze komunistov niso bila zadosti odločna v prizadevanjih, da bi dosledno uresničevali stališča in sklepe iz pisma izvršnega komiteja CK ZKJ ter sklepe IV. plenuma CK ZKJ glede teh vprašanj.

Kongres poudarja, da je zvezna skupščina sprejela zelo pomembne dokumente za razvoj gospodarskega sistema: resolucijo o osnovnih smernicah za nadaljnji razvoj gospodarskega sistema in resolucijo o smernicah za izdelavo sedemletnega plana. Kongres nalaga komunistom, da se v polni meri zavzamejo za uresničevanje politike, ki je bila izražena v teh dveh dokumentih.

Za uresničitev z ustavo zajamčenih pravic in vloge neposrednih proizvajalcev v razširjeni reprodukciji je bistvenega pomena uresničevanje odločnejših sprememb v družbeni delitvi. Krepitev materialne osnove delovnih organizacij omogoča delovnim kolektivom, da sami odločajo o pogojih in sredstvih svojega dela, s samim tem pa tudi o racionalnem razpolaganju s sadovi svojega dela. Na osnovi takšnega samostojnega in svobodnega gospodarjenja, pridobivanja in neposredne delitve dohodka se bodo delovne organizacije vključevale v enotni sistem gospodarjenja, združevale bodo svoje sile in organizirale neizogibno delitev dela. Na takšni osnovi se bodo krepili socialistični odnosi v delovnih organizacijah, kar bo odločilno vplivalo na celotni razvoj družbe in družbenih odnosov, na čedalje večjo povezavo interesov posameznikov, delovnih kolektivov, komune in skupnosti kot celote.

Dosežena stopnja razvoja gospodarstva in družbenih odnosov terja stabilen in skladen gospodarski razvoj, kar je treba zagotoviti s celotno ekonomsko politiko. Ta proces je neločljivo povezan s samostojnostjo kolektivov pri odločanju o razširjeni reprodukciji. To bo hkrati ustvarjalo pogoje in omogočalo nadaljnjo hitrejšo rast proizvodnih sil dežele, nacionalnega dohodka in življenjskega standarda.

Zagotoviti je treba svobodnejše delovanje trga, hitrejše opuščanje administrativnega reguliranja cen, da bi odpravili sedanje odnose v cenah, ki povzročajo razlike v pogojih gospodarjenja. Družbena kontrola cen mora v prihodnje temeljiti na sistematičnem spremljanju in preučevanju gibanj na trgu, na ekonomskih analizah in merilih. Izpolnjevanje teh nalog na področju trga in cen je bistvenega pomena za razvoj gospodarskega sistema, za stabilen gospodarski razvoj in stabilno tržišče, za odpravljanje sedanjega administrativnega reguliranja deviznega in zunanjetrgovinskega režima.

Funkcija, sistem in metoda planiranja postajajo v pogojih, ko neposredni proizvajalci odločajo o razširjeni reprodukciji, hkrati tudi sredstvo samih proizvajalcev in sredstvo skupnosti pri usmerjanju gospodarskega razvoja. Funkcija federacije, republik in ostalih družbeno-političnih skupnostih morajo biti predvsem v ustvarjanju splošnih pogojev za skladnejši razvoj gospodarstva, in to čedalje manj z neposrednim razpolaganjem s sredstvi, kar je bistvena predpostavka za uresničitev načela delitve dohodka po delu.

Ekonomska politika mora zagotoviti, da se bo skupna potrošnja družbe tako po obsegu kot po strukturi gibala v skladu z realnimi možnostmi in razpoložljivimi sredstvi, ki jih ustvarja gospodarstvo dežele. Bistvenega pomena je, da se obseg investicij uskladi z materialnimi možnostmi gospodarstva in s potrebo po stabilnem zboljševanju življenjskega standarda.

Neogibno je potreben boj proti neracionalnemu investiranju faktorjev izven delovnih organizacij, kar neposredno prizadene življenjski standard delovnih ljudi. Hkrati je treba zmanjševati tudi splošne upravne stroške, predvsem pa sredstva, ki so namenjena za financiranje administrativnih stroškov družbeno-političnih skupnosti in služb. Za uresničevanje teh ukrepov je treba okrepiti aktivnost samoupravnih organov in povečati odgovornost komunistov v vseh samoupravnih organih in predstavniških telesih. Danes sta eden izmed odločilnih faktorjev za uspešen razvoj gospodarstva in družbe uveljavljanje sodobne intenzivne proizvodnje na podlagi specializacije in kooperacije in vključevanje v mednarodno delitev dela, ob popolnem upoštevanju pridobitev sodobne znanosti in tehnike in ob veliko bolj razvitem sistemu izobraževanja kadrov ter organizacije znanstveno-raziskovalnega dela. Izpolnitev te naloge bo mogoča, če bomo uresničili pravice neposrednih proizvajalcev pri odločanju o razširjeni reprodukciji.

Treba je zagotoviti hitrejši razvoj kmetijske proizvodnje in intenzifikacijo te proizvodnje z izpopolnitvijo in nadaljnjim razvojem družbenega sektorja ter širjenjem kooperacije s kmeti. To je treba izvajati tudi glede na vpliv kmetijstva na celotno gospodarsko gibanje in družbene odnose kakor tudi glede na življenjski standard občanov.

Treba je zagotoviti, da bodo gospodarske organizacije v elektrogospodarstvu, na železnicah in pošti v enakem položaju, kot so vse druge delovne organizacije glede pogojev gospodarjenja in delitve. To bo pripomoglo k izpopolnjevanju, hitrejšemu razvijanju samoupravljanja v teh organizacijah, premagovanju teritorialnega zapiranja in k popolnejšemu vključevanju teh organizacij v gospodarski sistem Jugoslavije.

Razširitev materialne osnove delavskega in družbenega samoupravljanja bo prispevala k intenzivnejšemu ustvarjanju in uveljavljanju raznih oblik gospodarskega in družbenega združevanja proizvajalcev. Integracijska gibanja postajajo eden izmed bistvenih činiteljev razvoja proizvajalnih sil in produktivnosti dela ter razširitve osnove neposrednega družbenega urejanja in usmerjanja ekonomskih tokov.

Delovna organizacija in njeni interesi so odločilni činitelji in gibalna sila integracijskih gibanj. Odnosi med združenimi podjetji morajo temeljiti na načelih samoupravljanja in delitve dohodka po delu. Komunisti morajo potegniti nauke iz deformacij v dosedanjih integracijskih procesih, ki so bile zvečine posledica administrativnega vmešavanja in političnega pritiska odgovornih organov družbeno-političnih skupnosti in posameznih vodstev Zveze komunistov.

Trajna naloga komunistov je, da se odločno bojujejo za afirmacijo socialističnih družbenih odnosov v delovnih organizacijah, in to predvsem z idejno in politično mobilizacijo delovnih ljudi za razvijanje njihovih samoupravnih pravic, za njihovo čimbolj neposredno upravljanje delovne enote in delovne organizacije, skratka, za vzpostavljanje takšnih notranjih odnosov, v katerih bo delovni človek čimbolj neposredno odločal o ustvarjanju in delitvi dohodka. Komunisti se morajo še posebej zavzemati za izpopolnjevanje in za graditev notranjega sistema upravljanja in delitve po delu v delovnih enotah — in tudi v vseh oblikah združevanja. Izhodišče v politiki delitve osebnih dohodkov mora biti dosledno spoštovanje načel delitve po delu, kar bo vplivalo na postopno zmanjševanje razlik med umskim in fizičnim delom v skladu s povečanjem proizvodnih sil, produktivnosti in družbene vrednosti posameznih človeških dejavnosti.

V skladu z naraščanjem proizvodnje, produktivnosti dela in narodnega dohodka je treba nenehno razširjati materialno osnovo izobraževanja, zdravstva, stanovanjske gradnje in socialnih služb, da bi mogli čim bolje zadovoljiti rastoče potrebe delovnih ljudi ter skladnejši razvoj družbe v celoti. V vseh teh dejavnostih je treba pospešiti proces deetatizacije, pri čemer je treba ustvarjati materialne pogoje, ki bodo razvijali samoupravljanje, samostojnost in družbeno odgovornost kolektivov, s tem pa bodo premagovali nasprotja, ki izvirajo iz podedovane delitve družbenega dela. Posebno pomembno je, da se v socialnem zavarovanju in zdravstvenem varstvu, ki razpolagata z velikimi družbenimi sredstvi, zagotovi neposredni vpliv in odločanje delovnih ljudi.

Izpopolnjevanje in poglabljanje dela skupščinskega sistema, občinskih, okrajnih, republiških in zvezne skupščine je pomemben element v celotnem razvoju sistema družbenega samoupravljanja. Razširitev funkcije predstavniških organov družbeno-političnih skupnosti predpostavlja politično dejavnost vseh družbenih sil, da bi se delo in sklepi predstavniških organov gibali v duhu splošnih smernic socialističnega razvoja. Komunisti se bodo zavzemali za to, da bi v delu družbeno-političnih skupnosti zagotovili demokratično sklepanje o vseh vprašanjih ter da bi zagotovili vpliv vseh organov samoupravljanja in javnega mnenja na sprejemanje sklepov.

Naloga komunistov je, da usmerijo svojo dejavnost v Socialistični zvezi in drugih družbeno-političnih organizacijah v krepitev vloge teh organizacij v celotnem samoupravnem sistemu, tako da bi delovni ljudje čimbolj neposredno politično vplivali na vsa družbena dogajanja, in to z izmenjavo mnenj, z razpravo, z dogovori, z bojem za oblikovanje političnih stališč o vseh pomembnejših družbeno-ekonomskih političnih, kulturnih in drugih vprašanjih, kot tudi z različnimi drugimi oblikami svojih dejavnosti.

Kongres je opozoril na potrebo, da se Zveza komunistov angažira pri sprejemanju ukrepov delovnih kolektivov in njihovih organov upravljanja za zboljšanje delovnih pogojev žensk, za zvišanje njihovih kvalifikacij ter za znatno večjo udeležbo žensk v upravljanju.

Kongres meni, da je treba sprejeti neposredne ukrepe za stabilizacijo trga, in sicer z odpravljanjem in omejevanjem tistih investicij, ki niso bistvenega pomena za skladnejši in stabilnejši razvoj gospodarstva in zboljšanje življenjske ravni. Tudi pri proračunski potrošnji je treba uvesti učinkovito varčevanje in ukiniti izdatke, ki presegajo naše možnosti. Zveza komunistov se mora angažirati, da bodo omenjeni ukrepi v tekoči politiki dobili polno podporo naših delovnih kolektivov in predstavniških teles od komune do federacije, kajti vzpostavljanje stabilnih odnosov v gospodarstvu je prvi pogoj za njegov skladnejši razvoj in za zboljšanje življenjske ravni delovnih ljudi.

III.

V socialistični Jugoslaviji, skupnosti svobodno in prostovoljno združenih narodov, se je v minulem obdobju stalno krepila in poglabljala nacionalna enakopravnost.

Povezanost in enotnost interesov narodov in narodnosti Jugoslavije sta postali v sistemu družbenega samoupravljanja še močnejši in bolj vsebinski

Nadaljnji pozitivni razvoj mednacionalnih odnosov in krepitev bratstva in enotnosti naših narodov sta povezana s krepitvijo družbenih socialističnih odnosov v celoti.

Dosedanji razvoj so spremljale tudi težave, ki izhajajo predvsem iz še zmeraj globokih razlik v ekonomski moči in možnostih v razvoju različnih nacionalnih območij. Te težave izhajajo tudi iz administrativno-etatističnih elementov v ekonomskih odnosih kakor tudi iz subjektivnih slabosti, ki so se pokazale predvsem v vrstah Zveze komunistov.

Na teh temeljih rastejo tudi določeni pojavi nacionalizma. Odsev teh pojavov, ki jih je treba odpravljati, so tudi napačna pojmovanja, da so se nacije v našem socialističnem družbenem razvoju preživele in da je treba ustvariti enotno jugoslovansko nacijo, kar je izraz birokratskega centralizma in unitarizma. Takšna pojmovanja navadno nastajajo spričo ignoriranja političnih, družbenih, ekonomskih in drugih funkcij republik in avtonomnih pokrajin. Treba je tudi odločno odpravljati zaviranje mednacionalnih integracijskih procesov, ustvarjanje umetnih pregrad neposrednemu povezovanju delovnih in družbenih skupnosti raznih nacionalnih območij ali poskuse zapiranja med »svoje« republiške meje.

Največ škode od tega imajo delavsko in družbeno samoupravljanje, delovni kolektivi, ker si le-ti prizadevajo za socialistično integracijo v proizvodnji in družbenih odnosih. Socialistična integracija je hkrati tudi osnova, na kateri se bosta še popolneje in izraziteje pokazala objektivna enotnost in soodvisnost interesov vseh naših narodov in narodnosti.

Na področju izobraževanja, kulture, znanosti in umetnosti prihajajo do izraza, pogosto tudi pod pritiskom negativne dediščine preteklosti, nekatere specifične oblike nacionalističnih pojavov.

Osmi kongres ZKJ poudarja, da je danes na področju mednacionalnih odnosov naše osnovno vprašanje nadaljnje razvijanje socialističnega značaja teh odnosov. Za krepitev enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije je treba zagotoviti popolnejše usposabljanje vseh narodov in narodnosti kakor tudi vse družbene skupnosti, da bi bolj vsestransko, hitreje in učinkoviteje razvijali materialne proizvodne sile kakor tudi družbeno samoupravljanje in delitev dohodka po delu.

Zveza komunistov Jugoslavije pripisuje poseben pomen problemu ekonomskega razvoja nerazvitih republik in avtonomnih pokrajin, da bi se usposobile za to, da bi z lastnimi silami uresničevale svoj nadaljnji gospodarski razvoj, kar je v interesu celotne skupnosti in ne le določenih republik ali področij. V skladu z objektivnimi možnostmi celotnega gospodarstva je treba zagotoviti — kot organski del enotne politike gospodarskega razvoja in v smislu splošnih interesov vseh delovnih ljudi in vseh področij Jugoslavije — postopno in učinkovito odpravljanje bistvenih razlik v razvitosti materialne osnove naših narodov.

Tudi v kulturi in izobraževanju se Zveza komunistov hkrati zavzema za odločno odpravljanje birokratskih teženj unitarizma in uniformiranosti kot tudi zapiranja v svoje nacionalne okvire, ki v bistvu omejujejo in ovirajo kulturni razvoj narodov ter njihovo globlje povezovanje. Komunisti se bodo zavzemali za socialistično, humanistično vsebino in idejno orientacijo kulturnega ustvarjanja v okviru svojega naroda kot tudi za čimbolj dosledno uresničevanje načela družbenega samoupravljanja, tako da bi se bistveni interesi delovnih ljudi čimbolj neposredno uveljavljali na različnih področjih kulturnega življenja in izobraževanja.

Kongres nalaga komunistom in poziva vse ostale socialistične sile, naj, izhajajoč iz pozitivnih izkušenj in stvaritev, odstranjujejo birokratske ovire, da bi se delovni ljudje, delovne in družbene skupnosti raznih nacionalnih območij kakor tudi socialistične republike, neposredno povezale in razvijale vsestransko sodelovanje za reševanje skup-

POROČANJE O DELU KONGRESA — O delu kongresa Zveze komunistov Jugoslavije so poročali številni domači in tuji novinarji. Na sliki: poročevalci so obkrožili člana centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije in državnega sekretarja za zunanje zadeve Kočo Popovića.

nih problemov v razvoju gospodarstva, prosvete, znanosti, kulture, socialno-zdravstvenega varstva in drugih sektorjev družbenega življenja.

Kongres poudarja, da morajo biti komunisti, in še zlasti vodstva, prvi v idejnem boju proti vsem oblikam nacionalizma in šovinizma, in to predvsem v svojem okolju.

Pri uresničevanju jasno oblikovane in sprejete politike glede narodnosti si morajo komunisti še naprej prizadevati, da bodo pripadniki narodnosti sami in v sodelovanju z drugimi narodi in narodnostmi Jugoslavije, predvsem z aktivnim sodelovanjem v organih družbenega samoupravljanja in s čim večjo aktivnostjo v družbeno-političnih organizacijah, čimbolj neposredno realizirali svoje pravice, izhajajoč pri tem iz pozitivnih izkušenj in doseženih rezultatov.

Zveza komunistov bo, dosledna svojim internacionalističnim tradicijam in načelom programa ZKJ, na teh temeljih razvijala široko idejno-vzgojno dejavnost za nadaljnjo krepitev bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti, za krepitev internacionalistične zavesti naših delovnih ljudi in jugoslovanskega socialističnega patriotizma.

IV.

Gospodarski razvoj in krepitev socialističnih odnosov sta omogočila v minulem obdobju bolj vsestranski razvoj izobraževanja in vzgoje kot tudi ustvarjalnosti v znanosti, kulturi, prosveti in umetnosti.

V prihodnjem obdobju si mora Zveza komunistov še bolj prizadevati, da bi se razvoj teh dejavnosti popolneje uskladil s potrebami družbeno-ekonomskega gibanja, da bi realneje doumeli čedalje večje potrebe v izobraževanju in vzgoji, katere izvirajo iz intenzivnega gospodarskega razvoja, uporabe sodobnih znanstvenih dognanj kot tudi iz materialnih in duhovnih potreb delovnega človeka.

Vse to terja nenehno zboljševanje kvalifikacijske strukture delovnih ljudi, izobraževanje in dviganje kulturne ravni prebivalstva ter njegovo usposabljanje za nadaljnji razvoj samoupravljanja in za aktivnejše družbeno življenje. Zaradi tega je neizogibno treba izpopolnjevati sistem izobraževanja in ustvarjati ugodnejše materialne in kadrovske pogoje.

Na področju izobraževanja si bodo komunisti skupno z vsemi delavci s tega področja prizadevali za dosledno uveljavljanje družbenega samoupravljanja in delitve dohodka po delu, za takšna merila v nagrajevanju, ki bodo omogočala polno družbeno afirmacijo ustvarjalnega in strokovnega dela posameznika in kolektiva, kot tudi krepitev njihove vloge v družbi. Komunisti so se dolžni zavzemati za nadaljnje zboljševanje materialne osnove institucij s področja izobraževanja, za ugodnejše delovne pogoje predavateljskega kadra, in to v skladu z večanjem materialne proizvodnje. Neposredno se je treba zavzeti za odpravljanje sedanjega zaostajanja materialnega položaja prosvetnih delavcev.

Osmi kongres opozarja na potrebo po nadaljnjem spreminjanju sistema proračunsko-administrativnega določanja sredstev za šole in izobraževanje ter tudi na potrebo po udeležbi vseh zainteresiranih družbenih činiteljev pri formiranju potrebnih sredstev.

Naloga komunistov je, da posvetijo največjo pozornost izpopolnjevanju sistema izobraževanja, ki bo postopoma omogočil delovnemu človeku, da se bo izobraževal med svojim delom, sistema, ki bo še naprej povezoval pouk z družbenim delom in bo razvil takšne šolske metode, ki bodo ustrezale današnji družbeni vlogi šole. Največjo skrb je treba posvetiti zboljšanju kvalitete izobraževanja, učinkovitejšemu in hitrejšemu zaključevanju šolanja, bolj elastičnemu usklajevanju sistema izobraževanja, zlasti strokovnega, s potrebami sodobnega gospodarstva in družbenega razvoja.

Prav tako je treba mimo že ustaljenih oblik ustvarjati nove možnosti, da bi se delavci izobraževali ob svojem delu.

V naši socialistični družbi je treba razvijati takšno vsebino in oblike izobraževanja, ki bodo spodbujale ustvarjalni odnos mladine do dela in do bodočega poklica in ki jo bodo pripravljale za aktivno družbeno življenje.

Za izpopolnjevanje sistema izobraževanja in vzgoje moramo še naprej krepiti sodelovanje mednacionalnih in medrepubliških izobraževalnih in vzgojnih institucij ter vseh drugih družbenih faktorjev na tem področju. Podlaga za takšno sodelovanje mora biti prizadevanje za afirmacijo socialistične in humanistične vsebine vzgoje, prizadevanje za vnašanje sodobne, progresivne in znanstvene miselnosti v izobraževanje in vzgojo, prizadevanje za dosledno odstranjevanje in preprečevanje vseh nacionalističnih, idealističnih in nazadnjaških primesi v učnih načrtih, programih in učbenikih, kakor tudi v pouku samem.

Na sedanji stopnji razvoja socialistične družbe, znanosti in uporabe znanstvenih dosežkov se kažejo kot neogiben pogoj za družbeno-ekonomski napredek večja družbena produktivnost dela in večanje življenjskega standarda ter osvobajanje dela in človekove osebnosti.

Zveza komunistov se je prizadevala, da bi se znanstveno-raziskovalno delo čimbolj povezovalo z vsemi drugimi področji družbenih dejavnosti. Le v takšnih pogojih lahko postane znanstveno ustvarjanje resnično svobodno, da bo vplivalo na krepitev lastne materialne baze in da bo popolneje izpolnjevalo svojo družbeno vlogo. Vse proizvodne in družbene dejavnosti morajo s konkretnimi ukrepi zagotoviti ugodnejše materialne in družbene pogoje za intenzivnejše povezovanje njihovega dela z znanstvenim ustvarjanjem. Takšna politika ima zdaj vse resničnejšo osnovo v položaju in pravicah proizvajalcev, delovnih organizacij in družbeno-političnih skupnosti.

Doslednejše razvijanje samoupravljanja v znanstvenih institucijah bo nujno osvobodilo ustvarjalno iniciativo znanstvenih delavcev in pripomoglo h krepitvi njihovega družbenega in materialnega položaja.

Zveza komunistov si bo še naprej prizadevala za ustvarjanje čimbolj ugodnih družbenih pogojev za razvoj kulturne in umetniške ustvarjalnosti v duhu načel, ki so vsebovana v programu Zveze komunistov Jugoslavije, za svobodo znanstvenega in umetniškega ustvarjanja. Dejanska svoboda znanosti in umetnosti pa v naši demokratični družbi predpostavlja tudi aktiven idejni boj proti preživelim in nazadnjaškim idejam in pojmovanjem

Zveza komunistov bo v ta namen spodbujala vsestransko kritiko in boj mnenj, bojevala se bo proti birokratskim in monopolističnim odnosom na tem področju, prizadevala si bo, da bosta kultura in umetnost postali lastnina delovnih ljudi in da bosta ustrezali njihovim potrebam in interesom.

V.

Problemi mladine in reševanje teh problemov so stvar celotne naše družbe in morajo zato biti nenehna skrb vseh organizacij Zveze komunistov.

Osnovna pota izpolnjevanja teh nalog so predvsem v ustvarjanju ugodnejših pogojev in možnosti za aktivno vključevanje mladine v vse procese naše socialistične graditve, za nenehno krepitev njenega angažiranja v organizacijah, ki zbirajo okoli sebe mladino, v celotni družbeno-politični dejavnosti, v organih družbenega samoupravljanja in v drugih družbenih telesih. S tem se veča njena družbena odgovornost pri sprejemanju in uresničevanju sklepov o bistvenih vprašanjih našega razvoja, od katerega je odvisen tudi položaj mladine v naši socialistični skupnosti. To je hkrati tudi osnova njene vzgoje in najpomembnejša naloga komunistov v graditvi socialistične družbene zavesti mladine. Tudi sama naša skupnost bo hitreje napredovala, če bo mladina tako široko vključena v vsa področja družbenega življenja.

Kongres ZKJ tudi poudarja vso odgovornost delovnih organizacij, komun in družbenih organizacij, zlasti pa še šol in ostalih izobraževalnih ustanov pri razvijanju vsestranske skrbi glede materialnih in družbenih pogojev življenja in vzgajanja mladine. V strokovnem izobraževanju in zaposlovanju mladine morajo imeti odločilno vlogo delovne kvalitete in sposobnosti mladega človeka.

Komunisti se morajo energično boriti proti pojavom ločevanja intelektualne in delavske mladine, do česar prihaja zaradi zaostajanja v razvijanju samoupravnih odnosov, zaradi nedoslednega upoštevanja delitve dohodka po delu, zaradi zapostavljanja neposrednih proizvajalcev v delitvi in zaradi slabosti v sistemu izobraževanja. Vse to zavira odpravljanje razlik med umskim in fizičnim delom, zlasti negativno pa se lahko odraža pri vzgajanju mladine. Za zbliževanje in povezovanje vse mladine iz raznih družbenih okolij je treba podpreti in spodbuditi skupne mladinske akcije in razne oblike politično-delovnega in družbeno-zabavnega, skupno organiziranega življenja. Posebno odgovornost imajo komunisti na univerzah in v študentskih organizacijah glede povezovanja študentske in intelektualne mladine z ostalimi sloji delovne mladine.

Prostovoljne mladinske delovne akcije je treba kot tradicionalno obliko njenega angažiranja v socialistični graditvi in krepitve enotnosti mladih generacij tudi v prihodnje razvijati v skladu z družbenimi in ekonomskimi pogoji. Komunisti se morajo v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in komunah še bolj angažirati, da bi se prostovoljne delovne dejavnosti mladine vključile v vsakodnevno življenje kot pomemben element in oblika samoupravljanja delovnih ljudi ter delovne vzgoje mladine.

Še naprej si je treba prizadevati za nenehno zboljševanje materialnih in drugih pogojev za kulturno življenje, za razvoj telesne kulture in za bogatejše razvedrilo in zabavo otrok in mladine. Komunisti morajo posvetiti še posebno pozornost vsebini in značaju teh dejavnosti, da bi bile prežete s socialističnimi pojmovanji človeških odnosov.

Komunisti morajo prispevati k temu, da se bodo načini organiziranja, idejno-politična dejavnost, metoda in vsebina dela Zveze mladine Jugoslavije kot enotne idejno-vzgojne in politične organizacije mladin, čimbolj in nenehno prilagajali sodobnim družbenim pogojem in težnjam mlade generacije, njenim interesom in potrebam, tako da bi se njena dejavnost še močneje povezala s splošnimi družbenimi prizadevanji v socialistični graditvi.

VI.

Ob tem, ko je Zveza komunistov proučila bogate izkušnje in uspehe v svojem delu, kakor tudi slabosti in njihove vzroke, poudarja VIII. kongres pomen takšnega razvoja in delovanja Zveze komunistov, ki bosta zagotovila čim popolnejše in doslednejše uveljavljanje njene vodilne idejno-politične vloge v boju za nadaljnjo krepitev socialističnih odnosov. Cilji in neposredne naloge tega prizadevanja določajo razvoj notranjih odnosov v Zvezi in organiziranost ter način delovanja komunistov. Resnične uspehe Zveze komunistov pri uresničevanju njene vodilne vloge je mogoče oceniti le na podlagi rezultatov družbeno-politične akcije delovnega človeka v sistemu samoupravljanja, razvitosti neposrednega socialističnega demokratizma v družbeno-ekonomskih in političnih odnosih, kakor tudi na podlagi socialistične vsebine sklepov, ki jih vsak dan sprejemajo številnih faktorji gospodarskega, družbenega in kulturnega življenja. V neposredni družbeno-politični akciji delovnih ljudi v okviru samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij ZK potrjuje svojo vodilno družbeno vlogo in ugotavlja realnost politike in utemeljenost oblik organiziranja in načina svojega delovanja.

Danes je osnovna naloga komunistov boj za nadaljnjo, polnejšo afirmacijo vloge in pravic delovnega človeka kot nosilca vseh družbenih dejavnosti ter nenehno razvijanje njegove socialistične zavesti. Nadaljnji idejno-politični in organizacijski razvoj Zveze komunistov terja, da so komunisti čimbolj borbena in čimbolj vplivna idejna in politična sila, da so zmeraj v središču družbene akcije, da z vsebino in načinom svojega dela spodbujajo razvijanje socialističnih odnosov in neposrednega odločanja delovnih ljudi o vseh družbenih poslih, da vsi člani Zveze sodelujejo pri graditvi politike in stališč Zveze ter s tem prispevajo k nadaljnji demokratizaciji notranjega življenja v Zvezi komunistov in družbenih odnosov v celoti.

Razvoj ustvarjalnega in samostojnega dela organov neposredne demokracije in družbeno-političnih organizacij predpostavlja čimbolj samostojno akcijo komunistov, njihovo večji aktivnost in krepitev njihove družbene odgovornosti. Boj za razvijanje samoupravnih odnosov in rezultati tega boja morajo biti osnovno merilo borbenosti, aktivnosti in zavesti članov Zveze komunistov. To mora biti tudi izhodišče pri razširjanju vrst Zveze z novimi člani. Odločneje je treba odpravljati vse ovire in pojmovanja, ki otežkočajo sprejem v Zvezo komunistov tistih neposrednih proizvajalcev, žensk in mladih ljudi, ki izpolnjujejo potrebne pogoje.

Z idejnim bojem in neposredno politično akcijo za nove družbene odnose morajo organizacije Zveze komunistov krepiti spoznanje, da v njihovih vrstah ni prostora za tiste, ki kažejo birokratska, anarholiberalistična in nacionalistična pojmovanja, ki preprečujejo samoupravljanje, ne spoštujejo demokratičnih pravic človeka, odstopajo od programa in statuta ZKJ in ne izpolnjujejo sklepov in stališč organizacij in vodstev Zveze komunistov. Takšna pojmovanja in ravnanja kakor tudi nedemokratično sprejemanje sklepov rušijo enotnost Zveze komunistov.

V organizacijah Zveze komunistov se mora razvijati takšno idejno-politično življenje, ki bo zagotavljalo pravočasno postavljanje stališč in jasne poglede o vseh bistvenih vprašanjih iz njihove dejavnosti. To bo usposabljalo komuniste, da bodo pri proučevanju vsakega vprašanja posebej laže razločevali progresivna in socialistična pojmovanja od birokratskih in malomeščanskih. S tem bi vsak član Zveze komunistov uspešneje izpolnjeval svojo vlogo, sprejemal pravilnejša stališča povsod tam, kjer se idejno in politično udejstvuje, hitreje bi se upri formalizmu in prakticizmu v delu organizacij.

Idejna in akcijska enotnost Zveze komunistov je eden izmed bistvenih pogojev za uspešen boj delovnih ljudi pri razvijanju socialističnih družbenih odnosov in uresničevanju njihovih trajnih interesov. Za neprekinjeno krepitev te enotnosti so zainteresirani ne le člani Zveze, temveč tudi vsi delovni ljudje. Oblikovanje enotnih stališč predpostavlja demokratičen boj mnenj za najbolj napredne rešitve, razumevanje bistva gibanja naše družbe, ustvarjalno in kritično raziskovanje socialistične prakse in izkušenj delovnih ljudi ter odgovore na nova vprašanja, ki jih poraja ta praksa.

Demokratični odnosi v družbi in v Zvezi komunistov terjajo večjo osebno in družbeno odgovornost vsakega člana, zlasti pa funkcionarjev Zveze, in to tako na delovnem mestu kot v celotni družbeni dejavnosti. Za svojo javno dejavnost je komunist odgovoren pred javnostjo.

Zveza komunistov deluje v sistemu samoupravljanja uspešno samo z javnostjo svojega dela, kar zagotavlja čedalje večji vpliv delovnega človeka tudi na politiko Zveze na vseh področjih družbenega življenja in na njen notranji razvoj. Zato mora Zveza komunistov poskrbeti, da bodo njena stališča dostopna vsem delovnim ljudem, pri boju za uresničevanje teh stališč v praksi pa se mora opirati na njihovo dejavnost.

Zveza komunistov sodi, da sta intenzivna kritika in demokratični boj mnenj s stališča socializma neogibno potrebna za razvijanje socialističnih odnosov. Komunisti se morajo energično boriti proti vsem poskusom, da bi delovnim ljudem onemogočali s kritiko ustvarjalno učinkovati in prispevati k socialističnemu progresu.

Oblike organiziranja, dogovarjanja in aktivnosti komunistov kakor tudi metodo dela organizacij in vodstev Zveze komunistov je treba uskladiti s potrebami razvoja takšne idejne politične aktivnosti, ki bo onemogočala, da bi se komunisti pod vplivom birokratskih in drugih negativnih tendenc oddaljevali od boja za družbene odnose in se zapirali v okvire svoje organizacije.

Treba je odpraviti neskladnost med povečanimi potrebami za idejno-politično delovanje komunistov in prenizko idejno ravnijo dela članov. Delo za idejno izpopolnjevanje in izobraževanje celotnega članstva mora biti stalno, sistematično in vsebinsko ter kot sestavni del idejnega boja povezano s problemi in potrebami socialistične prakse.

Zveza komunistov se mora bolj posvetiti sredstvom informiranja in izpopolnjevanju kadrov na tem področju. Komunisti, ki delajo pri tem, si morajo prizadevati, da bodo ta sredstva vse širše uveljavljala funkcijo političnega, idejnega in kulturnega vpliva, pri čemer naj odražajo najpozitivnejše karakteristike družbenih gibanj.

Zveza komunistov poudarja potrebo po stalni skrbi naše socialistične skupnosti, ljudske oblasti, delovnih kolektivov ter vseh političnih in družbenih faktorjev za nadaljnjo krepitev obrambne moči naše države.

Komunisti v Jugoslovanski ljudski armadi morajo tudi v prihodnje intenzivno delati za nadaljnjo graditev in izpopolnjevanje armade, za okrepitev njene idejno-politične enotnosti in bojne pripravljenosti.

Treba je uveljavti še večje sodelovanje organizacij in vodstev Zveze v armadi in na terenu.

Zveza komunistov si mora še naprej prizadevati za hitrejše in učinkovitejše urejanje materialnega položaja borcev, še naprej mora spodbujati iniciativo in skrb vseh pristojnih činiteljev pri reševanju še neurejenih vprašanj borcev in še naprej si mora prizadevati za nadaljnje aktivno sodelovanje borcev in organizacij borcev v celotnem družbenem in političnem življenju.

Zveza komunistov se bo zavzemala za dosledno uveljavljanje demokratičnih načel kadrovske politike na vseh področjih družbenega življenja kot funkcije družbenega samoupravljanja. Skupno z vsemi delovnimi ljudmi so komunisti dolžni, da se zavzamejo za polno javnost pri izbiri kadrov, za usposabljanje čim večjega števila ljudi za družbene funkcije, za afirmacijo ljudi po njihovem delu, za dosledno uresničevanje načela rotacije in omejitve ponovne izvolitve in proti raznim oblikam protekcionaštva, familiarnosti in karierizma kot tudi proti kopičenju funkcij.

Nujno je treba še naprej razvijati demokratičen postopek pri volitvah vodstev Zveze, pri čemer morajo biti izhodišče delovne sposobnosti, idejno-politične kvalitete in ugled kandidatov kot tudi njihova tesna povezava z organizacijami in člani; pri tem je treba tudi upoštevati socialno in nacionalno sestavo.

Vodstva ZKJ se morajo v sedanjih pogojih bolje organizirati, sistematično analizirati in uveljaviti izkušnje iz prakse, pravočasno izpopolnjevati stališča o vseh bistvenih problemih, zagotavljati izpopolnjevanje sprejetih sklepov, hitreje reagirati na odkrite idejne in politične probleme, uveljaviti intenzivnejšo izmenjavo mnenj, idej in izkušenj. Člani vodstev morajo uresničiti pogostnejši in neposrednejši stik z organizacijami in člani.

Uveljavljanje vodilne vloge Zveze komunistov na sedanji stopnji družbenega razvoja zahteva, da se formiranje politike in aktivnost komunistov čimbolj opirata na znanstveno raziskovanje aktualnih problemov in na upoštevanje izkušenj. Zveza komunistov si bo še naprej prizadevala za takšno družbeno atmosfero, ki bo spodbujala in pomagala, da se bo razvila znanstvena marksistična misel in ustvarjalna socialistična praksa.

Osmi kongres poziva vse komuniste in vse delovne ljudi, naj si v prihodnjem obdobju še bolj prizadevajo za nadaljnjo idejno in politično krepitev naše družbe, za nadaljnje uspehe v gospodarstvu in vseh drugih družbenih dejavnostih, za še močnejši napredek samoupravnega sistema, za boljši materialni položaj in večji vpliv delovnega človeka v družbi, za še večji ugled naše socialistične skupnosti v svetu.

Osmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije nalaga komunistom, predvsem pa vodstvom, naj dosledno, principialno in brez oklevanja uresničijo stališča in sklepe kongresa.

MLS, AJS in NATO

Danes se bo na pariškem sedežu Atlantskega pakta sestalo štirideset zunanjih, obrambnih in gospodarskih ministrov k tridnevnemu zasedanju. V središču zanimanja tega »množičnega« sestanka NATO bodo seveda problemi, glede katerih ni soglasja. O njih bodo — javno — govorili v izbranih konjunktivih diplomatskega besednjaka; za kulisami, v razgovorih med posameznimi ministri, pa bo govorica jasnejša, konkretnejša, trša..

Poglavitni problem severnoatlantske vojaške skupnosti je danes vsekakor problem »jedrske integracije«. Izoblikovale so se tri različne koncepcije: ameriška, britanska in francoska.

Ameriški načrt o multilateralnih jedrskih silah NATO (MLS) predvideva zgraditev »trgovskega« ladjevja (25 enot), ki bi bilo »na skrivaj« opremljeno z raketami Polaris. Te ladje bi v kritičnem trenutku lahko s katerega koli konca svetovnih morij začele obstreljevati sovražnika z atomskimi granatami, ne da bi jih, vsaj takoj ne, mogle odkriti sovražne podmornice. Ladje bi upravljala mešana posadka. Glavni prst na sprožilcu bi bil prst ameriškega predsednika, toda vrstni red ostalih »pomožnih« prstov na sprožilcu bi bil odvisen od gmotnih prispevkov članic NATO za zgraditev MLS — praktično bi to pomenilo, da bi ZR Nemčija dobila pomembne pristojnosti ob usodnih odločitvah.

Britanska koncepcija se bistveno razlikuje od ameriške. Razlika je predvsem v tem, da bodi poslednja odločitev prepuščena Združenim državam. Jedrskega orožja ne gre širiti na druge države, torej naj druge države tudi ne soodločajo o njegovi uporabi. Sicer pa Britanija je za nekake »multilateralne« jedrske sile, toda sestavljene naj bi bile predvsem iz že obstoječih potencialov. »Trgovskih« ladij naj bi bilo kvečjemu kakih deset, ostalo pa bi sestavljalo ameriško jedrsko orožje in njegovi nosilci, nadalje dvesto britanskih bombnikov, britanske podmornice, ki jih zdaj gradijo, ter rakete, razpostavljene po ZR Nemčiji. Za to novo jedrsko integracijo ima Wilson še tudi poseben izraz: Atlantic Nuclear Force (Atlantska jedrska sila — AJS).

Znano francosko stališče je v zadnjem času evoluiralo: zahodna jedrska sila bi naj bila organizirana v dveh samostojnih skupinah, evropski (pod francoskim vodstvom) in ameriški, ki bi med seboj tesno sodelovali, se dopolnjevali in »ob potrebi« eventualno skupaj nastopili. Osnovni vzrok de Gaullove »evropske atomske avtonomije« je v prepričanju, da ZDA ne bi učinkovito branile Evrope, če bi jo napadli, zato si mora ustvariti lastno, samostojno obrambno moč. »Kaj bi storila Amerika, če bi se pojavili sovjetski padalci nad Luksemburgom?«, se sprašuje neki pariški komentator. »Ali bi razrušila Moskvo, Leningrad in Kijev in s tem tvegala, da se New York, Chicago in San Francisco spremene v prah in pepel?« Ne bi tvegala, odgovarja, zato mora biti Evropa sposobna Rusom vsaj »odtrgati roko«...

Te tri groteskne možnosti jedrskega združevanja so na voljo članicam Atlantskega pakta, vendar sta — trenutno — le prvi dve »možni«. Bonn se je dokončno odpovedal de Gaullovi koncepciji in zahodnonemški zunanji minister Schröder bo delil poklone MLS ali AJS pač po stopnji pripravljenosti ZDA in Velike Britanije, »oživiti« nemško vprašanje in »spet in spet« poudarjati pravico Nemcev do ponovne združitve, kakor si jo predstavljajo v Bonnu. Francija ostaja sama s svojim evropskim jedrskim načrtom. MLS in AJS se bodo torej »spopadale« te dni v Parizu, toda samo na videz. Oba načrta sta še v stadiju idej in pred ponovnim sestankom med Johnsonom in Wilsonom, ki bo verjetno v februarju, ni niti misliti na konkretizacijo posameznih načrtov, kaj šele na realizacijo, ki si je še nihče ne more predstavljati.

SLAVKO FRAS

Inönü: 15 poskusov državnega udara

Predsednik turške vlade Ismet Inönü je izjavil na sestanku republikanske stranke, da so doslej odkrili 15 poskusov državnega udara. Med njimi je omenil tudi dva večja poskusa, o katerih so doslej edinole poročali, in sicer 22. februarja leta 1962 in 20. maja leta 1963. Med drugim je tudi dejal, da se vojska doslej ni vmešavala v politično življenje države in da je tudi vnaprej treba preprečiti takšno vmešavanje.

Industrija bombažnih izdelkov, Kranj

Prodamo

30-sedežni avtobus TAM - PIONIR

letnik 1959, v voznem stanju. Ogled vsak dan od 6. do 14. ure na sedežu podjetja. 11826

BEHRENDT: CILJ SKUPNIH PRIZADEVANJ

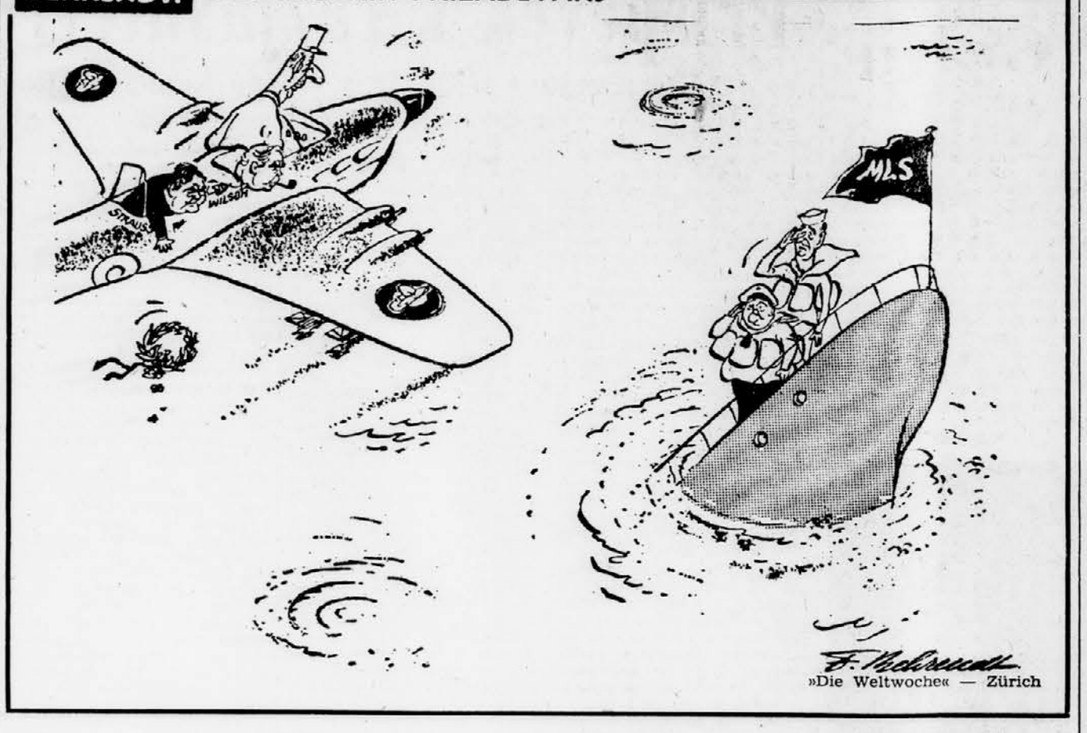

»Die Weltwoche« — Zürich

Spopad v prestolnici Inkov

Atentat na predsednika perujskih študentov ob X. kongresu FEP

OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA

Predsednik študentske federacije Peruja, mladi komunist Gustavo Espinoza, mi je sicer priznal, da se je deseti kongres perujskih študentov v Cuzcu popolnoma razbil, hkrati pa sem ugotovil, da njegove lastne poškodbe niso tako grozne, čeprav je limski tisk na prvih straneh že objavil senzacionalna poročila, da je bil po izvršenem atentatu prepeljan v bolnišnico v zadnjih zdihljajih.

Deseto, jubilejno srečanje študentskih predstavnikov Peruja se je že začelo v napetem vzdušju političnih obračunov. Ne samo, da je vodstvo FEP, v katerem so trenutno levičarji, pripravilo razpravo o nekaterih odločilnih akcijah političnega značaja, kot so zahteva o agrarni reformi in nacionalizaciji nafte, oziroma protest zoper interameriške vojaške manevre v okolici Lime; tudi znotraj študentske organizacije so se spopadli razcepljeni levičarji in apristi, to je pristaši APRA.

Do leta 1960 so v perujski študentski organizaciji vodili pristaši gibanja APRA, v zadnjih štirih letih pa so v vodstvu prevladovali komunisti, medtem ko vladajoča stranka sedanjega predsednika republike Belaunda Accion Popular med študentsko mladino nima veliko zaledja. Tako se je po eni fronti glavni boj pripravljal med levičarji v vodstvu in pristaši APRA, ki so znova v porastu; glasilo APRA »La Tribuna« je obudila spomin celo na ustanovitveni kongres študentske federacije leta 1920 v Cuzcu, ki je položil temelj univerzitetni reformi in iz tradicij katerega so rastle generacije intelektualcev v senci Haya De La Torra. Po drugi strani pa je vse bolj tlel razdor v komunističnem taboru, kjer je prišlo do žalostnih posledic trenja med pristaši Moskve in Pekinga. Kongres v starodavnem Cuzcu, prestolnici Inkov in današnje borbe zatiranih gorjanskih Indijancev za zemljo, ni segel niti do delovnega začetka, ker so se divje sporekli že pri predaji poverilnic. In ko je predsednik federacije Gustavo Espinoza odhajal iz stavbe, kjer je zasedal kongres, so ga iz zasede napadli nasprotniki z bokserji in orožjem, tako da se je Espinoza, okrvavljen po glavi, zgrudil. Ves desničarski tisk je seveda z veseljem objavil, da so se pekinški in moskovski komunisti udarili med seboj; in ko so se tako imenovani demokratični študenti vrnili iz Cuzca, je apristični predsednik univerzitetne federacije San Marcosa, Alfonso Ramos Alua, izjavil: »Komunisti, pa naj se imenujejo pekinški ali moskovski, nimajo več kaj iskati v vodstvu študentske federacije Peruja«. Dodal je, da bi morali vodstvo prevzeti »demokratični študenti revolucionarnega zaupanja in akcije«. In čeprav so predsedniki vseh univerzitetnih federacij, razen prokitajsko usmerjenih, obsodili grobi atentat na Espinozo, ki je kot komunist moskovske smeri zagovarjal širšo študentsko enotnost, se je apristični tisk v tem pogledu izenačil z ocenami trockistične prokitajske skupine ter napadel »povezovanje komunistov z desničarsko oligarhijo«, to je z vladno Accion Popular in krščanskimi demokrati. Espinozo pa so pomilovali kot »komunistično žrtev« in pisali o stotini zapeljanih komunističnih študentskih delegatov, ki blodijo po Cuzcu brez denarja, da bi se vrnili domov.

Vsekakor, ko sem se pogovarjal z Espinozo, so stvari zvenele drugače. Drobni predsednik z očali, ki je bil videti celo mlajši, kot je, saj je že doštudiral kot profesor španščine in literature, medtem ko zdaj pripravlja doktorat, mi je, ležeč v zelo skromni izbi, razgrnil objektivno kritičen pregled študentskega gibanja v deželi. Okolje tesnega uradniškega stanovanjca njegovih staršev, kjer so mi pa z upravičenim ponosom pokazali lepe umetniške zbirke starega Peruja, mi je pozitiven vtis dopolnilo. Bolni Espinoza, ki sicer po zdravnikovi odredbi ni sprejemal še nobenih novinarjev, pa mi je še posebej izrazil zanimanje za Jugoslavijo in željo po neposrednih stikih z jugoslovansko študentsko organizacijo.

»Kongres se je popolnoma razbil in za to so odgovorni po eni strani apristi, po drugi pa prokitajska skupina, kajti oboji so hoteli dobiti vse ali nič.«

Omenil je, da je bil ta kongres prvi po razkolu, ki je nastal na levici. »Zato je bila levica tokrat oslabljena in APRA je skušala to izrabiti. Prav zaradi tega dejstva je APRA med študenti v zadnjem času spet močno pridobila. Ne mislim samo njihove zmage na glavni nacionalni univerzi San Marcos v Limi. To se je pokazalo na splošno pri številu delegatov iz dežele, saj so se tu povzpeli od 17 delegatov na 62. Pri levičarski mladini pa se je povečala prokitajska skupina; medtem ko je našo komunistično partijo zastopalo na kongresu 41 delegatov, je štela prokitajska KP skupno z MIR in trockisti 62 ljudi. Naša skupina KP bi se sicer lahko dvignila do 55, če bi se nam pridružila še napovedana delegacija iz Arequipe, toda prokitajska in apristična večina je to z glasovanjem preprečila.«

Kongres pomeni popolno razsulo perujske študentske organizacije. Od 22 federacij tri sploh niso sodelovale, od 19 prispelih se jih je pa v prepiru devet umaknilo, tako da jih je ostalo le deset in bo celo zato težko kongres v takih okoliščinah sklicati znova.

Tem bolj značilno je torej, da je do te popolne neenotnosti prišlo zaradi medsebojnih očitkov o razbijaštvu oziroma parol o potrebni enotnosti. Medtem ko je »Joven Guardia«, glasilo komunistične mladine Peruja, pod geslom »Združeni zaustavimo pohod APRA!« podpiralo Espinozo oziroma »študentsko progresivno revolucionarno enotnost — za široko in demokratično FEP«, je po drugi plati »Peru Juvenil«, podoben list prokitajske smeri, označen prav tako kot »centralno glasilo komunistične mladine Peruja«, proglašal »antiimperialistično študentsko enotnost« in napadal Espinozo kot »razdiralca«. V Espinozovem taboru so se tako dejansko združili KP moskovske smeri, neodvisni, socialni progresisti, Accion Popular in končno še krščanski demokrati zaradi opozicije proti APRA, medtem ko sta izven te koalicije ostali APRA in prokitajska grupa, vsaka zase, a združeni v akciji zoper koalicijo. Kako globoko je zarezal razdor med komunisti, mi je pravil sam Espinoza, ki je dejal, da se je ob decembrskem razkolu v KP 90 odstotkov mladine odločilo za njemu nasprotno, to je prokitajsko smer.

»Sedanji atentat name je bil pripravljen že vnaprej.« Med napadalci je spoznal dva pripadnika pekinške smeri. Baje je prišla vsaka skupina na kongres s svojimi »udarnimi zaščitniki«; take oborožene elemente je pa po njegovih besedah prva začela uvajati APRA.

Averzijo do APRA sem čutil tudi, ko mi je govoril o siceršnjih problemih perujske študentske organizacije. »Borimo se proti zakonskemu osnutku aprističnega senatorja Luia Sancheza, ki ogroža univerzitetno avtonomijo: zahtevamo odredbo o pravici do 50-odstotnega popusta pri vstopnicah za kulturne prireditve; zavzemamo se za temeljito akademsko, pedagoško, administrativno in ekonomsko univerzitetno reformo, kar poskušamo uresničiti najprej na univerzi v Guancayu, pri čemer nas pa ovirajo apristi, ki so v tamkajšnjem vodstvu...«

Ko je omenil še splošno nacionalne politične akcije za nacionalizacijo petroleja, agrarno reformo in zoper »imperialistične manevre ZDA«, znane pod imenom »operacija Ayacucho«, je povedal še nekaj lepih podatkov o njihovih mednarodnih študentskih povezavah z željo, da bi se ti stiki še bolj razširili; ob odhodu sem spoznal še nekaj prijaznih fantov, njegovih tovarišev, ki so ga prišli obiskat, toda obisk pri bolniku me je kljub temu deprimiral; ne zaradi bolnika: zaradi spoznavanja, kako še tem, kjer se v težkih latinskoameriških razmerah levica vsaj nekoliko razvije, zaradi razdorov spet takoj, osmešena upade.

BOGDAN POGAČNIK

Nova orjaška žaga v Gvineji

Gvinejski predsednik Sekou Touré je izročil svojemu namenu žago, ki bo na leto obdelala 50.000 kub. metrov dragocenega tropskega lesa. To je prvo veliko podjetje v Gvineji, ki so ga zgradili s sovjetskimi krediti.

Z gverilci Vietkonga

Kaj daje moč južnovietnamskemu gibanju

Avstralski novinar Wilfrid Burchett je menda edini zahodni novinar, ki je nekaj časa preživel z gverilci Vietkonga v Južnem Vietnamu. Reportaža, ki jo je napisal, ima dokaj nenavadno zgodovino. Z ekskluzivnimi pravicami jo je skupaj z originalno slikovno ilustracijo odstopil nekemu francoskemu tedniku. Uredništvu le-tega se je zdela preveč »antiameriška« in zato je dolgo ležala v uredniškem predalu. Šele ko je predsednik de Gaulle povedal svoje mnenje o Južnem Vietnamu, je omenjeni tednik objavil Burchetttov material, toda samo slikovni. Pariški tednik »Le Nouvel Observateur« pa je potem objavil tekstovno reportažo s pripombo, da je uredništvu izključno do resnice in da ga ne zanima, kakšen »anti« bi kdo utegnil prisoditi članku.

Nepremična tarča

Leto Mačke gre h kraju, začenja se leto Zmaja; po kanalu se približujemo svetlobnemu pasu okrog Sajgona. Motorni čoln, star ameriški »Kohler«, počasi zmanjšuje hitrost. Vojaki, ki me spremljajo, pozorno zro v temo. Nekje se je dvakrat prižgala in hitro ugasnila luč. Motor na čolnu je utihnil. Medtem ko zavijemo proti grmičevju bambusa, od koder je prišel svetlobni signal, so na čolnu nekaj zavpili in z brega so jim odgovorili. Nekaj sekund pozneje sem skočil na breg; roke neznanih ljudi so me varno vodile po temi.

Smo kakih 9 kilometrov jugovzhodno od magistrale Sajgon—Čolon. Moj obisk so pripravili in organizirali predstavniki Fronte nacionalne osvoboditve v tujini. Potem ko sem štiri mesece prebil v deželi, naj bi moj obisk dosegel vrhunec v tem srečanju, streljaj od Sajgona.

Ostali del dneva potujem podnevi, na biciklu; za kamuflažo imam samo črno bombažasto obleko, kakršno nosijo kmetje iz Južnega Vietnama, in koničast slamnik, ki je praktičen predvsem zato, ker zakrije dobršen del obraza.

Zaduha

Ta slamnik je zelo važen. Večkrat so me opomnili, naj bom previden. Svetovali so mi, naj potisnem pokrivalo kar najbolj na obraz, kajti potujemo čez ozemlje, ki ga nadzoruje sovražnik. To ni najbolj lahko, posebno še, če se voziš na biciklu. Če povem po resnici, ne vidim nobene razlike med »osvobojenim« ozemljem in ozemljem, ki ga »kontrolira« sovražnik.

Na enem izmed številnih zborovanj izvršnega komiteja Fronte za področje Sajgon—Gia Dinh mi je predsednik komiteja Huynh Tan-phat, sicer znamenit arhitekt iz Sajgona, razložil: »Živeti moramo kar najbolj tesno skupaj s sovražnikom. Sovražnik je npr. prepričan, da je ta zaselek, v katerem imamo sestanek (v kolibi preprostega kmeta), na njegovi strani. V resnici pa je naš. Ljudje, ki prihajajo iz Sajgona, pogosto sploh ne opazijo, da so med nami. Pa tudi naši se včasih zmotijo, zgrešijo pravo stezo in čez nekaj minut se znajdejo pred sovražnikovo postojanko. Naše ozemlje in njihovo se pogosto prepletata, posebno blizu Sajgona. Naša metoda se imenuje »zaduha«, kar pomeni, da so sovražnikove postojanke povsod obkoljene z našimi gverilci in da se njihove posadke lahko premaknejo iz svojega oporišča le, če jih mi pustimo pri miru.«

Igra mačke in miši

Huynh Tan-phat je razgrnil karto, da bi mi obrazložil položaj. Pokazal mi je vasico v pokrajini Binh-Thanh, v kateri sem preživel prve ure Zmajevega leta. Povedal mi je, da smo eno noč in dobršen del dneva hodili samo nekaj sto metrov od sovražnih postojank. Tega mi takrat ni nihče povedal. Sedaj te postojanke ne obstajajo več; vse so bile uničene.

Vendar je danes položaj okrog zaselka, v katerem smo se sestali, vznemirljiv. Na desno in na levo sta dve postojanki, oddaljeni kilometer ali kilometer in pol. Huynh Tan-phat trdi, da se sovražnik ne more ganiti iz svojih postojank, toda slišati je oglušujoči trušč boja.

Eksplozije bomb in minometalcev ter prasketanje strojnic je vedno bolj vznemirjujoče. Huynh Tan-phat mi na obrazu bere vznemirjenost. »To je vežbališče padalskih oddelkov Trung Hoa, kaka dva kilometra od tod,« pravi in se mi nasmehne. »Padalci se nič več ne morejo uriti v skakanju iz letal; preveč jih je padlo na naše ozemlje. Nekateri so to storili nalašč, da bi prišli k nam. Zato jih sedaj urijo na tleh, s simuliranimi napadi. Vsak dan...« Vraga, da bi mi to prej povedali!

Huynh Tan-phat je veder človek. Je generalni sekretar demokratske stranke. Hkrati je podpredsednik CK Fronte nacionalne osvoboditve; tako rekoč človek številka 2 v Vietkongu. Videti je, da si bodočnosti ne predstavlja tako, da se bo v nedogled nadaljevalo skrivanje med prekopi in po tunelih ali da bo igra »mačke in miši« večna. Na človeka napravi prav tak vtis kot vsi drugi voditelji Vietkonga: mirno in potrpežljivo čaka, da bo Vietkong prevzel oblast.

Pred tem nasmejanim zaupanjem v prihodnost občutim potrebo, da se spet znajdem v situaciji: odkriti moram, kdo pripada Vietkongu in kdo sovražniku. Odkriti moram, kje sploh se odvija ta vojna, ki traja že dvajset let.

Na zemljevidih Fronte so ozemlja, kontrolirana od Vietkonga, in tista, ki jih nadzoruje Sajgon, zaznamovana z zeleno in rdečo barvo. Rumena barva pa obeležuje ozemlja, ki jih načelno, vsaj čez dan, kontrolirajo sile sajgonske vlade, ponoči pa Vietkong.

Taktične napake

Prav tako je kot v delti Mekonga. Nguyen Huu-tho, bivši advokat iz Sajgona in predsednik Fronte nacionalne osvoboditve, mi pove isto, kot so mi povedali člani centralnega komiteja Fronte v svojem skrivnem sedežu v džungli: glavni štab se seli vsaj vsak mesec, da ga ne bi izsledila letala sajgonske vlade.

Iz vojaških in administrativnih razlogov je Fronta vso delto razdelila na dva sektorja: sektor 1 je vzhodno od Mekonga, sektor 2 pa zahodno. To so najbolj bogate pokrajine v Vietnamu, tako v južnem kot v severnem

Kako le, da so te pokrajine vsaj delno prišle pod nadzorstvo Vietkonga? Povedo mi, z nasmeškom na obrazu seveda, da so za to vsaj trije močni razlogi.

● Najprej zaradi taktičnih napak, ki jih je zagrešila sajgonska vlada, in zaradi agrarne politike, ki jo vodi Fronta. Že ob prvem odporu (proti Francozom) je Vietminh razdelil kmetom 500 tisoč hektarov zemlje. Nguyen Huu-tho pravi, da je Ngo Dinh-diem (južnovietnamski predsednik, ki so ga ustoličili Američani 1955. in ki ga je 1. novembra lani zrušil vojaški puč) vso to zemljo z izjemo 75.000 hektarov pobral kmetom in jo spet razdelil med stare in nove zemljiške veleposestnike. Reakcija teh kmetov na ta ukrep je najtrdnejša osnova za »drugi odpor«, to je odpor proti režimu, ki ga podpirajo Američani.

Potujoča giljotina

● Druga napaka Sajgona: poskus, da se z brutalno silo asimilira gorjanska plemena; ta politika grozi z iztrebljenjem celih etničnih skupin. Na desetine tisočev teh ljudi so s silo odgnali s hribovitih predelov in iz džungle in jih prisilno naselili v nižavah. Tiste, ki so ostali, so naselili v koncentracijskih taboriščih, v tako imenovanih »strateških naseljih«, ali pa so jih odgnali kot kmečke delavce na plantaže. Ta plemena so ob prvi priložnosti, ki se jim je ponudila, prestopila na stran Vietkonga.

Tri majhne svetilke

● Tretja napaka Sajgona pa je bila v tem, da so vse tiste, ki so z Vietminhom sodelovali v vojni proti Franciji, proglasiti za vietkongovce. Ko so potrdili zakon od oktobra 1959 in ko so začele potujoče giljotine križariti po deželi, so vsi tisti iz »prvega odpora« smatrali, da je bolj pametno, umreti z orožjem v roki kot pa pustiti, da jih pobijejo kot zajce. Pobegnili so v džunglo, v hribe in v stara gverilska oporišča v delti. Kmetje in gorjanska plemena so jim pomagali. Ti ljudje so bili zametek že izkušene gverilske vojske.

Nguyen Huu-thoja sem vprašal, kakšen odstotek ozemlja in prebivalstva je pod nadzorstvom Fronte. Odgovoril je: »Dve tretjini ozemlja in polovica prebivalstva.« Mislim, da lahko trdim, da so Američani v Sajgonu precej enako ocenili položaj.

(Se nadaljuje)

WILFRID BURCHETT

Agencija OZN za industrijski razvoj

Generalni sekretar OZN U Tant je predložil Generalni skupščini predlog statuta agencije za industrijski razvoj. Agencijo naj bi kmalu ustanovili, pospeševala pa naj bi industrializacijo držav v razvoju, jim dajala informacije in pomoč pri planiranju, raziskavah in šolanju kadrov ter prispevala tudi tehnično pomoč.

Po predlogu statuta naj bi agencijo vodili generalna konferenca vseh članic, ki bi se sestajala enkrat ali dvakrat na leto, svet dvajsetih ali tridesetih predstavnikov držav članic — svet naj bi se prav tako sestajal enkrat ali dvakrat na leto — in sekretariat.

U Tant je prav tako predlagal, naj bi članice te specializirane agencije mogle biti tudi države, ki niso članice OZN, na primer DR Nemčija, DR Koreja, DR Vietnam, LR Kitajska, če bi seveda sprejele statut agencije.

Nizke investicije severnoameriških družb v LA

Severnoameriške družbe so vložile v novem proračunskem letu izven države skupno 5,9 milijarde dolarjev, kar je za približno 16 odstotkov več kot preteklo leto.

Ko je sporočilo te podatke, je ameriško trgovinsko ministrstvo poudarilo, da bodo v Latinski Ameriki in drugih državah v razvoju severnoameriške družbe vnovič na dnu seznama ameriških investicijskih vlaganj. V petrolejsko industrijo na latinskoameriškem področju nameravajo vložiti cca 300 milijonov dolarjev. Razvoj političnega položaja v tem delu sveta, ki ga imajo še nadalje za negotovega, vpliva na stališče ameriških magnatov.

V latinskoameriških uradnih krogih odkrito izražajo nezadovoljstvo, ker je poglavitna pozornost privatnih finančnih krogov usmerjena predvsem k črpanju dolarjev iz tega dela sveta.

»NEKJE« V JUŽNEM VIETNAMU: vietkonška patrulja na pohodu. Foto: Arhiv Dela

Novi tokovi v ČSSR

Povsod je čutiti, da gre za daljnosežen prelom

POSEBNI TANJUGOV DOPIS

PRAGA, decembra — Češkoslovaška je doslej edina država, ki je stopila na pot socializma industrijsko razvita. Te njene posebnosti doslej niso dovolj upoštevali ne le drugi, temveč tudi ona sama. Položaj je tak, da je zdaj vzburkan prav sleherni del njenega organizma.

Poglejmo, kakšne spremembe je doživela deželа samo lani, spremembe, ki jih je tudi že praktično čutiti v njenem družbenopolitičnem življenju. Pred dokončnim sprejemom je projekt novega gospodarskega sistema. Togi in krhki členi dosedanjega centralističnega, administrativnega sistema se polagoma trgajo. Že prihodnje leto se bo začela razpredati široka mreža gibkih in zdravih vzvodov, ki jih narekujejo trg, blagovno-denarni odnosi, znanstveno planiranje in drugi ekonomski instrumenti.

Za globoke spremembe so se odločili tudi v sistemu in stilu dela ljudskih odborov. Gre za, kot je nedavno pojasnil češkoslovaški premier Josef Lenart, »poglabljanje široke udeležbe delovnih ljudi v upravljanju in za krepitev čedalje izrazitejših značilnosti njihovih socialističnih proizvajalnih odnosov, znotraj katerih naj se oblikujejo elementi bodoče komunistične samouprave«. Kmalu ljudski odbori ne bodo več pod neposredno upravo vlade, tega najvišjega izvršnega organa države, temveč se bodo tudi dejansko, v vsakdanji aktivnosti trdno včlenili v sistem predstavniških organov ljudske oblasti pod splošnim vodstvom ljudske skupščine.

Tudi ljudska skupščina je pred bistveno reorganizacijo, ki jo je med drugim že postopno čutiti v stvarnem delu skupščinskih odborov, povzdignjenih na stopnjo delovnih teles, in v čedalje bolj živahni aktivnosti ljudskih poslancev, katerih beseda je vedno bolj konkretna in učinkovita. Ljudska skupščina bo postala predvsem delovni, aktivni in res odločujoči organ ljudstva.

Turistična vrata dežele so se na široko odprla. Po mnogih letih je mogoče videti zdaj tuje turiste, kako fotografirajo mnogoštevilne pomembne in starodavne spomenike »zlate Prage«. Pa tudi češkoslovaški turisti so kakor nikdar doslej preplavili druge države, »oproščeni« doslej obveznih »kolektivnih ekskurzij«.

Celotni sistem šolstva in vzgoje mladine v šolah in šolskega izpopolnjevanja odraslih je dobil nov akcijski program. Zdaj zahtevajo, naj bo šola veliko bolj povezana z življenjem. Vsestransko modernizirajo metode in vsebino dela v šolah vseh stopenj, s posebnim poudarkom na širokem in dosledno uporabljenem načelu diferenciacije učnih programov ne le po naravi posameznih šol, temveč tudi glede na posebna nagnjenja, zmožnosti in zanimanje gojencev. S tem so med drugim zadali odločilen udarec pedagoško neupravičeni in škodljivi uniformiranosti pouka po raznih šolah.

Življenjsko sveži, novi tokovi čedalje bolj burkajo in prežemajo tudi kulturno življenje Češkoslovaške.

Dejali bi, da se vse spreminja in da mnogokaj od poprej ni bilo v redu. Res je, da so bile storjene napake, da je prišlo do resnih deformacij. V dosedanjem razvoju države so dodobra izčrpani vsi ekstenzivni viri nacionalnega potenciala, ostali pa so podedovani grozeči disproporci. Temu je sledila stagnacija.

Vendar to niso bile predvsem specifične napake Češkoslovaške, temveč gre za znana maličenja dogmatskega razdobja.

Menijo pa, da je vzrok, da so te deformacije povzročile največje in najglobljе motnje prav v Češkoslovaški, ravno dejstvo, da je ta država relativno najbolj razvita socialistična dežela. Čeprav po številu prebivalstva in po površini majhna država (14 milijonov prebivalcev), ima Češkoslovaška vendarle industrijo, ki prispeva 1,7 odst. celotne svetovne industrijske proizvodnje. Kar zadeva nekatere temeljne proizvode na prebivalca, sodi med najrazvitejše države na svetu (tako pride na enega prebivalca na primer 550 kg jekla, 2000 kilovatnih ur električne energije, 440 kg cementa, 5100 kg črnega in rjavega premoga itd.). Spričo te industrijske moči pa se je zadnje čase na primer zgodilo, da so se nakopičile velikanske zaloge blaga zelo slabe kvalitete, blaga, ki ga ne le da ni hotelo tuje tržišče, temveč ga ni kupoval niti domači potrošnik. To je bil plod administrativnega planiranja in materialne nezainteresiranosti proizvajalcev. To je bila posledica pačenja družbenega smisla proizvodnje, ki ni služila zadovoljevanju potreb ljudi, temveč izpolnjevanju in preseganju birokratskih, izključno kvantitavnih pokazovalcev.

Vsemu temu so zdaj napovedali boj. Kritika takšnega stanja in debate o tem, kako ga izboljšati in kako delati v prihodnje, so zdaj postale last široke javnosti. V tovarnah po vsej deželi vre prav kakor v tistih revolucionarnih dneh »češkoslovaškega februarja« leta 1948, ko so delavci prevzeli politično oblast. Čeprav šele projekt in čeprav ga še ni sprejel centralni komitej, pa nov gospodarski sistem vendarle že postopno prežema osnove ekonomske enote v državi. Skoraj ni tovarne, ki se ne bi priglasila, da bi bila eno od prvotnih maloštevilnih eksperimentalnih podjetij za uvajanje novega ekonomskega sistema, da bi v praksi potrdila vrednost novih načel: planiranje se začne pri podjetju, sistem nagrajevanja mora temeljiti na materialni zainteresiranosti tako posameznikov kot tudi podjetja kot celote, gospodarsko upravljanje se zaenkrat decentralizira do ravni gospodarskih združenj več istorodnih ali s proizvodnim procesom medsebojno povezanih podjetij, politika cen mora postati aktivna in gibka, zlasti pa mora izražati družbeno potrebne proizvodne investicije itd.

Vendarle pa je povsod, ne le v tovarnah, temveč tudi na podeželju, v institucijah, na ulici čutiti, da gre za daljnosežni prelom. Občudovanje zbuja moč kolektivnega odziva tega tradicionalno industrijskega in kulturnega naroda ter odkritost kritik. Na Češkoslovaškem je čutiti ustvarjalni nemir.

Češkoslovaška je nezadovoljna, ker ni bila poprej vsaj malo nezadovoljna in ker zdaj ni še bolj nezadovoljna.

S takšnim nezadovoljstvom, kakršno vlada tukaj, s konstruktivnim in ustvarjalnim nezadovoljsvom, je mogoče samo napredovati.

LJUBOMIR RAJNVAJN

OBRAZCI ZA ZAKLJUČNE RAČUNE GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ ZA LETO 1964

»Službeni list SFRJ Beograd« je na temelju odloka Zveznega sekretariata za finance številka 1/5-417-291 z dne 27. nov. 1964 pooblaščen, da tiska in izdaja obrazce za zaključne račune gospodarskih organizacij za leto 1964.

Za SR SLOVENIJO je »SLUŽBENI LIST SFRJ« poveril izključno pravico prodaje in razpečavanja teh obrazcev v slovenskem jeziku

DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE V LJUBLJANI

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE V LJUBLJANI bo predvidoma prejela obrazce v prvi polovici meseca januarja 1965. Naprodaj bodo kompleti in posamezni obrazci.

Pozivamo vse gospodarske organizacije v SR Sloveniji, da se zaradi nakupa in prevzema teh obrazcev obračajo izključno na DRŽAVNO ZALOŽBO SLOVENIJE ali pa na najbližjo knjigarno in papirnico v Sloveniji.

Vsa naročila, naslovljena neposredno na nas, bomo odstopili Državni založbi Slovenije v izvršitev.

Podrobna navodila o naročanju obrazcev za zaključne račune bo objavila DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE prihodnje dni v časopisih »DELO«, »DNEVNIK« in mariborski »VEČER«.

SLUŽBENI LIST SFRJ
Beograd

11838

Novice

LJUBLJANA: **nova slovenska igra za mladino** — Za novoletne dni je Mladinsko gledališče Pionirskega doma v Ljubljani pripravilo mladinsko igro Smiljana Rozmana »Čudežni pisalni strojček«. To je že druga domača noviteta Mladinskega gledališča v letošnji sezoni. Rozmanovo pravljično igro je zrežirala Rosanda Sajkova, scensko jo je opremil Uroš Vagaja, kostumi so delo Anje Dolenčeve, scensko glasbo pa je napisal Urban Koder. Premiera »Čudežnega pisalnega strojčka« bo jutri popoldne.

LJUBLJANA: **»Sonček, sonček zlati« v Mestnem gledališču** — Mestno gledališče ljubljansko je v sodelovanju z Zavodom za glasbeno in baletno izobraževanje v okviru praznovanja novoletne jelke pripravilo krstno uprizoritev igre za najmlajše »Sonček, sonček zlati«. Napisal jo je Janez Vrhunc. Premiera nove slovenske mladinske igre bo v petek. Režijsko jo je pripravil avtor Janez Vrhunc, scensko glasbo je skomponiral Alojz Srebotnjak, koreografirala je Živa Kraigherjeva, inscenirala Melita Vovkova, kostumirala pa Mija Jarčeva. Nastopili bodo člani Mestnega gledališča in gojenke Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje.

JESENICE: **enajsta razstava Svobode** — Likovna sekcija jeseniške Svobode »Tone Čufar« organizira v letošnjem letu redne mesečne razstave. Nekaj razstav priredijo člani sekcije sami, večino razstav pa društvo le organizira. Tokrat razstavlja v tem okviru na Jesenicah akademski slikar Milan Batista iz Kranja. Z dvajsetimi grafičnimi listi v kombinirani tehniki visokega tiska in z desetimi listi cikla »Likovne meditacije na Prešernove pesmi« vzbuja veliko pozornost. Vsa razstavljena dela so nastala v letošnjem letu. Razstava bo odprta do 20. decembra.

BEOGRAD: **nagrade za amaterske zbore** — Na tekmovanju jugoslovanskih amaterskih zborov, ki je bilo prirejeno v počastitev 50-letnice smrti Stevana Mokranjca, je dobil prvo nagrado beograjski akademski zbor »Branko Krsmanović«, drugo zbor zagrebškega KUD »Joža Vlahović«, tretjo pa novosadski zbor »Svetozar Marković«. V žiriji, ki je ocenjevala izvajanje, je bil Rado Simoniti. Ob 50- letnici Mokranjčeve smrti so podelili tudi nagrade skladateljem. Žirija, v kateri je bil Blaž Arnič, prve nagrade ni podelila, ker nobeno delo ni ustrezalo eni izmed osnovnh zahtev razpisa in ni bilo prilagojeno izvajalskim možnostim amaterskih zborov. Drugo nagrado je žirija prisodila zborovski pesmi »Podkozarje« tuzlanskega skladatelja Vojina Komadine, tretjo pa »Ciganski zgodbi« beograjskega skladatelja Vojislava Kostića. Sinoči je bil zaključni večer tekmovanja. Na njem so izvajali nagrajena dela in nastopili so nagrajeni zbori.

ZAGREB: **še ena nagrada za »Igro«** — Na četrtem mednarodnem festivalu kratkih filmov, ki je bil pred kratkim v Buenos Airesu, je dobila »Igra« Dušana Vukotića nagrado UNESCO za najboljši vzgojni film. V uradni konkurenci festivala so predvajali tudi »Malo kroniko«. Festivala

se je udeležilo več kot trideset držav. Nagrada UNESCO, ki jo je dobila »Igra« je bila že trinajsta visoka mednarodna nagrada, ki so jo letos dobili filmi iz proizvodnje Zagrebškega studia za risani film, in štirinajsta nagrada, ki jo je prejel Vukotić za to svoje mojstrsko delo.

NOVI SAD: **statuti poklicnih gledališč** — Danes je skupnost poklicnih gledališč Jugoslavije sklicala plenarni sestanek v beograjskem mladinskem gledališču »Boško Buha«. Predstavniki naših poklicnih gledališč so razpravljali o izdelavi statutov domačih gledaliških ustanov. Sestanka so se udeležili tudi predstavniki skupščinskih organov, predstavniki zveznega in republiških združenj gledaliških umetnikov ter predstavniki zvez glasbenih, opernosimfoničnih, baletnih in zborovskih umetnikov.

Pogled na platno

MEIN KAMPF: II. DEL: **montaža filmskega dokaznega gradiva nürnberškega sodišča** — Malo je filmov, ki bi segli tako globoko v zavest in do kraja izpovedali vso grozno resnico zločina, nečlovečnosti, pošastnega nasilja druge svetovne vojne in nacizma. Švedski mojstri dokumentarca so za drugi del filma »Mein Kampf« uporabili predvsem filmsko dokazno gradivo, zbrano za veliko sojenje nacističnim zločincem v Nürnbergu. Ejve, Holm in Sjöberg so z ustvarjalnimi montažnimi posegi združevali tope, živčne in ironične obraze z nürnberške zatožne klopi s prizorišči najhujših zločinov in tako do neslutenih možnosti poudarili vso odgovornost nacistične elite za gorje druge svetovne vojne, prej pa že v uvodu jasno, pogumno izpovedali, da je nacizem bolezen, ki ni bila uničena obenem z njegovimi voditelji in da se hočejo prav s tem filmom boriti proti njegovim ostankom, osveščati ljudi. Neusmiljena resnica, ki jo film razodeva svetu, vsekakor dosega ta namen. V nič manj protimilitaristični poudarek ne izzveni daljši predfilm, prav tako švedski dokumentarec »Bitka za Stalingrad«. Oba filma, ki ju v srbskohrvatski sinhronizaciji spremnega besedila distribuira podjetje »Morava film«, sta vredna resnobne pozornosti čim večjega števila gledalcev.

Gledališče

Dostojevski v Celju

Nova dramatizacija „Zločina in kazni"

Ob tej dramatizaciji (Poljak Sigmund Hübner in Branko Gombač) sem ponovno začutil, koliko nevarnosti je v njih, da iz velikih pisateljev narede majhne dramatike. In to tudi ob dejstvu, ki velja za to novo dramatizacijo Hübnerja in Gombača, da sta oba dramatizatorja izpričala obilo dramaturške spretnosti, posluha za odkrivanje dramatičnega v besedilu romana ter dovolj jasno zavest o idejnih motivih avtorjevega dela. Vendar pa vse te njune gledališke spretnosti niso mogle iz odrske podobe ustvariti kaj več kot samo blede sence umetniške razsežnosti romana. Tako je mogoče upravičenost zanje iskati zgolj v razmišljanju, ali resnično prispevajo in tudi koliko prispevajo k popularizaciji visokih umetniških del med tistim občinstvom, ki se z njihovo prvotno umetniško formo (in polnostjo!) še ni srečal in se morda tudi ne bo.

Vpeta v te okvire, ki je zanjo kljub vsemu značilen prozno-literaren, ne pa dramski element, je bila celotna uprizoritev na dovolj zadovoljivi ravni, vodena s spretno režisersko roko Branka Gombača in s poudarkom na zunanjih dramatičnih elementih. Toda gledalca je puščala hladnega in neprizadetega. Tega občutka tudi ni mogla spremeniti scena poljskega gosta Bednarowicza, ki je s svojim konceptom izrazito modernega likovnega platna v temnih barvah in z geometrijskimi svetlobnimi vložki skušala najti intelektualno sozvočje z ozračjem dela Dostojevskega. Prav te atmosfere namreč dramatizacija ni posredovala, ker se je želela in morala osredotočiti na to, da bi čim jasneje izrazila predvsem osnovno idejo. Tako na primer Sonja (Mija Mencejeva), svetniška prostitutka, ob dveh treh pičlih besedah in prav tako osiromašenih prizorih odrsko niti ni mogla zaživeti. Celo poglavitna oseba Raskolnikov svojemu intepretatorju ni dajala veliko večjih možnosti. V bistvu ima samo dvoje zares lepih priložnosti: prizor, kjer se lovita slepe miši s preiskovalnim sodnikom Porfirijem Petrovičem (Janez Škof), in tistega, kjer se Raskolnikov razodene Sonji. Nič presenetljivega torej, da sta bila tadva prizora tudi igralsko daleč najmočnejša v celotni uprizoritvi. Interesanten je bil zlasti Janez Škof: pomečkan ruski višji uradnik, dobrodušen podeželan in lisjaški preiskovalec. Sandi Krošl je svojega Raskolnikova upodobil suvereno in prizadevno, toda zdi se mi, da bi bil bližji junaku Dostojevskega, če bi znal biti vsaj včasih nekoliko mehkejši, včasih zares nesrečen in izgubljen. Občutek imam, da ob vseh naporih igralec v tej vlogi ni zase odkril dovolj bistveno novega. Bil je predvsem oster, sekan, usmerjen v nekakšno krčevito in zunanje predstavljanje svoje duševne in človeške stiske, tako rekoč enodimenzionalen v upodobitvi duhovnega in moralno-etičnega sveta Raskolnikova.

MARJAN JAVORNIK

SONJA IN RASKOLNIKOV — v dramatizaciji Sigmunda Hübnerja in Branka Gombača sta ju na odru Slovenskega ljudskega gledališča v Celju pod Gombačevim režijskim vodstvom upodobila Mija Mencejeva in Sandi Krošl.

Posvetovanje o programiranju v šolstvu

Republiški zavod za napredek šolstva je skupaj z republiškim odborom sindikata družbenih služb sklical posvetovanje direktorjev zavodov prosvetno pedagoških služb v zvezi z nalogami pri uveljavljanju pogodbenih odnosov med šolo in družbenimi skupnostmi.

Po objavi metodologije planiranja šolske dejavnosti so nekateri delovni kolektivi v šolah že izdelali letne plane, jih skušali ovrednotiti in se že dogovarjali o možnostih finančne realizacije.

Izkušnje kažejo, da v šolstvu še ni mogoče do podrobnosti načrtovati dela ter ga časovno in denarno oceniti. Izhodišče za pogodben odnos bo morala ostati pedagoška ura, ki vsaka veže nase učiteljevo strokovno izpopolnjevanje, programiranje, neposredno pripravljanje, kontrolo učencevih izdelkov, delo s starši, mentorstvo v otroških organizacijah in samoupravi učencev.

Če učna ura pomeni kvantiteto, potem obseg spremljajočega dela predstavlja praviloma kvaliteto učnega dela pri tej uri in lahko služi skladom za šolstvo in strokovnim službam kot merilo za dodeljevanje dodatnih sredstev za osebne dohodke.

Izračuni so pokazali, da bodo stroški osnovne dejavnosti šol porasli od 60 pa tudi preko 100 odstotkov, če naj bodo ustvarjeni minimalni materialni pogoji in osebni dohodki usklađeni z dohodki podobno kvalificiranih delavcev v gospodarstvu in drugih službah v občini. Bojazen, da občine ne bodo zmogle tolikšnih sredstev, in pretirano ogledovanje po odrešilnem republiškem skladu, namenjenem gospodarsko pasivnim občinam, pomeni nerazumevanje sprememb v financiranju politično teritorialnih enot, kjer občinski proračuni niso več odvisni samo od predpisanih instrumentov za delitev dohodka, ampak v večji meri od sporazumov z neposrednimi proizvajalci oziroma od spoznanj teh, da je izobraževanje ekonomska kategorija, ki je lahko rentabilnejše od novih tovarn.

Planiranje je otežkočeno, ker še niso sprejeti normativi za učno vzgojno delo in minimalne materialne pogoje. Izdelani so, nikogar pa ni, ki bi jih potrdil.

Metodologija planiranja je ostala torzo tudi zato, ker ji manjka postopek pri spremljanju in evidentiranju količinske in kakovostne realizacije programov.

V tej situaciji, tik pred novim proračunskim letom, je hitra uveljavitev novih odnosov med družbo in šolo v veliki meri odvisna od dela strokovnih služb, ki so organizatorji in posploševalci pozitivnih izkušenj. Ocene realnosti in kakovosti delovnih načrtov, usmerjanje in spremljanje dela bodo pomagali šoli in učnim delavcem, da bodo hitreje dobili v družbi mesto, ki jim pripada.

MARJAN TOMSIČ

Glasbeni dogodki

Beethovnov večer

Po vrsti uspelih koncertov pomeni Beethovnov večer majhen neuspeh našega filharmoničnega orkestra. Kaže, da dirigentu Davidu Woolbridgeu ni uspelo vzpostaviti pravega kontakta z našim orkestrom, tistega tesnega sodelovanja, iz katerega se lahko rodi zrelo in polno muziciranje. Njegov način dirigiranja je bil našemu orkestru očitno nekoliko tuj, premalo določen, kar je imelo za posledico dokajšnjo ritmično labilnost orkestra in netočnost pri skupnih nastavkih. Tudi v pogledu dinamike je bilo opaziti v igranju orkestra precejšnjo površnost, kar seveda ne gre pripisati le na račun dirigenta. Vsekakor bi moral orkester tudi sam poskrbeti za to, da bi bila njegova igra po tehnični plati čimbolj brezhibna.

Toda ne samo v tehničnem, temveč tudi v vsebinskem pogledu nas Woolbridgeova interpretacija ni mogla povsem zadovoljiti. Bila je dokaj medla. Če vzamemo za primer samo Marcia funebre iz Eroice, tedaj dirigent ni imel tiste moči in sile, da bi uresničil vso pretresljivo dramatičnost te Beethovnove muzike in prav tako ob zaključku stavka, v trenutkih nedopovedljivega obupa in odpovedi, poslušalcu ni zastal dih, kot mu mora zastati ob količkaj sugestivni interpretaciji.

Svetla točka večera je bil vsekakor Beethovnov I. klavirski koncert, ki ga je odlično zaigral Aci Bertoncelj. Mladi koncertant je znova prikazal vso izdelanost in briljantnost svoje prstne tehnike, ki se je zlasti razodevala v čistih, jasnih pasažah ter lepem, prožnem tonu. Sicer je mladi solist v zadnjem stavku nekoliko prehiteval, vendar bi ga moral dirigent tudi nekoliko bolj prožno spremljati. Bertoncljeva interpretacija je bila v celoti polna mladostne svežine in poleta ter pomeni novo pomembno afirmacijo tega našega zelo nadarjenega koncertanta.

UROŠ PREVORŠEK

Prispevek k razjasnitvi pojmov

Iz razprave o stanju v slovenskem revijalnem tisku

Pred nekaj dnevi smo na tem mestu pod naslovom »Neurejen položaj slovenskih revij« objavili odlomke referata Marjana Javornika s posvetovanja, ki ga je 3. dec. t. l. organiziral glavni odbor Socialistične zveze z namenom, da pretrese predvsem samoupravni in družbeni položaj sloven. revialnega tiska. Javornikov referat je nakazal temeljno problematiko v tem območju, razprava, ki so se je udeležili predstavniki revij, književniki, založniki ter drugi kulturni in javni delavci, pa je njegove teze osvetlila še z drugih in širših vidikov, saj pravnih elementov in vprašanj družbenega statusa navsezadnje ne moremo gledati — ter se jih lotevati — ločeno od vsebinskih problemov našega revialnega življenja.

Zaradi tega — in še zato, ker se zavzemamo za javno razpravo o stvareh, ki zadevajo kulturno javnost — povzemamo iz zapisnika obširne debate nekatere odstavke oziroma misli, ki so značilnejše in bistvenejše za obravnavano problematiko.

MIRA MIHELIČEVA, predsednica Društva slovenskih književnikov, je povedala, da je društvo mnogokrat razpravljalo o vprašanju literarno kulturnih revij in postavilo zahtevo po lastni reviji. Ta zahteva oziroma potreba je nastala zaradi splošne abnormalne situacije na tem področju. Društvo književnikov s svojimi 140 člani ni imelo možnosti, da bi tu uveljavljalo svojo kulturno politiko. Do zahteve po novi reviji ne bi prišlo, če bi bili odnosi urejeni in če bi bil po statusu revij književniški organizaciji zagotovljen ustrezen vpliv. Na črnomeljskem plenumu so književniki predlagali, naj bi Socialistična zveza prevzela pobudo pri urejanju tega vprašanja.

VLADIMIR KAVČIČ, urednik revije »Problemi«, je dejal, da književniki kljub vabilom niso hoteli sodelovati. Obenem je razvil misel, da potrebam nemara ne ustrezata niti število revij niti struktura našega revialnega tiska, ki je pri bralcih pogosto izzivala vtis, da gre za združevanje po neprincipialnih afinitetah oziroma za grupacije v negativnem smislu. Posamezniki iz vrst pišočih trdijo, da zaradi različnih stališč in usmerjenosti potrebujemo več revij, po Kavčičevem mnenju pa bi različna stališča lahko soočali v isti, celo eni sami publikaciji.

MIRA MIHELIČEVA je menila, da je vprašanje sodelovanja zmeraj odvisno od obeh strani: očitno so imeli književniki občutek, da je revija nekako ekskluzivna, zaprta, in zato niso prinašali prispevkov. Predvsem je stvar urednika, da zna pridobiti sodelavce in jim prikazati, da je sodelovanje možno.

DRAGO ŠEGA, urednik »Sodobnosti«, je izjavil, da ni nikdar ničesa nikomur zapiral vrat, ker bi bil član društva književnikov. Menil je tudi, da je, kar zadeva književnike, število 140 simbolično, saj je v našem kulturno literarnem življenju trajno prisotna in aktivna morda tretjina članov društva.

MIRA MIHELIČEVA je odvrnila, da vprašanje odprtosti revije ne more biti zgolj formalno. Dejala je, da si je »Sodobnost« v zadnjem času nadela takšno fiziognomijo, da je veliki večini književnikov preprečila sodelovanje. Zlasti jim je »Sodobnost« postala tuja z znano izjavo ob prenehanju izhajanja »Perspektive«: imena podpisnikov so razodela, da je »Sodobnost« revija ad hoc izbranih sodelavcev in zato ne more privlačiti zanimanja književnikov.

MATEJ BOR je izjavil, da se od dne, ko je uredništvo »Sodobnosti« organiziralo omenjeno izjavo, ki je dala podporo določeni politični situaciji, počuti nasproti reviji kot tujec, da se je kot dolgoletni sodelavec znašel izven nje. Izjava je v nasprotju z nekdaj določeno kulturno politično usmeritvijo »Sodobnosti«, ki je vsa leta hočeš nočeš predstavljala tudi društvo književnikov oz. veliko večino slovenskih književnikov, saj je v njej prihajal do izraza njihov skupni imenovalec v okviru socialistične fronte. Ta akt uredništva je tudi do kraja zameglil pravni status revije. Morda bo kdo očital Socialistični zvezi, da je njena sedanja intervencija administrativni poseg v naše družbeno življenje. Vendar je ta očitek ne zadeva, ker logično postopa spričo nastale situacije. Ustanovitelj »Sodobnosti« je Socialistična zveza in že način, kako so se — na najvišjem nivoju — postavljali uredniki, kaže, da je Socialistična zveza štela revijo za svoj kulturno politični forum. Res pa je, da je bila stvar v nekem smislu neorganizirana. Treba se je pomeniti, kdo odgovarja za revijo — ali so to trenutni in slučajni sodelavci, ali so to stalni sodelavci, katerih status bi bilo treba določiti, ali je to uredništvo, ki ga imenuje založniški svet itd. To je sklop vprašanj, ki ga je treba pravno urediti.

JOSIP VIDMAR je dejal, da lahko učinkovito urejamo pravni položaj revij le tedaj, če smo si na jasnem, kaj naj te revije bodo. Eno revijo na Slovenskem je vsekakor treba vzdrževati na nivoju nacionalne kulturne institucije, seveda pa je v tem primeru treba skrbeti za to, da bo ta revija taka, kot si jo predstavljamo in želimo. Shemo za takšno osrednjo slovensko revijo nam nudi zgodovina od »Dunajskega« in »Ljubljanskega Zvona« do »Sodobnosti«. Možne so revije najrazličnejših tipov, osrednja revija pa bi morala imeti značaj, ki bi omogočal sodelovanje veliko širšemu krogu pisateljev, tako da bi predstavljala nekakšen poglavitni tok slovenskega literarnega snovanja. Dati pa bi ji morali tudi tak status in položaj, da bi s svojo priznano pomembnostjo lahko nastopala, kot mora nastopati taka institucija.

IVAN POTRČ je dejal, da mora biti status revij porok njihove demokratičnosti, o kateri zadnja leta ne moremo govoriti.

IVAN BRATKO, ravnatelj Državne založbe Slovenije, je menil, da je pri ureditvi pravnega položaja revij ključno vprašanje ustanovitelja. Ustanovitelj določa namen revije in zanjo pred javnostjo in družbo odgovarja. Zato naj ustanovitelj neposredno ali preko založniškega sveta, katerega pooblasti — in s konzultacijo zainteresiranih društev ter organizacij — imenuje uredniški odbor, ki bo zasledoval ustanoviteljev namen. Vse te odnose, pravice in dolžnosti pa je treba preciizirati s pogodbami oziroma ustreznimi pravnimi listinami.

BENO ZUPANČIČ je opozoril na pojav, da si sodelavci neke revije, od katerih jih je v določenem času le del resnično aktiven, prisvajajo — in to v okviru naše družbeno pravne ureditve — nekakšno »oblast« in »lastništvo« nad revijo ter postavljajo družbi nekakšne zahteve, ne da bi prevzemali tudi ustrezno odgovornost.

STANE KAVČIČ je poudaril, da problem ne zadeva samo na posvetovanju nominalno prisotnih dveh ali treh revij, ampak da je vprašanje samoupravljanja pri publikacijah te vrste mnogo širše ter mnogo bolj aktualno in zapleteno, kot kažejo nekatere parcialne analize. Podobno situacijo, se pravi neurejenost osnovnih statutarnih odnosov ter analogne vsebinske konflikte, nahajamo pri vseh naših glasilih, vključno z občinskimi in tistimi, ki jih izdajajo gospodarske organizacije. Na vsem tem širokem področju stojimo pred kvalitetno novimi problemi, in sicer ne zaradi subjektivnih napačnih hotenj, ampak zavoljo objektivnih razvojnih tendenc v odnosu do pomena in vloge množičnih komunikacijskih sredstev sploh. In neurejene problematike ne smemo gledati samo skozi juridična očala, ker je dotorej neurejena, da povzroča že vsebinske nesporazume. — Nekateri zastavljajo dilemo: ali samoupravljanje, kar naj bi pomenilo, da o reviji odloča tako imenovani svet sodelavcev, ali administriranje oziroma predpisovanje, kar naj bi pomenilo oblast ustanovitelja in izdajatelja. Ta dilema je sama po sebi globoko napačna. Če bi izhajali iz nje, stvari ne bi reševali, ampak jih samo zapletali. Po mnenju nekaterih naj bi bilo vse, kar stori svet sodelavcev, demokratično, in vse, kar ukrene ustanovitelj, ki je revijo vsekakor ustanovil iz občutka potrebe po njenem izhajanju, nedemokratično. Takšno zastavljanje problema je treba generalno odkloniti. Nemogoče je ustanovitelja in izdajatelja potisniti zgolj v vlogo finančnega mecena. Nikakor tudi ni nujno, da bi tako imenovani svet sodelavcev pomenil višjo in demokratičnejšo obliko: pod videzom samoupravljanja se marsikdaj lahko skriva birokratska in vsestransko problematična vsebina. Ne gre za monopolne pravice ustanovitelja, vsekakor pa mora imeti besedo pri urejanju določenih vprašanj. Pri izbiranju uredniškega odbora naj sodelujejo sodelavci revije, predstavniki raznih zainteresiranih družbenih institucij, društvo književnikov, če gre za literarno revijo. V današnjem položaju pa je nesporna dolžnost ustanovitelja, da ta vprašanja uredi, in sicer z jasnim ciljem, da se obravnavani odnosi razčistijo statutarno in precizno. Danes je sleherno naše podjetje mnogo bolj urejeno kot pa nekatere ugledne revije, v katerih je bilo mnogo napisanega o urejanju samoupravnih odnosov. Moramo si biti v svesti, da je prav v interesu nadaljnjega razvoja samoupravljanja na obravnavanem področju edina možna koncepcija ta, ki jemlje za izhodišče ustanovitelja, saj le ta lahko konkretno zagotovi vpliv še drugih samoupravnih činiteljev.

BENO ZUPANČIČ je v zvezi z nadaljnjim razpravljanjem o vlogah ustanovitelja, izdajatelja pa urednikov in sodelavcev itd. menil, da je treba te vloge razumevati v primernih mejah, saj bi bilo na primer nesmiselno, če bi zahtevali od ustanovitelja, da precizira svoja stališča glede konkretnih estetskih vprašanj. Revijo napolnjujejo s svojim pisanjem sodelavci in z njimi je treba računati. Pri tem pa prihaja do izraza poudarjena vloga uredništva. Uredniški odbor je tisti, ki lahko v soglasju z ustanoviteljem oblikuje program revije in ta program realizira s tem, da mobilizira ustrezen krog ljudi, sodelavcev.

IVAN BRATKO je menil, da so revije kajpada stvar avtonjev in urednikov, stvar njihovega koncepta in njihovih strokovnih pogledov. Pri revijah se bodo zmeraj oblikovale nekakšne skupine, saj nekateri ljudje laže sodelujejo in nekateri teže. Gre pa za to, da se ne uveljavljajo ozko zaprte klike, ki odbijajo dobršen del sicer živo zainteresiranih pišočih ljudi. Karakter družbenega interesa pri revijah je splošen in ne more pomeniti strokovnega vmešavanja. In kdo naj bo nosilec družbenega interesa? Nemara je najbolj naravno, da je to založniški svet pri založbi, ki revijo izdaja, pa ustrezne strokovne in družbene organizacije, ki morajo v prihodnje bolj kot doslej prispevati k temu, da se bodo uveljavile splošno sprejete težnje.

MATEJ BOR je dejal, da s svojimi izvajanji nikakor ne pledira za politično avtoriteto oziroma za poseganje političnih forumov v revije. Zdravega revialnega življenja si ni moč predstavljati brez pravic tistih, ki v reviji sodelujejo. Treba pa si je biti na jasnem, kdo je kvalificirani sodelavec, ki naj ima besedo pri bistvenih vprašanjih revije. Ni mogoče pritrjevati primeru, ko odloča večina neregularnih sodelavcev, resnični sodelavec pa nima niti tehnične možnosti, izraziti svoje mnenje. In treba je pritegniti stališču, da ni vsaka odločitev sodelavcev a priori demokratična, kot ne pomeni vsak poseg založniškega sveta akta političnega nasilja.

BORIS ZIHERL se je strinjal z mnenjem, da morajo imeti sodelavci posameznih revij svojo besedo. Opozoril je na predvojno »Sodobnost«, pri katere oblikovanju je prihajalo do izraza plodno sodelovanje njenih sotrudnikov. Bistvo današnjega vprašanja je v tem, da se je koncepcija odločanja sodelavcev pri posameznih revijah precej izkrivila. Uveljavljalo se je šablonsko primerjanje in izenačevanje z delovnimi kolektivi, kar je nemogoče. Tako imenovani sveti sodelavcev so se spreminjali v zelo zaprt krog somišljenikov, ne glede na to, koliko so pri oblikovanju revije resnično sodelovali. Stvar ustanovitelja je, da postavi založniški svet in preko njega redakcijo. Vsaka revija pa bi morala tudi v prihodnje pospeševati vpliv sodelavcev, kot je to vedno bilo.

DRAGO ŠEGA je menil, da poglavitni družbeni interes v revialnem življenju pomeni razčiščevanje problemov, kristaliziranje stališč, manifestiranje družbene vitalitete. Šele potem da lahko govorimo o raznih oblikah urejanja te aktivnosti. Sodelavci si izbirajo svojo revijo in napačno bi bilo, če bi z organizacijskimi ukrepi šli tako daleč, da bi dušili ta naravni tok. Ni tako važno, na kakšen način se formira uredniški odbor, marveč je važno predvsem to, do so kompetence vseh činiteljev popolnoma jasne: kdo je ustanovitelj, kakšne so njegove intencije, kakšna je vloga sveta sodelavcev. Ko bo to rešeno, bodo tudi uredništva laže ravnala.

VIDA TOMŠIČ, predsednica glavnega odbora SZDL, je v sklepni besedi povzela, da so prisotni na posvetovanju prišli do skupnega jezika v zelo širokih okvirih, zavedajoč se, da je to problematika, ki terja rešitev, in da je to hkrati specialno področje, ki ne trpi preprostega prenašanja analogij z drugih družbenih področij. Iz našega kulturnega življenja moramo odstraniti elemente grupaštva in skrbeti za to, da svoboda enega ne pomeni nesvobode za drugega. Boriti se moramo za resnično demokratičnost in hkrati za smotrnost v našem revialnem življenju. In to posvetovanje je Socialistično zvezo potrdilo v zavesti, da je njena dolžnost, urediti obravnavana vprašanja ,in to urejanje čim bolj pospešiti.

Šentjakobsko gledališče

sprejme takoj

GARDEROBERKO

veščo šivanja in pa

SNAŽILKO

Pismene ponudbe pošljite na Šentjakobsko gledališče, Mestni dom. Osebne prijave sprejemamo vsak dan med 10. in 11. 11823

JAN DE HARTOG

Inšpektor

25. nadaljevanje

»To je še sreča,« je vzkliknila. »Mar naj ti še ploskam, ker nisi ubil človeka? Mar zahtevaš od mene, naj sedaj razumem, da postavljaš na kocko družinsko ognjišče, obstoj, vse vrednote, ki se mi jih je posrečilo ohraniti kljub tolikim neuspehom in trenutkom slabosti? Bog, kam smo prišli! Le kaj naj počnem s teboj?«

»Poslušaj me do konca, to je vse,« je odvrnil brez jeze. »Vse sem premislil in se odločil, Susie. Zato je bolje, da me skušaš razumeti.«

»Pa zakaj hočeš storiti to? Saj je vendar nesmiselno.«

»Ko sem odhajal iz hiše tega lopova, sem imel občutek, da sem povsem zavozil svoje življenje,« je nadaljeval trmasto. »Pozneje je prišlo to mlado dekle za menoj. Pripovedovala mi je o svojem življenju in o svoji nesreči. To je bilo njeno zadnje upanje, da pride v Palestino, kajti bolna je. Nenadoma sem začutil, kako je moja dolžnost, da jo namesto tega lopova jaz odvedem tja dol. Samo to bi dalo smisel vojni, vsemu, kar smo doživeli, jaz in ona, mi vsi, in če hočeš, smisel tudi delovanju tega lopova. Samo to bi me spet pomirilo z mojim miselnim svetom in z mojimi pojmovanji o časti.«

Susie je nenehno zrla vanj z žalostnim in utrujenim pogledom. Njena notranja moč ni bila neizčrpna, kot je bil Peter doslej mislil. Nenadoma se je začutil krivega, sam pa ni prav vedel, zakaj.

»Zakaj pa si moraš prav ti naložiti to breme? Prav gotovo obstajajo organizacije, ki se ukvarjajo s takimi primeri.«

»Že, toda to bi trajalo predolgo, predolgo, kajti ne pozabi, da je bolna.«

»Prizadevaj si raje v tej smeri, namesto da bi divjal kot mlad zanesenjak. Ali pa morda iščeš priložnosti in izgovora za to, da bi izzval družinski prelom? Morda hočeš prepričati samega sebe, da že deset let živiš v ubijajočih in odvratnih razmerah?«

»Tega ne vem; morda,« je odgovoril odkrito. »Sicer pa to tako in tako ni važno. Naj stane kar hoče, to dekle moram pripeljati do njenega končnega cilja, to je vse.«

»To je zelo plemenito, toda za samca! Kaj bo pa z menoj? Ali pa morda misliš, da gre samo zate? V tem nenavadnem početju si samo ti v prednosti.«

»Ne razumem te . . .«

»Kot si sam priznal, si boš s tem olajšal vest. Kaj pa jaz? Odslovili te bodo iz službe, zapravil boš vse prihranke, aretirali te bodo, internirali ali v tuji deželi nemara celo ustrelili. Kar sva se poročila, sem skrbela za ta dom. Prav danes zapravljava, gospa Dop in jaz, najino zdravje, da bi bil dom tak, kot je treba . . . In potem prideš ti in zahtevaš od mene, naj se odrečem temu ognjišču.«

»Toda zakaj tak pesimizem?«

»Jaz gledam resnici v oči, ti pa bežiš pred njo. Pozabljaš tudi na hčerko, na Betty. Kaj zato, če mi zagreniš življenje; to si že tako in tako storil. Recimo, da sem tudi sama kriva pri tem. Ne bom pa pustila, da boš zagrenil njeno življenje.«

To je povedala brez zanosa, iskreno, prav iz srca, z odločnostjo, ki je prav tako globoko zakoreninjena kot moja, je pomislil. Ni bil zmeden, niti dvomi ga niso obšli, toda nenadoma ga je prevzel mrzel občutek. Roke so mu otrpnile, kot da bi se sprehajal v ledeni noči.

»S čim sem ti zagrenil življenje, Susie?« je vprašal. »Če misliš, da je res tako, potem mi povej vso resnico.«

Z neusmiljenim pogledom ga je premerila od nog do glave, potem pa ga je pogledala naravnost v oči:

»Zato, ker si človek, ki je zgrešil svoj življenjski cilj: nimaš ne ambicije ne značaja, v tebi ni ne upornosti ne verskega prepričanja, ničesar, kar je bilo v tistem mladem, veselem moškem, ki sem ga bila srečala pred petindvajsetimi leti. Tisti, s katerim sem se poročila, je bil . . . Sicer pa, zakaj bi le govorila? Zmotila sem se in že petindvajset let plačujem zmoto. Betty pa ne sme trpeti, kot trpim jaz. Ne bom ti pustila, da bi uničil njeno prihodnost.«

Peter je požrl slino, potem je vprašal, enako mirno kot prej:

»Mar res misliš, da bom škodoval Betty, če bom tega otroka rešil obupa?«

»Nikar se ne zavijaj v hinavščino! Oviram te v tvoji plemenitosti: to si mi hotel povedati, o tem si me hotel prepričati. Saj nisem neumna. Le kaj te je obsedlo? Saj niti nočem vedeti! Vem samo to, da je naposled izbruhnil na dan tvoj sveti egoizem. Pomiriti moraš svojo vest, rešiti si moraš duševni mir! Toliko slabše za Betty!«

»V čem pa bi bila ona pri tem prikrajšana?«

»Njena prihodnost je odvisna od Alberta. Poroka z njim, to je edina priložnost, da se izkoplje iz povprečnosti, v kakršno si jo pahnil, ker si pač človek, ki je zgrešil svoj življenjski cilj. Njen oče je po petindvajsetih letih službe še vedno samo preprost policijski inšpektor! Ohrani službo, dokler te ne upokojijo, ali vsaj dotlej, da se Betty poroči. Samo to pričakujem in zahtevam od tebe, čeravno bi tvoje muhe tudi potem utegnile ogrožati Alberta v napredovanju.«

»Toda zakaj le, za božjo voljo?«

»Prav dobro poznaš družbo, pri kateri je zaposlen! Mladi, delovni in bistri uradniki imajo vse mogoče ugodnosti: stanovanje, šolanje otrok, nagrade, privatne klube. Edino, kar zahtevajo od njih, je to, da ostanejo čimbolj neopazni. Mar misliš, da bo Albert napredoval v službi, če bo postal zet norca in potepuha? Ti pa boš potepuh, človek brez doma, če nas boš zapustil.«

»Oprosti,« je dejal Peter. »Nemara se nisem dobro izrazil . . .«

Vskočila mu je v besedo:

»Biti moram popolnoma jasna! Storila bom vse, uporabila bom vsa sredstva, samo da ti preprečim to potovanje. Pred ničemer se ne bom ustavljala, ker škoduješ najini hčeri, moji hčeri, razumeš! Sedaj pa steci k svoji mladi židinji in ji vse povej!«

MARIBOR

Spomladi nova avtobusna proga

MARIBOR, 14. dec. Danes so se na gospodarski zbornici v Mariboru sestali predstavniki avtobusnih podjetij iz Ljubljane, Maribora in Celja ter v navzočnosti predstavnikov občinskih skupščin in nekaterih zainteresiranih delovnih organizacij razpravljali o usklajevanju voznih redov na avtobusnih progah v mariborskem okraju. Z novim voznim redom prihodnjo pomlad bodo uvedli novo avtobusno progo Maribor—Zavrč in dodatne vožnje na progah Maribor—Ptuj, Maribor—Murska Sobota, Maribor—Dravograd in Murska Sobota—Lendava.

V Mariboru sejem športne opreme

Tako kot lani bo tudi letos v Mariboru sejem zimske športne opreme. Sejem pripravlja okrajna zveza društev prijateljev mladine in bo 20. tega meseca na Vodnikovem trgu. Na enodnevnem otroškem tržišču bodo prodajali in kupovali smuči, sani, drsalke in oblačila — od puloverjev in rokavic do čepic.

Tržna inšpekcija ima razumevanje za to vrsto prodaje, tako da otrokom in mladincem, ki bodo prodajali, ne bo treba plačati tržne takse. Okrajna zveza društev prijateljev mladine bo te dni poslala vsem mariborskim šolam sporočilo o sejmu. Ne bi bilo napak, če bi tudi v drugih večjih krajih mariborskega okraja pripravili podobne sejme.

PTUJ

Cesto tlakujejo

Te dni končujejo tlakovanje ceste pri železniški postaji v Ptuju. Ta cesta je bila doslej kamen spotike na zborih volivcev. Nad slabo cesto so se upravičeno pritoževali, saj je bila zlasti jeseni in spomladi neprevozna in zaradi blata ni bil možen promet. Prav tako je cesta ovirala delo pri nakladanju in razkladanju vagonov.

F. H.

NOVE GRADNJE V LENARTU — Gradbeno podjetje v Lenartu je dogradilo večstanovanjski blok za samce, ki je bil v kraju nujno potreben (na sliki levo). Začeli so tudi že zemeljska dela za poslopje LM od Radgonski cesti in za novo banko.
Foto: T. Stefanec

Skrbneje spremljati življenje rejenčkov

Nekateri problemi s temi otroki v mariborski občini Tabor

V občini Maribor — Tabor je 72 otrok, ki žive v tujih družinah. Večino otrok je dal tem družinam v rejo skrbstveni organ občine, da bi jih zavaroval pred posledicami neprimernega okolja, v katerem so živeli. Najštevilnejši med rejenci so otroci, ki imajo le enega roditelja — največkrat mater, ki sama ne more vzdrževati otrok. Takih primerov je v občini 30. Brez obeh roditeljev je 14 rejencev, hkrati pa jih je med rejenci 29, ki imajo oba roditelja. Ti so bili odvzeti od družin, v katerih so razrvani družinski odnosi, bolezen staršev, asocialnost ipd., kar bi otroku oviralo zdrav razvoj.

Rejništvo naj bi bila najboljša oblika varstva otrok, ki iz kakršnihkoli razlogov ne morejo živeti pri starših. Zakon o rejništvu določa, kakšna mora biti rejniška družina, da bi rejenčku zagotovila telesni in duševni razvoj. Izbira rejnikov pa ni lahko delo. Skrbstveni organ si prizadeva, da bi otroka dal predvsem v družino kakega njegovega sorodnika. V 22-tih primerih mu je to uspelo, v povsem tuje družine pa je šlo 37 otrok.

Najbolj kočljiva je izbira rejniške družine na podeželju, kjer je razmeroma največ rejnikov. Toda tu je treba zagotoviti, da otroka ne bi uporabljali za ceneno delovno silo, čeprav tudi na podeželju niso redke družine, ki nudijo svojim rejenčkom vso skrb, pomoč pri šolanju in topel dom. Žal pa so mnoge rejniške družine zelo oddaljene od mesta oziroma od rejenčkovega prvotnega bivališča. To dokaj ovira stik in nadzor skrbstvenega organa nad rejniškimi družinami kakor tudi vezi med starši in otroci rejenčki. Ko otroci končajo osemletko, se sproža še vprašanje, kam ga vključiti v uk oziroma na šolo druge stopnje, ki je na podeželju ni. Glede na to je skupščina priporočila, da bi v bodoče iskali rejniške družine predvsem v mestih in bližnji okolici.

Znano je, da je razen rejenčkov, katerim je našel rejniške družine skrbstveni organ občine, še mnogo več otrok v reji pri družinah, ki so jih našli starši sami. Te otroke vzdržujejo starši sami, skrbstveni organ pa je dolžan spremljati tudi njihov razvoj. Pri odkrivanju takih primerov »črne reje« bi morale več pomoči nuditi družbene organizacije, predvsem pa krajevne skupnosti. Praksa je pokazala, da med temi organi ni dovolj sodelovanja.

S skupnim delom vseh, ki jim je varstvo družine in vzgoja otrok poklicno ali družbeno udejstvovanje, bi bilo mogoče učinkoviteje urejati rejništvo. Predlog za uvedbo dnevne reje otrok je vsekakor vreden proučitve. Mnogi otroci bi lahko ostali pri roditeljih oziroma pri materah, če bi varstvene ustanove podaljšale čas varstva. Otroške varstvene ustanove pri krajevnih skupnostih poslujejo zvečine od pol šestih zjutraj do treh popoldne. To je ugodno za matere, ki delajo dopoldne. Številnim staršem in materam samohranilkam, ki delajo popoldne in pozno v noč, pa ta čas ne zadošča in so mnoge primorane oddati otroka v dalješe varstvo oziroma v rejo. Dnevna reja bi bila za take otroke najprimernejša oblika varstva.

J. PESTAJ

Najboljša — Pirčeva

LJUBLJANA, 14. dec. — Včeraj je bil v Kočevju turnir ženskih republiških reprezentanc v namiznem tenisu z udeležbo reprezentanc iz vseh republik razen iz Makedonije, Slovenija pa s prvo in drugo ekipo. V odličnih tekmovalnih pogojih in še boljši organizaciji domačega TVD Partizana je prva ekipa Slovenije zasedla prvo mesto, potem ko je izdatno odpravila vse nasprotnice. Njena zmaga, za katero so nastopale članice ljubljanske Olimpije Pirčeva, Zrimčeva in Kokaljeva, nikoli ni bila ogrožena, bilo pa niti ni vnaprej napovedane borbe za prvo mesto s Hrvatsko. Zastopnice Hrvatske so morale namreč že pred odločilnim srečanjem s Slovenijo I dvakrat pokleniti, najprej proti Srbiji, nato pa še proti mladi ekipi Slovenije oz. njeno drugo ekipo. Namesto s Hrvatsko je potem Slovenija I v finalu obračunala s Srbijo, prav tako z zelo visokim izidom 5:1, ne da bi bilo treba najboljši igralki Cirili Pirc še tretjič v borbo za točke. Samo Strojšićeva je rešila čast Srbije v igri z Zrimčevo, za slednjo slej ko prej nepotrebnem porazu.

REZULTATI:

I. kolo — Slovenija I — Slovenija II 5:2, BiH — Srbija 1:5, Hrvatska — Črna gora 5:0. — II. kolo — Slovenija II — BiH 5:4, Črna gora — Slovenija 0:5, Srbija — Hrvatska 5:2. — III. kolo — Slovenija II — Hrvatska 5:4, BiH — Slovenija I 0:5, Črna gora — Srbija 0:5. — IV. kolo — Slovenija II — Črna gora 5:0, BiH — Hrvatska 4:5, Srbija — Slovenija I 1:5. — V. kolo — Slovenija II — Srbija 3:5, BiH — Črna gora 5:1, Slovenija I — Hrvatska 5:2.

LESTVICA

Slovenija I	5	5	0	25:5	5
Srbija	5	4	1	21:11	4
Slovenija II	5	3	2	20:18	3
Hrvatska	5	2	3	18:19	2
BiH	5	1	4	16:21	1
Črna gora	5	0	5	1:25	0

Razvrstitev najboljših igralk: 1. Pirc 10:0 (nizi: 20:1), 2. Zrimec (obe Sl. I) 9:2 (19:6), 3. Stojšić (Srb.) 9:2 (18:6), 4. Kralj (Sl. II) 9:4 (21:10), 5. Lučić (BiH) 8:4 (17:10), 6. Kraizelj (Sl. II) 7:4 (15:10), 7. Anić, 8. Roth (obe Hrv.) itd. (dn)

Mladost — ekipni prvak v floretu

Po nedeljskem finalu ekipnega prvenstva SFRJ v moškem floretu je Mladost (Zagreb) potrdila letošnji primat v tem orožju in že tretjič zapored osvojila prvo mesto. Ekipa Crvene zvezde (Beograd) je bila za razred slabši nasprotnik in je njen neuspeh proti Mladosti (2:14) nesporen.

Spet zmaga jugoslovanskih košarkarjev

PEZINOK, 14. dec. V prijateljski košarkarski tekmi je košarkarska reprezentanca Jugoslavije že drugič premagala ekipo CSSR z 82:73 (43:36). V reprezentanci Jugoslavije so igrali: Djerdja 2, Petričević 18, Kovačić 12, Ražnjatović 16, Eiselt 13, Potočnik 2, Cvetković 13, Djurić 6 in Skansi. Daneu, Nikolić in Rajković sploh niso igrali.

TORONTO — Na turneji po Kanadi in ZDA je reprezentanca SZ v hokeju na ledu premagala Kanado s 4:0 (2:0, 0:0, 2:0).

OB OTVORITVI NOVE ZGRADBE VISOKE ŠOLE ZA TELESNO KULTURO

Slavje na VŠTK v Ljubljani

Včeraj je bila otvoritev nove zgradbe na Kodeljevem

LJUBLJANA, 14. dec. »Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani je bila dograjena v času, ko zanimanje mladine za telesno kulturo čedalje bolj narašča,« je dejal član republiškega izvršnega sveta Ludvik Gabrovšek, ko je razglasil novo šolo na Kodeljevem za odprto. Ludvik Gabrovšek je v imenu izvršnega sveta čestital kolektivu šole in se mu zahvalil za trud in hkrati izrazil prepričanje, da se šoli odpirajo visoke možnosti razvoja.

Pred današnjo otvoritvijo šolo, ki ji bosta popoldne sledila znanstveno strokovni sestanek raziskovalcev telesne kulture in znanstveni sestanek športnih zdravnikov Jugoslavije, je direktor šole docent Jože Šturm pozdravil številne udeležence iz vse Jugoslavije in goste, med njimi predsednika kulturno prosvetnega zbora skupščine SR Slovenije Iva Tavčarja, predsednika komisije za telesno kulturo IS SR Slovenije dr. Jožeta Pernuša, predsednika zveze za telesno kulturo Slovenije Janeza Zemljariča, republiškega sekretarja za raziskovalno delo in visoko šolstvo Mirka Tuška in druge.

Direktor šole je na kratko orisal posamezne faze gradnje tega zavoda, za katerega je bil pred 12 leti med prvimi pobudniki pokojni inž. Stanko Bloudek.

V imenu društva profesorjev telesne kulture Jugoslavije je spregovorila Milica Šepa, v imenu skupnosti visokih šol za telesno kulturo Jugoslavije N. Kurilić, v imenu rektorata ljubljanske univerze pa je dr. Miroslav Kališnik izrazil upanje, da bodo vezi med univerzo in VŠTK postale še trdnejše.

Po kratki otvoritveni slovesnosti so si udeleženci slavja in gostje ogledali prostore nove šole — moderno telovadnico, zimski plavalni bazen, predavalnice in druge prostore ter zanimivo priložnostno razstavo zgodovinskih dokumentov o slovenskem športu in telovadbi.

J. D.

Badmitonski turnir v čast kongresa

Ob udeležbi najboljših slovenskih igralcev in igralk je v nedeljo ABK »Olimpija« (Ljubljana) organiziral badmintonski turnir v počastitev VIII. kongresa ZKJ. Po pričakovanju so najboljša mesta osvojili tekmovalci Olimpije, prijetno pa je presenetila tudi vevška Slavija, saj sta se Cerar in Cankar uvrstila med prvo osmerico. Republiški prvak T. Pavčič po težkih bojih v četrtfinalu in polfinalu ni ponovil uspeha, ampak je moral prvo mesto prepustiti »večno drugemu« D. Poharju. Pri članicah je brez večjih težav zmagala republiška prvakinja Bogiova, drugo mesto pa je pripadlo Bohinčevi, ki je že v prvem kolu izločila eno kandidatinj za najvišja mesta, mladinsko republiško prvakinjo B. Križmanovo.

Rezultati: člani — polfinale: D. Pohar (Ol.) : Cerar (Sl.) 15:9, 15:9, Pavčič : Jereb (oba Ol.) 9:15, 15:12, 15:7. Finale: D. Pohar : Pavčič 14:18, 15:9, 15:3. — Članice — polfinale: Bögel : L. Križman 12:9, 11:2, Bohinc : Marta Amf 11:5, 1:8. Finale: Bögel : Bohinc 11:3, 11:8.

F. M.

MENGEŠ — Gobavica ali Mengeški hrib bo postal prihodnje leto pravi turistični športni center, saj bo poleg zelo znane turistične postojanke — Mengeške koče, tjakaj speljana tudi proga za motokros, ki bo podobna ljubeljski. — AMD je že začelo s pripravami in terenskimi deli, saj si obetajo prva tekmovanja že v mesecu maju. — Društvo ima tudi sodobno organizirano avto-moto šolo, ki jo obiskuje 34 tečajnikov.

MENGEŠ — Planinsko društvo Janeza Trdine je začelo graditi cesto do Mengeške koče na Gobavici z željo, da bi odprlo eno izmed najlepših razglednih točk tudi motoriziranim turistom. Celotna trasa poti je že načeta in potrebna so samo še utrditvena dela.

Triglavani — praznujejo

Velik napredek v ŠD Triglav združenih kranjskih športnikov

Športniki Triglava v Kranju v teh dneh praznujejo 10-letnico, odkar so se združili v centralno športno društvo ŠD »Triglav«. Nogometaši so do tedaj tekmovali v okviru NK »Korotan«, smučarji v ŠD »Udarnik«, namiznoteniški igralci v NTK »Projektor«, plavalci v PD »Mladost« ipd. V decembru 1954 pa je le prišlo do skupnega jezika in imena. Vsi kranjski športniki na levem bregu Save so začeli delati skupno. Sadovi združitve so se kmalu pokazali. Kranjčani so napravili v razvoju precejšen korak naprej. Uspehi so bili vedno večji in ime Triglav je postalo vedno bolj znano po naši domovini in tudi z zamejstvu.

Društvo, ki je eno največjih v Sloveniji, združuje ta čas v 11 klubih nad 1200 športnikov. Vsekakor najboljše uspehe žanjejo tako imenovani posamični športi (plavanje, smučanje, kegljanje, namizni tenis, atletika ipd.), medtem ko žal kolektivne igre ne uspevajo tako, kot bi nekateri želeli. V Kranju je v tem razdobju zrastla cela vrsta odličnih športnikov, v katerih ima današnja generacija lahko dobre vzornike.

Ves ta čas obstoja športnega kolektiva je imelo društvo mnogo težav. Najhujši problemi so bili vsekakor vadbeni prostori in finančna sredstva. Kljub temu da je vsaj za silo zgrajen centralni stadion, še vedno manjka vrsta objektov. Do zdaj bi bila vsekakor potrebna še športna dvorana in 70 m skakalnice. Tudi problem strokovnih kadrov je pereč, saj sta v društvu le dva profesionalna trenerja. Vsekakor pa bo treba v najkrajšem času urediti vprašanje prioritetne razporeditve športnih panog v Kranju. Ta jubilej so in bodo kranjski športniki počastili s številnimi prireditvami, ki se bodo vrstile skozi ves december. V četrtek, 10. decembra, pa je bila prireditev »Šport in glasba«, na kateri so nastopili najboljši kranjski športniki. V soboto je predsednik občinske skupščine Martin Košir sprejel najboljše športnike Triglava in najzaslužnejše športne delavce, zvečer pa je bila slavnostna seja društva z razvitjem društvenega prapora.

J. JAVORNIK

HOKEJ

prvak Jesenice še zmeraj brez pravega tekmeca in zavoljo tega lahko že sedaj brez pridržka zapišemo, da bo ekipa izpod Mežaklje prav gotovo do konca obdrža'a vodilno mesto in je borba za naslov novega prvaka praktično že končana.

Zato pa se obeta živahnejši razplet za naslednja najboljša mesta, predvsem seveda za drugi najboljši sedež. Na najboljši poti za dosego takega plasmaja je prav gotovo »brezdomec« Olimpija, ki ima z dosedanjih petih gostovanj zares odlično bilanco. Dvoboj z ekipo Beograda na Tašmajdanskem drsališču bo po tej plati slej ko prej odločilen, kajti Olimpija bo v nadaljevanju prvenstva večino tekem igrala doma, seveda, kolikor se ji bo posrečilo usposobiti naravno drsališče v Ljubljani.

Od ostalih klubov sta se s solidno igro izkazala še Kranjska gora, zlasti pa pomlajena ekipa Partizana, medtem ko je Medveščak najbolj razočaral vse. Zagrebčanom je namreč v treh srečanjih uspelo zbrati samo dve točki.

Prvenstvo bodo nadaljevali 9. januarja. V tem času bodo imeli naši reprezentanti dve preizkušnji zdoma, in sicer bo v dneh od 15. do 18. t. m. tekmovanje za Donavski pokal v Sofiji, od 25. do 28. t. m. pa bo v Budimpešti mednarodni turnir, na katerem bodo sodelovale Jugoslavija, Madžarska, ČSSR in Poljska.

LESTVICA

Jesenice	4	4	0	0	70:3	8
Olimpija	5	3	1	1	16:24	7
Partizan	6	1	4	1	26:27	6
Beograd	5	2	1	2	20:37	5
Kr. gora	4	2	1	1	27:9	5
Crv. zvezda	4	1	1	2	13:14	3
Medveščak	3	1	0	2	8:8	2
Mladost	4	0	0	4	1:43	0

Zadnja beseda — prihodnjo nedeljo

Zvezni ligaši, ki so v teh mrzlih zimskih dnevih edini še ostali na prizorišču za poslednje letošnje točke, so minulo decembrsko nedeljo pripravili nekaj presenečenj. Hočemo reči, da je odločitev o jesenskem prvaku odložena še na prihodnjo in zadnjo prvenstveno nedeljo. Vodilni Partizan je moral namreč tokrat vknjižiti prvi poraz, in to na lastnem igrišču v

NOGOMET

borbi s Ferhatovićevo četo. Sarajevčani so namreč s pridom izrabili notranja nesoglasja v kolektivu črno-belih in s to dragocono zmago omogočili ne samo sebi, temveč tudi zagrebškemu Dinamu, da se dalje poteguje za najvišji naslov za jesen. Igralci s Koševa bodo seveda morali te kvalitete potrditi že prihodnjo nedeljo, ko bodo doma igrali z zagrebškim Dinamom. To bo vsekakor zelo zanimiv derbi XIV. kola, v katerem se bo zmagovalec sam znašel na drugem mestu, v primeru poraza Partizana v Nikšiću pa utegne deliti prvo mesto ali pa se nemara sploh sam zavihteti na vrh prvenstvene razpredelnice.

Kakor je sedaj postala zanimiva borba za najlepše mesto, tako je slika na drugi strani tabele enako v središču pozornosti mnogih ljubiteljev nogometne igre. Na dnu lestvice se je znašel stari igrač Beograd, ki kot nekdanji leader v tej eliti družbi nedvomno preživlja trenutke hude krize.

Skorajšnji zimski odmor bo za ta klub prav gotovo eden najbolj žalostnih, ne pa morda tudi brezupen, saj si je težko zamisliti, da ne bi tako prekaljena ekipa z bogatimi izkušnjami in kvalitetnimi igralci znala vsaj za silo prebroditi te težave.

PISMO JE POKLICALO NA POT

Kdo ve, kaj je skrito v zemlji?

KROPA, decembra. — »Ko se osuje listje, pride čas za raziskovalne pohode po sledovih davnega gorenjskega železarjenja. Te dni imam v načrtu tak pohod v območje Dražgoš. Na vidiku je staro keltsko (?) gradbišče. Nekoč ste izrekli željo, da bi šli z menoj. Torej, če vas še mika, sedaj je priložnost. Lepo pozdravljeni. Joža.«

Pozno jutro je že zdavnaj zagospodarilo zgoraj po jelovških hostah. Spodaj v mestu, ob Kroparici pa je megla komaj pričela kopneti. Podprta z dvojno mero zelene zeliščne žganjice sva z Jožo Bertoncljem počasi manjšala razdaljo in višino med mestom v dolini in vasicami na hribu. Potem sva pustila za seboj Golo brdo, Jamnike in tudi Lajše. Pod Dražgošami, ki so se kar svetile v soncu, sva sedla na suh parobek.

— Tam spodaj, poglejte ga, kako štrli nad dolino, nad Rudnim, je grič, ki mu vaščani pravijo gradišče. Sumljiv mi je že zaradi imena. Pa tudi zaradi prikladne lege. Slišal sem tudi, stari ljudje so vedeli povedati, da je tam nekoč stala apnenica. Zakaj? Mar ne morda zato, ker je bilo dovolj kamenja za »kuho«. In odkod kamenje? Morda so bile ruševine gradišča . . .

Po vlažnih senožetih sva se spustila navzdol, kjer se začno grape poglabljati in se med njimi dvignejo vzpetine. Ena izmed njih je tudi najin cilj. Še preden pa zlezeva nanj, Joža zasadi svoj krampič še na travniku, ki se kakor umetno narejena terasa dviga iz črte pobočja. Njegovo oko med grmovjem in dračjem odkriva morebitne ostanke nekakšnega obzidja . . .

Med prsti je Joža očistil zemlje vsak trd predmet, ki ga je našel. Bili so kamni. Nobenih ostankov; ne oglja, ne zdrobljene keramike. Le na spodnjem robu namišljene terase je bilo nekoč res obzidje. Tu in tam so neobdelane skale, naložene druge na drugo. Vse je komaj opazno, preraslo s suho travo in trnjem.

— Če je bilo naselje res tu poleg, na tem gričku, potem je zelo verjetno, da so imeli tukaj obzidane pašnike in hleve . . . Morda je prav to bilo njihovo glavno naselje? Tega bi rad našel! Nekje so morali imeti svoje glavno naselje, kjer so trgovali in bogateli. Tja so morale voditi vse tovorne poti . . . Šel sem že nekajkrat po njihovih sledeh, a ko zavijejo s senožeti v gozd, jih korenine in podrast požro.

Prisopihala sva na vrh »gradiša«. Grič, kakor vsi griči, a vendar je Joži sumljiv.

— Poglejte, kako nenaravno je zravnan na vrhu. In ta oster rob, kakor da bi bil podzidan. Gotovo so ostanki zidu pod rušo ali pa še globlje. In tam spodaj tisti jarek, tako naravnost poteka, da bi človek kar na kaj pomislil. Vse bi moral prekopati! Kdo ve, kaj se skriva tu pod nama? Niso zaman kmetje ta grič imenovali »gradiše«. Tudi pravljica o apnenici ne more biti povsem izmišljena . . .

Sedla sva, da se založiva z zaseko in kruhom. To pa je bil tudi čas, da Joža pove še kaj več o svojem arheološkem konjičku . . .

— Našel sem že žlindro pod Bičkovo skalo in spodaj ob potoku Kolnici. Gotovo se je prej imenoval Kovnica, ker so ob njem nemara kovali. Na ravnici za kroparsko cerkvijo sem izkopal zdrobljeno keramiko. Dejali so mi, da je staroslovanska. V drči, ki je nekdaj vodila iz hribov v dolino, sem zasledil velik kos železa. Gotovo je padel z »vlačuge«, ko so železo vlačili iz vetrne peči, ki je stala zgoraj na slemenu. Najbolj všeč pa mi je stari vodovod, ki sem ga našel lani nad Kropo. Cevi so lončene in obdelane z roko. Rimljani so že imeli vratilo za izdelovanje lončenih cevi. Vsekakor so cevi predrimske . . .

Potem je Joža zabadal svoj mali kramp prav povsod po glavi »gradiša«. Toda povsod le prst in pod njo — skrivnost! Kaj je globlje? Kopanje tedaj preneha biti kopanje, konjiček ni več konjiček. Vsak udarec, ki je zaman, ne daje opravilu pečat brezupnosti, temveč draži in spodbuja.

Povsem slučajno so našli keltsko situlo v Vačah, ilirske gomile v Stični, Venero na otoku Milosu; kmet iz okolice Zrenjanina je prav pred tedni izoral vrč s sedemsto srebrnjaki . . .

— Ljudje na vasi marsikaj najdejo. Po navadi pa so prvi znaki tako neznatni, da jih je težavno oceniti. Morali bi že enkrat ali pri Prešernovi ali pri Mohorjevi knjižnici natiskati kakšno bukvico s pripravnimi napotki za preproste kopače arheoloških zakladov!

*

Ko se je sonce že sredi popoldneva nagnilo nad Blegoš, sva se poslovila. Joža jo je mahnil po isti poti nazaj proti Kropi, jaz pa navzdol do Češnjice, do loškega avtobusa.

— Sem še pridem! Ne bodite brez upa, če nisva danes nič posebnega staknila. Prepričan sem, da sem na pravi sledi. Tu je moralo nekaj biti. Brez ostankov ni propadlo.

DRAGO KRALJ

JOŽA BERTONCELJ: »VSE BI MORAL PREKOPATI.«
Foto: D. Kralj

Premirje za točke s puckom

Naši hokejisti so zdaj za mesec dni sklenili premirje, kajti v tem času jih čakajo razne druge obveznosti v mednarodnem merilu. Borbe za točke so se nehale predvsem zaradi priprav in tekem državne reprezentance.

Doslej je bilo odigranih pravzaprav malo tekem, toda že ti prvi dogodki na ledu so znova dokazali, da je državni

Dotrpel je naš dragi sin, oče, brat, stric in svak

Tone Hlebce

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 15. decembra 1964, ob 15. uri 30 minut izpred hiše žalosti v Kranju, Stražiška ulica številka 6, na pokopališče v Stražišče.

Zalujoči:

mama, hči Janina, sestre Milka Oman, Ani Hribernik, Angela Hlebcè-Grün z družinami in ostalo sorodstvo v Mariboru, Sevnici, Dobovi, Ljubljani in na Zdolah.

NENADOMA NAS JE ZAPUSTIL NAŠ VESTNI USLUŽBENEC

JANKO MERHAR

VODJA KADROVSKE SLUŽBE

POGREB POKOJNEGA BO V SREDO, 16. DECEMBRA 1964 OB 16,15 IZ MARIJINE MRLIŠKE VEŽE NA ŽALAH.

VESTNEGA USLUŽBENCA

AGROKOMBINATA EMONA, OBRAT MALOPRODAJA IN OBRATA MESNA INDUSTRIJA ZALOG BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

AGROKOMBINAT EMONA
OBRAT MALOPRODAJA

LJUBLJANA, 14. DECEMBRA 1964.

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, sestra, teta in svakinja

Pavla Zrimšek

rojena TAŠKAR

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 16. decembra, ob 15. uri iz hiše žalosti na Rudniku pri Ljubljani

Žalujoči:

mož Andrej, Marjan, brata Stane in Ivan, sestre Mici, Pepca, Nežka, Kati in ostalo sorodstvo.

Rudnik, Štepanja vas, Trebnje, 14. decembra 1964

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgem trpljenju preminila moja žena

Urška Cerar

rojena JURŠIČ

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 16. decembra, ob 13. uri 30 minut na Žalah.

Žalujoči:

mož Viktor, sestre Anica, Marija, Pepca, Rezka, Francka in Lojzka ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Dolž, Zajčji vrh, Gaberje na Dolenjskem, Izola, 14. decembra 1964.

Zapustil nas je za vedno v 90. letu starosti življenja, naš ljubljeni, nad vse dobri, vzorni mož, oče in svak

ing. Jaroslav Foerster

UNIVERZITETNI PROFESOR V POKOJU

Dragega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v sredo, 16. decembra 1964, ob 11. uri dopoldne iz Nikolajeve vežice na Žalah.

Prosimo tihega sožalja!

V globoki žalosti:

žena Vida, sin Marjo, svakinja Anica Gogola in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 15. decembra 1964.

Cariniki odkrili tihotapca mamil

Sestra in brat iz Libanona tihotapila v atomobilu 49 kg mamil — Eden največjih uspehov carinarnice v Mariboru

MARIBOR, 14. dec. — Letošnjega novembra je dežurnemu cariniku na obmejnem prehodu v Šentilju pri Mariboru padel v roke plen kot že dolgo ne. Uradno sporočilo preiskovalnega oddelka okrožnega sodišča v Mariboru, ki so ga izdali danes, pravi: »Organom carinarnice v Mariboru je uspelo 27. novembra letos odkriti na mednarodnem prehodu v Šentilju dva tihotapca mamil iz Libanona, brata in sestro Chantian. Pripeljala sta se z osebnim avtomobilom. V vozilu so našli in zasegli več kot 49 kg mamil v vrednosti približno 50 milijonov din. Gre za človeka, ki sta poklicno tihotapila mamila z Bližnjega vzhoda v zahodnoevropske države. Zoper oba tihotapca so uvedli preiskavo zaradi suma kaznivega dejanja po 208. členu, drugem odstavku kazenskega zakonika (tihotapljenje mamil v združbi) in 144. členu carinskega zakona (kršitev carinskih predpisov). Oba Libanonca sta v preiskovalnem zaporu. Preiskavo so zaupali pooblaščenim preiskovalnim organom TNZ Maribor«.

Posrečilo se nam je izvedeti še nekatere podrobnosti.

Bila je izredno temna in mrzla noč. Približno opolnoči je skorajda neslišno pridrsela na obmejni blok v Šentilju razkošna ameriška cestna križarka. Iz forda temne barve sta izstopila libanonska potnika.

Moški in ženska, stara približno trideset let, sta bila vsakdanjega videza in obnašanja. Sledil je običajni carinski postopek, obmejne formalnosti. Lahko bi se vse izteklo normalno, tako kot drugekrati, toda dežurni carinik je rekel: »Zapeljite avtomobil v garažo!« Zapeljati vozilo v garažo pomeni temeljit carinski pregled. Avtomobil je zavozil v garažo. Tihotapca je takrat najbrž spreletel srh, toda njuna obraza sta ostala še vedno vsakdanja. Toda v pičlih dvajsetih minutah so cariniki s sodobnimi metodami našli v avtomobilu skriven prostor, v njem pa podolgovate, 5 do 10 cm široke zavitke z mamili. »Bunker« za mamila je bil tako skrit in skrbno izdelan, da je skorajda neverjetno, kako so ga našli. Toda našli so ga in tihotapske hladnokrvnosti je bilo konec. Sledil je osebni pregled tihotapcev, ki pa nista bila oborožena. Ko so našli tihotapski tovor, so cariniki prekinili preiskavo. Zjutraj, ob dnevu so skrbno pregledali še enkrat.

Mamila, kot so opij in hašiš, dosežejo na črnih trgih v Parizu, Marseillu, Hamburgu, Londonu in drugod sila visoke cene. Ocenitev, da velja 49 kg v Mariboru zaplenjenih mamil okoli 50 milijonov din, je hudo relativna. Narkoman je pripravljen odšteti za pičle količine mamila, za nekaj samcatih doz, velike vsote denarja. Po podatkih oddelka za mamila OZN zajame tihotapska prekupčevalska mreža 10 do 25 odstotkov svetovnega pridelka surovega opija. Promet tihotapcev mamil znaša 180 do 200 ton opija na leto, oblasti ga zaplenijo po vsem svetu le 27 ton. Redkokdaj se zgodi, da bi oblastem padlo kar naenkrat v roke skoraj pol stota mamil.

Nedvomno je to eden največjih povojnih uspehov mariborske carinarnice.

P. ŽAGAR

Požari v minulem tednu

Škode je za blizu 15 milijonov dinarjev

Največ škode je ogenj v prejšnjem tednu prizadejal lastnikom in upraviteljem gospodarskih in stanovanjskih poslopij. Razen objektov je v njih gorela živinska krma, uničeno ali poškodovano pa je bilo poljedelsko orodje, stroji in vozovi.

Značilno za požare na gospodarskih poslopjih, zlasti na kozolcih, je, da v največ primerih niso mogli ugotoviti vzroka požara. Za nekatere primere domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen.

Gorelo pa je tudi zaradi neprevidnosti! Mestni vodovod Ljubljana popravlja stanovanjsko hišo na Vodovodni cesti. Da bi se zidovi hitreje osušili, so sredi sobe na lesenem podu zakurili peč. V noči od sobote na nedeljo so peč pustili brez nadzorstva. Zaradi vročine se je vnel pod, nato pa je zgorel ves strop in s pečjo vred padel v pritličje.

O drugih večjih požarih in o nastali škodi smo že poročali.

L. R.

V soboto in nedeljo je bilo 22 nesreč

Podrl je kolesarja in pobegnil

LJUBLJANA, 14. dec. — V Sloveniji se je v soboto in nedeljo pripetilo 22 prometnih nesreč. Ranilo se je 11 oseb, od teh tri huje. V mariborski bolnišnici pa je v soboto zjutraj umrl kolesar, ki se je ponesrečil v petek. Gmotno škodo cenijo na nekaj več ko tri milijone 800 tisoč dinarjev.

PODRL JE KOLESARJA IN POBEGNIL — Na Leningrajski cesti v Mariboru je v petek ob 12.10 dostavni avtomobil mariborske registracije, ki ga je upravljal 42-letni Tomo Dušak iz Maribora, zaposlen pri Elektro-Maribor, podrl kolesarja Janeza Ketiša iz Pesnice št. 28 pri Mariboru. Kolesar je peljal od tovarne Boris Kidrič proti mestu pravilno po desni strani. Ko je pripeljal do hiš št. 12 in 14 na Leningrajski cesti, je za njim z neprimerno hitrostjo pripeljal avtomobil. Zadel ga je v zadnji del kolesa tako, da je Ketiša vrglo ob pločnik, kjer je obležal. Hudo ranjenega kolesarja so odpeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je v soboto zjutraj umrl. Avtomobilist je po nesreči z veliko hitrostjo odpeljal naprej proti mestu. Miličniki iz postaje LM za cestni promet Maribor so ga izsledili naslednji dan ob 9.30. Dušaka so priprli.

ODPELJALI SO JU NA KRVNO PREISKAVO — Na Cesti Staneta Žagarja v Kranju se je včeraj ob 15.30 Branislav Šefran z osebnim avtom znamke chevrolet zaletel v betonski steber. Nesreča se je pripetila zaradi neprimerne hitrosti. Voznika so odpeljali na krvno preiskavo in mu vzeli vozniško dovoljenje. Škode na avtomobilu je za 150 tisoč dinarjev.

Stanislav Demšar je sinoči ob 19.10 z osebnim avtom »zastava 750« trčil v betonsko ograjo na Trubarjevi cesti v Ljubljani. Demšarja so odpeljali na odvzem krvi. Škode na avtomobilu je za 150 tisoč dinarjev.

Včeraj v koprski luki

V koprski luki so domače ladje »Baška«, »Banat« in »Nikšić«, pričakujejo pa domači ladji »Božava« in »Kavelić«.

Umrla je

AMALIJA POGAČNIK

roj. RUPREHT

Pogreb bo v sredo, 16. dec. ob 14.45 iz Petrove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoča družina Rupreht.

Ljubljana, Maribor, 14. dec. 1964.

V globoki žalosti sporočamo, da nam je nenadoma umrl naš dragi mož, ata, stari ata, brat in stric

Jože Štukelj

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 16. decembra, ob 14. uri iz Jožefove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Marija, hčerka Meri z družino, Olga z družino in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Maribor, Brežice, Kostanjevica, dne 14. decembra 1964.

Nenadoma nas je zapustil naš mož, oče, brat in stric

JAKOB FURLAN

upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 16. t. m. 1964 ob 15.30 iz Krištofove vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Cecilija, sin Jože, hčerka Jakica z družinami in ostalo sorodstvo

Ljubljana, Borovnica, Cleveland

SINDIKALNA PODRUŽNICA SGP »PRIMORJE« — AJDOVŠČINA

SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA JE DNE 14. DECEMBRA 1964 ZA VEDNO PREMINIL NJEN ČLAN

CIRIL FURLAN

BRIGADIR STROJNO-INVENTARNEGA PARKA

PRILJUBLJENEGA IN POŽRTVOVALNEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU.

SINDIKALNA PODRUŽNICA SGP »PRIMORJE« — AJDOVŠČINA

AJDOVŠČINA, DNE 14. DECEMBRA 1964.

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 — UPRAVA TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896 — PODRUŽNICA LJUBLJANA, TITOVA 1, ODDELEK ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 21-832. POŠTNI PREDAL 29 — BRZOJAVNI NASLOV: »DELO«, LJUBLJANA ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI LJUBLJANA 600-11-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 550 DINARJEV — ROKOPISOV NE VRAČAMO.

Telefon dežurnega urednika: 20-646

Gledališče

DRAMA

Torek, 15. decembra, ob 19.30 — Euripides: MEDEIA. — Aristofanes: ŽENSKE V LJUDSKI SKUPŠČINI (Komedija). Abonma A in izven. Vstopnice so tudi v prodaji (od 150 do 450 din).

Sreda, 16. decembra, ob 19.30 — Wesker: KORENINE. Abonma ZSJ 2 in izven. Nekaj vstopnic je tudi v prodaji.

Zaradi pogreba bližnjega sorodnika sodelujoče igralke pri »Medeji« odpade današnja prvotno napovedana predstava za abonma Dijaški 1 popoldanski.

Vstopnice za komedijo »Arzenik in stare čipke«, ki jo bomo uprizorili na Silvestrovo, so že v prodaji (tel. rez. 21-402).

OPERA

Torek, 15. decembra, ob 19.30.: — Verdi: PLES V MASKAH. Abonma B. (Vstopnice so tudi v prodaji).

Sreda, 16. decembra, ob 19.30.: — R. Strauss: SALOMA. Abonma E. (Vstopnice so tudi v prodaji).

Od danes dalje so v prodaji vstopnice za popoldansko predstavo baleta P. I. Čajkovskega »Trnuljčica«, ki bo v nedeljo, 20. decembra, ob 15. izven abonmaja.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom.

Sreda, 16. dec., ob 16.30: Jurčič - Marinc: JURIJ KOZJAK — SLOVENSKI JANIČAR. Zaključena predstava za J. A.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO, Gledališka pasaža

Torek, 15. decembra, ob 19.30.: — F. M. Dostojevski: PONIŽANI IN RAZŽALJENI. Abonma Mladinski II in izven. (Vstopnice v prodaji). Igralska zasedba II. premiere).

Ob 17. in 20. uri: — J. Kerr: MARY, MARY (Komedija). Gostovanje v Novem mestu.

Sreda, 16. decembra, ob 19.30.: — J. Kerr: MARY, MARY (Komedija). Abonma Sreda in izven. (Vstopnice so tudi v prodaji)

Vodstvo šol in otroških vzgojnih in varstvenih zavodov vabimo, da se prijavijo za zaključene predstave Vrhunčeve igrice za najmlajše »Sonček, sonček zlati«, ki smo jo v okviru praznovanja novoletne jelke 1964 pripravili skupno z Zavodom za glasbeno in baletno izobraževanje. Vse informacije v tajništvu MGL ali na tel. 21-660.

Danes in jutri lahko vsi abonenti MGL na podlagi abonentske izkaznice dobijo brezplačne vstopnice za premiero in krstno predstavo Vrhunčeve igrice za najmlajše »Sonček, sonček zlati«, ki bo v petek, dne 18. dec. ob 19.30 uri. Predstava je kratka in je zato kljub večerni uri obisk primeren tudi za otroke. Abonenti lahko rezervirajo brezplačne vstopnice tudi po telefonu 21-660.

Pionirski dom

Trg VII. kongresa ZKJ 1

PIONIRSKA KNJIŽNICA Komenskega 9

Ob 16. uri: pravljična ura DESET PALČKOV za 4 do 6-letne otroke.

KINO PIONIR:

italijanski film SNUGULJČICA IN SEDEM ŠKRATOV, ob 10, 15, 17 in 19.30.

MLADINSKI KINO

ZAPRTO!

MLADINSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 16. dec., ob 14.30: Smiljan Rozman: ČUDEŽNI PISALNI STROJČEK. Krstna predstava.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE — CELJE

Torek, 15. dec., ob 11. uri: Nakamura Sinkiči: POJOČA SKRINJICA. Andersen: CESARJEVA NOVA OBLAČILA. Zaključena predstava za Osnovno šolo Hudinja.

Ob 19.30: F. M. Dostojevski: ZLOČIN IN KAZEN. Torkov abonma in izven.

Koncerti

KONCERTNA DIREKCIJA prosi abonente modrega abonmaja, da oproste snežnjo neprijetnost, ko ni bilo koncerta violončelista Orlova. — Koncertant iz neznanega vzroka še ni prispel v Ljubljano. Novi termin koncerta bo pravočasno objavljen. K

RADIO TELEVIZIJA Ljubljana prireja v sredo zvečer, dne 16. decembra 1964 ob 20.15 v dvorani Slovenske filharmonije koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana p. v. Jakova Cipcija. Spored L. M. Škerjanc: IV. Simfonija, Z. Kodaly: Simfonične variacije in D. Šoštakovič: Koncert za violino in orkester. Solist je violinistka Jelka Stanič. Vstopnice dobite pri dnevni blagajni Slovenske filharmonije. K

PIANISTKA HILDA HORAKOVA bo koncertirala v četrtek, 17. decembra v Filharmoniji za BELI ABONMA (Bach, Beethoven, Ukmar, Schumann). K

RTV Ljubljana

SPORED ZA TOREK

5.00—8.00 Dobro jutro! — vmes ob 6.00—6.10 Jutranji radijski dnevnik: napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in obvestila; 8.05 Nastopajo Veseli planšarji in Trio Rudija Bardorfer, ja z vokalnim orkestrom bratov Pleško; 8.25 Od melodije do melodije; 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo; 9.25 Odlomki iz opere Carmen v izvedbi ansambla zagrebške opere; 9.45 Zvočne miniature; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Franc Kovač: Zastrupljenje govedi z zeljem; 12.15 Dalmatinske narodne pesmi; 12.30 Iz koncertov in simfonij; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam ...: 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo; 14.35 Pet minut za novo pesmico; 15.30 V torek na svidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.15 Predstavljamo vam jugoslovanske ansamble zabavne glasbe; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Večerni radijski dnevnik; 20.00 Mailhen recital pianistke Tatjane Bučar; 20.20 Radijska igra; 21.35 Serenadni večer; 22.10 Plesna glasba; 23.05 Nočni koncert z deli jugoslovenskih skladateljev.

Kino

SPORED ZA TOREK

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: japonski film SEDEM SAMURAJEV Režija: Akira Kurosawa. Glav. vl.: Kuninori Kodo, Toshiro Mifune, Yoshio Inaba, ob 16, 18 in 20. uri.

Prodaja vstopnic od 13. ure dalje.

KINO UNION:

Disneyev barvni film PAST ZA STARŠE. Predstave ob 15, 17.30 in 20. uri. Zaradi izredne dolžine filma cene vstopnic zvišane. Zadnjikrat! Ob 10. uri matineja amer. barv. CS filma KAVBOJ.

KINO KOMUNA:

švedski dokumentarni film MEIN KAMPF — II. del. (Tema: Vojni zločinci.) Predfilm: švedski dokumentarec »Bitka za Stalingrad« samo pri zadnjih dveh predstavah. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO SLOGA:

prem. češkega filma SONCE V MREŽI. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO VIČ:

domači film NIKOLETINA BURSAČ. Predstave ob 15, 17 in 19. uri. Ob 21. uri amer. barv. CS film KAVBOJ. Igra Jack Lemmon. Zadnje predvajanje v Ljubljani, ker filmu poteče licenca.

KINO ŠIŠKA:

jugosl.-nemški barv. CS film WINNETOU, II. del. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

PRODAJA VSTOPNIC v kinu »Union« od 13. ure dalje, v ostalih kinematografih pa od 14. ure dalje.

KINO PIONIR in MLADINSKI KINO — glejte pod »Pionirski dom«.

KINO TRIGLAV:

slovenski film TRIGLAVSKE STRMINE, ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO ZADOBROVA:

francoski barvni CS film MISIJA LEONA GARONA, ob 20. uri.

KINO RADOMLJE:

sovj. film OGNJENA LETA, ob 19. uri.

POTUJOČI KINO DOMŽALE:

ital. film VSE V ROK SLUŽBE, gostovanje v MORAVČAH ob 19. uri.

KINO »DOM«, KAMNIK:

italijanski barv. film LOČITEV PO ITALIJANSKO, ob 20. uri.

KINO DUPLICA, KAMNIK:

nemški film TAJNOST ORIENTA (II. del), ob 19. uri.

KINO BLED:

fran., kriminalni film JUDEX, ob 17 in 20. uri.

KINO »SORA« ŠKOFJA LOKA:

kinoteka — ameriški film ANGELI GARJEVEGA OBRAZA, ob 20. uri.

KINO RADOVLJICA:

italijansko-španski film (drama) SKANO BOA, ob 20. uri.

KINO CENTER, KRANJ:

amer. barv. CS film STRELJANJE POPOLDNE, ob 16, 18 in 20. uri. Predprodaja vstopnic za večerno predstavo na staro leto.

KINO STORŽIČ, KRANJ:

sovjetski film HAMLET, ob 16 in 19. uri. Zaradi izredne dolžine filma so cene za vstopnice povišane. Predprodaja vstopnic za večerno predstavo na staro leto.

KINO RADIO, JESENICE:

franc.-ital. barvni CS film MISTERIJ PARIZA, ob 17 in 19. uri.

KINO PLAVŽ, JESENICE:

franc.-ital. barv CS film KAPETAN FRACASSE, ob 18 in 20. uri.

KINO »KRKA« — NOVO MESTO:

gostovanje ljubljanskega mestnega gledališča.

KINO METROPOL, CELJE:

jugoslovanski barvni film POT OKOLI SVETA, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO UNION, CELJE:

filmi kinoteke, ki jih je dala za poplavljence v Celju, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO DELAVSKI DOM, TRBOVLJE:

sovjetski barvni CS film BELE NOČI, ob 18 in 20. uri.

KINO SVOBODA II., TRBOVLJE:

sovjetski barvni film PLANET BURJA, ob 17 in 19. uri.

KINO SVOBODA II., HRASTNIK:

ameriški barvni CS film OSAMLJENI SO HRABRI, ob 17 in 19. uri.

KINO »PARK«, MUR. SOBOTA:

ruski film BITKA NA VOLGI, ob 17.30 in 20. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA:

sovjetski barvni film ČLOVEK NA LUNI, ob 19.30.

KINO SVOBODA, ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI:

angleško-nemški film MAŠČEVANJE VOJAKA POOLEYA, ob 19.30.

Obvestilo

ČE BOLEHATE na želodcu ali jetrih, žolču ali črevesju, če vas muči zaprtje ali hemoroidi in vam umetna zdravila ne pomagajo, se posvetujte z zdravnikom in poizkusite zdravljenje z učinkovitim naravnim sredstvom rogaškim »Donat« vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Ljubljani pri »Prehrani« in »Mercatorju«

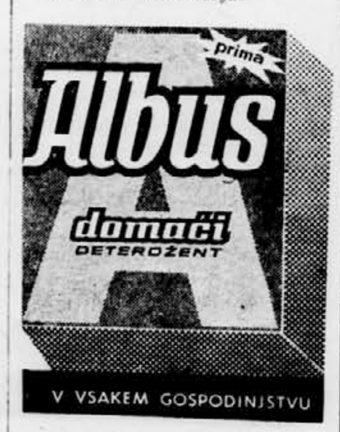

Mali oglasi

PROSIM NAJDITELJA zlate zapestnice s štirimi obeski, z graviranim datumom 13. X. 1941, naj vrne proti nagradi, ker mi je drag spomin. Pureber, Česnikova 22, Šiška. 19179-8

SAMOSTOJNO gospodinjsko pomočnico sprejmemo takoj. Urek, Lepodvorska 26, Šiška. 19202-1

22-KARATNO ZLATO za zobe kupim. Ponudbe pod »Zlato«. 19197-5

IZGUBILA sem ročno žensko uro 12. decembra, na poti od Mestne plinarne — po Slomškovi — Titovi do Einspielerjeve ulice. Prosim poštenega najditelja, da mi jo vrne proti nagradi, ker mi je drag spomin, na naslov: Eliza Snoj, Mestna plinarna, Resljeva ulica. 19195-8

SOBO iščeta v Mostah dva študenta. Ponudbe pod »2×5000«. 19194-6

ENOSOBNO vseljivo stanovanje prodam. Ponudbe pod »Najvišji ponudnik«. 19192-7

INŠTRUIRAM matematiko za osemletko, srednje in strokovne šole. Ponudbe pod »Siguren uspeh«. 19191-8

OGREVANO SOBO in hrano dam za dopoldansko pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Ugodno«. 19156-1

SKROMNO SOBICO v Ljubljani išče absolvent. — Ponudbe pod »Gorenjec«. 19158-6

PRIMERNO SOBO iščem v središču mesta, grem tudi za sostanovalko. Ponudbe pod »Poštena«. 19155-6

RICCARDI TRST,

VIA BATTISTI 12

Velika izbira ženskih in moških dežnih plaščev vseh vrst, originalni »loden« in drugi plašči, tkanine, obleke, srajce iz teritala in liliona, pletenine in razno — vse za moške in ženske — po zelo ugodnih cenah. Neposredna prodaja iz tovarne do potrošnika. Obiščite nas!

SOBO in hrano dam za pomoč v gospodinjstvu. Jenko, Jarška c. blok 12, Ljubljana. 19190-6

SOBO v središču mesta, s posebnim vhodom, zamenjam za sobo kjerkoli v mestu. Ponudbe pod »Center«. 19183-6

IZGUBLJENE KLJUČE terenskega avtomobila zastava dobite pri Bizjak, arhitektura, Cojzova 5. 19184-8

NUJNO POTREBUJEM 250.000 din, vrnem 300.000 din v treh obrokih. Ponudbe pod »300«. 19186-8

DKW F 12, dvobarven, popolnoma nov, prodam. Ponudbe pod »2,7«. 19187-3

DKW osebni avtomobil — dobro ohranjen, prodam. Švabičeva 15, Ljubljana. 19176-3

POKRIVALO, italijansko, skoraj novo, prodam za fiat 600. Pureber, Česnikova 22-III. 19180-3

SOBO potrebujeta mlada zakonca brez otrok. Ponudbe pod »25.000«. 19181-6

FRANCOSKI KAVČ, vogalni — 150×210 cm, prodam. — Ogled: Dalmatinova 9-1. 18953-4

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmem takoj. Gaspari, Ljubljana, Beethovnova 4. 19173-1

NOV osebni volkswagen ali pa karavan kupim takoj. — Ponudbe pod »Za gotovino«. 19172-3

VERZIRAN računovodja sprejme honorarno zaposlitev. Ponudbe pod »Takoj«. 19170-2

V SLUŽBO sprejmemo, v gostilno, mlajše pošteno dekle. Stanovanje in hrana preskrbljena, vse ostalo po dogovoru. Ponudbe pod »Poštena«. 19169-1

SOBO išče samski fant. Ponudbe pod »Plača dobro«. 19167-6

SOBICO iščeta mlada zakonca. — Ponudbe pod »10.000«. 19168-6

SOBO iščeta dve dekleti. Ponudbe pošljite na naslov: Marija Belopavlović, Privoz 11, Ljubljana. 19165-6

16 KUB. METROV suhih drv prodam po nizki ceni. Žnidaršič, Tolčane pri Zagradcu, Dolenjska. 19164-4

FIAT 1300, odličen, prodam za gotovino. Ogled od 8. do 12. ure. Vrhnika, Ulica 6. maja št. 1. 19161-3

LIDIJA TROBEC iz Pirana preklicujem besede, katere sem izrekla o Danici Pavšič iz Pirana, in se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. 15159-8

PEČKO — štedilnik »Gorenje« — prodam. Ogled popoldne. Jože Muc, Bazoviška 6, Moste. 19038-4

STAREJŠI INŽENIR, zaposlen v Ljubljani, išče primerno sobo za sebe in za hčerko, lahko tudi za eno osebo. — Ponudbe pod »Primerna soba«. 19154-6

SPALNICO prodam. Črtomirova 19-I. Ogled popoldne. 19198-4

Sporočamo žalostno vest, da je nenadoma preminil naš dolgoletni sodelavec tovariš

Jože Štukelj

UPOKOJENEC

Pogreb pokojnika bo v sredo, 16. decembra 1964, ob 14. uri iz Jožefove mrliške vežice na Žalah

KOMUNALNO PODJETJE »SNAGA«

Nepričakovano nas je zapustil naš ljubi mož, atek, brat, stric in svak

Janko Merhar

upokojenec TNZ, Ljubljana

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 16. decembra 1964, ob 16.15 iz Marijine mrl. vežice na Žalah

Žalujoči:

žena Marija, sinček Janko in ostalo sorodstvo

Ljubljana, Rakitnica, Dolenja vas, 14. decembra 1964

Nenadoma nas je za vedno zapustila naša nadvse ljubljena mama, stara mama, sestra in teta

Rozalija Zajc

roj. GRABNAR

Primčkova mama

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 16. decembra 1964, ob 10. uri izpred hiše žalosti Zavrh 4, na pokopališče v Šent Gotardu pri Trojanah.

Žalujoči:

sinovi France, Pavle in Janez z družinami, hčerke Micka, Milka ter Rozi, Francka, Zefka z družinami, sestra Barbka in ostalo sorodstvo

Zavrh, Radohova vas, Podpeč, Ljubljana, Kranj, Naklo, Velesovo, 13. decembra 1964

PO KRATKI BOLEZNI NAS JE ZAPUSTIL ČLAN DELAVSKEGA SVETA IN UPRAVNEGA ODBORA

CIRIL FURLAN

BRIGADIR STROJNO-INVENTARNEGA PARKA

NA ZADNJI POTI GA BOMO POSPREMILI V TOREK, 15. DECEMBRA 1964, OB 15.30 IZPRED HIŠE V SLOMŠKOVI ULICI ŠT. 80 AJDOVŠČINA, NA POKOPALIŠČE.

SGP »PRIMORJE« AJDOVŠČINA

AJDOVŠČINA, DNE 14. DECEMBRA 1964

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE NENADOMA UMRL NAŠ DOLGOLETNI USLUŽBENEC

JANKO MERHAR

NA ZADNJO POT GA BOMO SPREMILI V SREDO, 16. t. m. OB 16.15 IZ MARIJINE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH.

DOBREGA TOVARIŠA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

TNZ IN SINDIKALNA PODRUŽNICA SKUPŠČINE OKRAJA LJUBLJANA

SPOROČAMO PRETRESLJIVO VEST, DA JE NENADOMA PREMINIL USLUŽBENEC NAŠEGA PODJETJA

JANKO MERHAR

OBRATOVODJA SPLOŠNIH ZADEV OBRATA »MALOPRODAJA«

POGREB POKOJNIKA BO V SREDO, 16. DECEMBRA 1964 OB 16.15 IZ MARIJINE MRLIŠKE VEŽICE

DOBREGA IN VESTNEGA TOVARIŠA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

KOLEKTIV PODJETJA AGROKOMBINAT EMONA LJUBLJANA

LJUBLJANA, 14. DECEMBRA 1964.

Vrtimo globus

SAJGON — Nove poplave so prizadele osrednje pokrajine Južnega Vietnama. Prva poročila omenjajo dvajset smrtnih žrtev v raznih delih dežele; reke so se po dolgotrajnem deževju razlile čez bregove. — Kakor je znano, je bilo med hudimi poplavami pred mesecem dni okoli 6.000 žrtev, skoraj tri četrt milijona ljudi pa je brez strehe.

CHUR — Devet let ječe je dobil nemški sprevodnik Rolf Ristau, ki je v spalniku zadavil dansko medicinsko sestro Ebbo Christensen.

LONDON — Svojevrsten rekord napoveduje Italijan Pepino Leoni, ki ima v Londonu restavracijo. Poslovnim znancem in prijateljem po svetu je v glavnem že razposlal pisma z novoletnimi voščili, ki jih je pripravil skupno 37.000.

LONDON — »Vsaj tako je ponosen, ko da bi bil njegov dosežek enakovreden prvi cepitvi atomov,« pravijo sosedje o mesarju iz Trura v Angliji, ki mu je po šestih letih uspelo s križanjem pridobiti miške z modrikasto, skoraj popolnoma belo in rdečo dlako. Nacionalno združenje rejcev miši mu je podelilo odlikovanje.

ULM — S posebno okrožnico je inštitut za pravopisno reformo v Ulmu pozval vrsto velikih podjetij, naj z denarnimi prispevki podpro pripravo in natis knjige »Poenostavljen nemški pravopis z vzorci čtiva in z besednjakom«. V okrožnici reformatorjev knjižnega jezika je bilo »nič manj kot trideset strojepisnih napak (ločila, slovnica itd.), ki jih ne more opravičiti niti najbolj širokogruden zagovornik pravopisne reforme«.

ROTTERDAM — Svojo predstavo o lastnostih »idealnega Evropejca« je razložil nizozemski minister za gospodarstvo Joop Andriessen na zborovanju v Rotterdamu: »Nizozemska olika, italijanska točnost, nemška dovtipnost in francoski smisel za red.« Udeležencem strokovnega sestanka je za hip zaprlo sapo, nato pa so bruhnili v smeh.

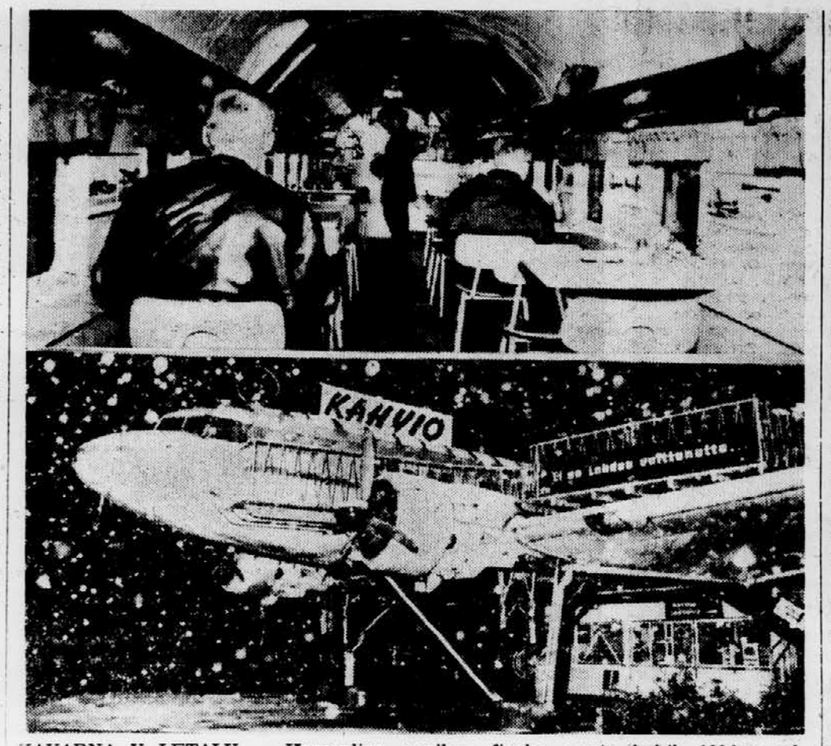

KAVARNA V LETALU — Hamenlina, majhno finsko mesto kakih 100 km od Helsinkov, se ponaša z nevsakdanjo kavarno: kolesa dosluženega letala so nadomestili trdni postavki, pod krili in repom pa so montažno zgrajeni pomožni prostori za majhno kavarno v letalskem trupu. — Sliki kažeta notranjo ureditev in zunanjo podobo gostinskega obrata. Foto: Tanjug

Sleparija z življenjsko polico

Bolnik, ki so mu za podpis obljubili rento: »Nisem edini!«

NIMES — Prispelo je pismo brez podpisa. Zavarovalnica je vložila tožbo. Med preiskavo je prišla na dan svojevrstna sleparija z življenjskim zavarovanjem V preiskovalnem zaporu sta se znašla zavarovalniški zastopnik Marius Rocheil v Avignonu in bivši pacient Jacques Guizeris, obtožen soudeležbe pri slepariji.

»Ko sem bil v nimeški bolnišnici,« je izjavil preiskovalcem Jacques Guizeris, »sem bral časopisni oglas, ki je ponujal dosmrtno rento v zameno za življenjsko zavarovalno polico. Pisal sem, pri meni se je oglasil Marius Rocheil, agent zavarovalne družbe, in po razgovoru obljubil, da bo uredil vse potrebno.«

Guizeris je podpisal zavarovalno polico v korist nekega industrijca iz okolice Montpelliera. Ta se je zavezel, da bo plačeval zavarovalnino. »Za t omi je bila obljubljena dosmrtna mesečna podpora. Ob moji smrti bi dobil industrijec 300.000 frankov. Takrat sem bil hudo bolan, kazalo je, da bom kmalu umrl. Naneslo je drugače; ‚dobrotnik' se je očitno naveličal čakati na mojo smrt. Nenadoma ni bilo več mesečne rente, s tem je industrijec prekršil najino pogodbo.«

»Ujezila sem se in poslala anonimno pismo,« je povedala Guizerisova žena. S tem se je začelo. Zavarovalnica je vložila prijavo in tožbo, hkrati pa poslala v Avignon komisijo, ki pregleduje poslovanje zastopnika Rocheila.

Soudeležbe obtoženi Guizeris zatrjuje, da gre za goljufijo širšega obsega. »Prav gotovo nisem edini, ki je odgovoril na ta oglas, zlasti še, če je bil objavljen večkrat in tudi v drugih listih.«

Za sklenitev življenjskega zavarovanja je potrebno zdravniško spričevalo: čim ugodnejše je, tem nižja je zavarovalnina. Guizerisovo spričevalo iz tistega časa izkazuje razmeroma zadovoljivo zdravstveno stanje zavarovanca. Na prošnjo ga je zavarovalnica izročila preiskovalcem, ki so Guizerisu pokazali podpisa obeh zdravnikov. »Ta se je zelo zavzel zame. Prepričan sem, da je v spričevalu pošteno prikazal svoje mnenje o mojem zdravstvenem stanju. Sam sem dovolj nazoren dokaz, da je njegova ocena pravilna: v nasprotju s takratnim mnenjem sem živ in, kakor vidite, še kar pri močeh. O drugem podpisu ne vem ničesar. Že mogoče, da je ta podpisnik tudi zdravnik, ampak midva se nisva še nikoli srečala.« F.

Avtomat na železniških tirih

Nove naprave nadomeščajo ljudi in lajšajo delo

LENINGRAD — Elektronska naprava, ki je po določeni preizkusni dobi prevzela dosedanje naloge zaviračev, kretnikov in drugih železničarjev, je poskrbela tudi za hitrejšo sestavo vlakovnih kompozicij. Avtomat priklaplja vagone, ki prihajajo drug za drugim od skladiščnih ramp, in jih pošilja na vnaprej določeno mesto na tirih.

Po podatkih, ki jih dobiva sproti, ugotavlja elektronski stroj hitrost vagonov, hkrati pa računa njihovo težo ter učinek vetra, mraza in dežja, torej vse, kar morajo vedeti tisti, ki spuščajo vagone od skladišč proti mestu, kjer naj se sestavijo v nov vlak.

Na leningrajski »Oktobrski železnici« so avtomati prevzeli ne le premik, marveč so nadomestili tudi prometnike oziroma odpravnike vlakov. Avtomatični prometnik, ki sprejema in odpošilja vlake na leningrajsko-finskem železniškem vozlu, po potrebi tudi »samostojno« spreminja vozni red.

Električni vlak Moskva—Klin (75 km), prvi v SZ z avtomatom namesto strojevodje, obratuje po običajnem voznem redu. Elektronski strojevodja ga ustavlja na postajališčih v predmestju Moskve, mu daje potrebno hitrost, kadar mora na naslednji postaji prehiteti počasnejši vlak, seveda pa ga tudi kolikor le mogoče naglo zaustavi, če pride do nenadne okvare ali do ovire na progi. T.

Novost za potapljače

Elektronska naprava, ki so jo izdelali v kanadskih laboratorijih in ki ni nič večja kot fotoaparat, naj bi znatno prispevala k varnosti in povečala možnost gibanja pod vodo. S to napravo opremljen potapljač lahko v vsakršni globini takoj ugotovi, koliko časa bi potrebova za vrnitev na gladino

Piškav uspeh

Nagačena mačka, ki jo je Frederic Wiston iz Warringtona (Anglija) obesil na drog za ptičje strašilo, očitno ni napravila posebnega vtisa na tiste, ki jim je bila namenjena. Že po nekaj dneh so začeli ptiči puliti mačjo dlako, s katero so si mehčali ležišča v gnezdih.

Hitreje tudi pri zobeh

Novost na ameriškem trgu je zobna pasta, katere izumitelj se je ravnal po žvečilnem gumiju. Namesto običajne tube kupiš stekleničko s 140 tabletami. Kroglica, ki ima okus po poprovi meti, se med žvečenjem naglo spreminja v obilico pene. Potem nekajkrat podrgneš z zobno ščetko in že je opravljeno.

Govorica skozi zobe

Tjulenji se sporazumevajo z visokimi zvoki

WASHINGTON — Prejšnji teden so začeli angleški naravoslovci sestavljati »slovar opičjega jezika«. Francozi proučujejo »govorico« miši in podgan, za zdaj tistih, ki na njih delajo laboratorijske poskuse.

»Naša dežela seveda ne sme manjkati v tej vzvišeni znanstveni tekmi za lovorike zmagovalca pri naskoku na mogočno, doslej nepremagljivo obzidje, ki loči človeškega duha od živalske govorice.« piše v tej zvezi neki ameriški list, rahlo posmehljivo sicer, vendar postreže z zanimivi podatki. »Pri nas smo izbrali tjulenje . «

Teh ni povsod dovolj pri roki, skupina ameriških naravoslovcev se je odpravila v njihovo južno domovino, na Antarktiko. Presenetljivo odkritje: tjulenji »govorijo skozi zobe, torej z zaprtimi usti« . . .

Kolikor so ugotovili doslej, vsebuje besednjak tjelenjev žvižge, sikajoč šepet in zamolkle krike. Njihov vir je poseben organ, podoben sonarju — s to tehnično napravo ugotavljajo raziskovalci globino morja na podlagi odboja zvočnih valov — le s to razliko, da deluje na znatno višji frekvenci. S temi znamenji se tjulenji v temi morskih globin obveščajo o prehodih med gmotami večnega ledu in o virih hrane

John Macdonald

Smrtna past

ZAČETEK NOVEGA ROMANA

1.

Ko sem prebral drobno vest v chicaškem dnevniku in se mi je zazdelo, da se je ves svet ustavil, sem se spomnil, da sem prav tisto jutro premišljeval o Vicky, premišljeval o njej, ko sem se bril.

Samo po sebi to ni bilo bogve kakšno naključje, kajti tista tri leta, kar sem jo zadnjikrat videl, sem veliko mislil nanjo. Navadno se mi je misel nanjo pritaknila, kadar sem bil potrt — sredi nespečne noči ali pa v kislem razpoloženju mačka. Takrat sem premišljeval o Victorii Landy. Vsaka misel nanjo je bila zgolj nov način, da sem si dopovedoval, kakšen preklet osel sem. Človek pač nikoli ne pozabi priložnosti, ki jih je zamudil, dobrin, ki jih je zavrgel.

Začutil sem roko na ramenu in se ozrl iznad časopisa. Opazil sem, da me natakarica nekaj sprašuje in da se je zdaj nagnila čez točilno mizo. »Ali vam ni dobro?« je vprašala. Bila je svetlolasa in okrogla. In zdelo se je, kot da jo skrbi zame

»Ne, vse je v redu, hvala.«

»Vprašala sem vas, če hočete še kave.«

»Prosim, hvala.«

Članek je bil čisto majhen in na nji strani Prav lahko bi ga bil zgr. toda ime mi je padlo v oči, Landy.

V ZADEVI LANDY PRITOŽBA ZAVRNJENA

Warrentown, 12. oktobra (UP). — Danes je splahnelo najbrž zadnje upanje Alisterja Landyja, študenta, obsojenega za umor, ko je sodišče zavrnilo zahtevo njegovega zagovornika za obnovo procesa. Spričo velikega zanimanja za proces in zaradi narave zločina trdijo obveščeni viri, da skoraj ni verjetno, da bi guverner spremenil obsodbo. Pričakujejo, da bodo kmalu določili nov datum za eksekucijo.

To je bilo vse. Toda dovolj. Prav gotovo ni šlo za nekoga drugega z istim imenom, kajti marsikaj, česar v članku ni bilo napisanega, sem vedel sam. Alister Landy je študiral na Sheridan Collegu v Daltonu. Warrentown je bil sedež okraja 35 milj od tam. Alister pa je bil Vickyn mlajši brat.

Zapustil sem hotelsko zajtrkovalnico in odšel v svojo sobo. Nisem še odvil nekaj ribiške opreme, ki so mi jo bili poslali dan prej. Zdaj sem jo odvil in sedel na rob postelje ter skušal uživati ob pogledu na pribor, na blesteče novo vreteno in palico za težke ribe iz umetnega vlakna. Nisem pa mogel pregnati misli na Vicky in na to, kaj ji bo vse to prizadejalo.

Prav to jutro sem pomislil na Vicky. Bil sem potrt, čeprav za potrtost ni bilo nobenega pravega razloga. Pravkar sem se vrnil v domovino po dveh letih in pol v tujini, kjer sem bil v Španiji pomočnik nadzornika pri gradnji dveh vojaških letališč. Telboht Brothers, gradbeno podjetje, za katero delam, so imeli uspeh pri natečaju. Zdaj je bilo delo opravljeno. Kar se pa mene tiče, sem bil sit trdih rdečih skal in prežganega rdečega peska, pa neizkušenih španskih delavcev in polomljene opreme. Priletel sem v Chicago, kjer sem oddal na sedežu podjetja nekaj poročil in potrdil, uredil svoje stvari pri računovodstvu in v banki, kjer se je nabiral moj prihranek.

Sitterson, načelnik projektivnega oddelka, je bil tam. Toda najin pogovor se ni končal tako, kot sem si mislil. Zdel se mi je zadržan in hladen. Nič novega mi ni povedal, tako da sem ga nazadnje moral vprašati sam

»Rad bi vseh šestdeset dni dopusta, gospod Sitterson, toda ali mi lahko poveste, kaj bom delal, ko se vrnem z dopusta?«

»Zdaj še ne, toda nekaj se bo že našlo za vas, saj veste, MacReedy.«

Odgovor me ni zadovoljil. Pričakoval sem, da mi bo povedal, da me bodo postavili za nadzornika na kakem manjšem gradbišču. Bogve da sem kot Mooneyeva desna roka tiste dve leti in pol v Španiji trdo delal. Poznal sem ves potek dela Morda, da sem bil malce šibak v teoriji, zato pa sem poznal prav vse praktične prijeme. Toda Sitterson ni bil tako prisrčen, kot je bil takrat, ko je priletel v Španijo pred osmimi meseci na išpekcijo. Takrat me je klical za Hugha in tako na pol mi je že obljubil boljšo službo, ko bo posel v Španiji končan.

Nisem si mogel misliti, kaj se je spremenilo. Mooney je pred kakšnima dvema mesecema odletel v Chicago na nekakšno konferenco Najbrž, da so govorili tudi o meni, toda nisem si mogel misliti, da bi mi bil Mooney zasadil nož v hrbet. Predober človek je bil, da bi to naredil iz ljubosumja. Pa tudi rad me je imel, to sem vedel. Zmeraj me je obdeloval, naj spremenim svoj način življenja. »Varčujte, Hugh, saj vam ni treba zapraviti vsega do zadnjega groša.«

»Saj se nabira v banki, kajne?«

»Seveda, da boste ob prvi priložnosti lahko vse zafrčkali. Dobro vzgojo imate, fant, zato ni treba, da bi živeli kot kak sezonski delavec.«

»Moj oče je bil sezonec, Al.«

»Vem, vem. Ko smo gradili tisti most v Oregonu, ko se je utrgala žica na dvigalu, sem bil mlad inženir. Buckyja sem poznal, bil je mož na mestu, čeprav ga ni bilo veliko skupaj. Vas in mater je pustil brez groša.«

NOVO V LETU 1965

Gospodarske organizacije in samostojne ustanove, organi uprave in družbene službe, zbornice in združenja, zdravstvena zaščita in socialno zavarovanje

NOVO V LETU 1965

V VAŠEM INTERESU JE, DA PRAVOČASNO NAROČITE ZA VAŠE STROKOVNE SLUŽBE NAŠ NOVI STROKOVNI ČASOPIS, KATEREGA BODO NUJNO POTREBOVALE VSE DELOVNE ORGANIZACIJE.

„SAVREMENA PRAKSA"

časopis za gospodarska in pravna vprašanja delovnih organizacij

ČASOPIS BO IZHAJAL ENKRAT TEDENSKO

POSEBNO V CIRILICI IN LATINICI

»SAVREMENA PRAKSA« VAS BO HITRO, STROKOVNO IN PRAKTIČNO OBVEŠČALA O NOVIH PREDPISIH IN UKREPIH.

»SAVREMENA PRAKSA« BO KOMENTIRALA UPORABO POZITIVNIH PREDPISOV IN UKREPOV V STROKOVNIH RUBRIKAH.

- EKONOMIKA IN ORGANIZACIJA PODJETJA
- PRAVNA PRAKSA
- PRAKSA ORGANOV UPRAVE IN DRUŽBENIH SLUŽB
- PRAKSA SOCIALNEGA ZAVAROVANJA IN ZDRAVSTVENE ZAŠČITE

V VSAKI STROKOVNI RUBRIKI

- enostavna
- praktična in
- kratka

obdelava aktualnih tem s primeri:

— položaj podjetja v gospodarskem sistemu
— organizacijske enote podjetja v osnovni in stranskih dejavnostih
— organizacijske oblike delavskega samoupravljanja
— iz prakse izvršilnih služb podjetja (tehnična, gospodarsko-računska, plansko-analitična, splošna, kadrovska, komercialna interne kontrole itd.)
— družbeni plan in plan podjetja
— sredstva podjetja
— produktivnost dela in faktorji od katerih je odvisna metodologija merjenja
— utrditev cen za nakup in prodajo izdelkov
— tehnični in finančni obračun proizvodnje
— realizacija proizvodnje
— odnosi proizvodnje in razdelitev
— delovni odnosi
— gospodarsko-pravna praksa (tožba, zastopanje, izvršni naslov, postopek, začasni ukrepi zavarovanja, uporaba ostalih zakonov in predpisov)
— normativni akti (statuti, pravilniki, sklepi itd.)
— samoupravljanje v organih uprave
— normiranje in razdelitev sredstev uprave
— organizacija organov uprave
— delovni odnosi uprave
— iz prakse zdravstvenih ustanov (pristojnost svetov, formiranje sredstev, sklepanja, merila za razdelitev osebnih dohodkov in obračun)
— iz prakse ustanov v področju prosvete in kulture in mestnih skupnosti
— delovne organizacije v izvajanju zdravstvenega zavarovanja (kontrola boleznin, pravice zavarovancev, delo s skrajšanim delovnim časom, nadomestilo osebnih dohodkov in drugo)
— iz prakse invalidskega zavarovanja
— iz prakse pokojninskega zavarovanja

„SAVREMENA PRAKSA"

je časopis iz prakse – za prakso, vsak teden gamorajo imeti na delovnem mestu:

— organi upravljanja in direktorji
— plansko-analitične službe
— gospodarsko-računske službe
— službe interne kontrole
— pravne službe in službe splošnih poslov
— službe, ki uporabljajo predpise iz socialnega zavarovanja
— organi uprave in družbene službe

V vsaki delovni organizaciji, vsaka služba – svoj časopis »SAVREMENA PRAKSA«

Letno predplačilo za en izvod časopisa znaša 15.000 din.

Pri letnem predplačilu označite število izvodov, nadalje sporočite, če ga želite v cirilici ali latinici, navedite natančen naslov službe v vaši delovni organizaciji.

Založnik: Izdavačko-štamparsko preduzeće

«SAVREMENA ADMINISTRACIJA»

BEOGRAD, KNEZ MIHAILOVA 6-V

TUKAJ ODREŽITE

Založniškemu podjetju »SAVREMENA ADMINISTRACIJA« — BEOGRAD, KNEZ MIHAILOVA 6-V.

Nepreklicno naročam ..... izvodov časopisa

»SAVREMENA PRAKSA«

po ceni v predplačilu, in sicer 15.000 din, skupno .....

..... din.

Predplačilo bom vplačal na vaš žiro račun številka 101-11-1 1783 v celoti in vnaprej.

Časopis nam pošljite v cirilici — latinici.*

Predplačnik: .....

.....

Naslov: .....

.....

Poklic: .....

.....

* (Nepotrebno prečrtajte.)

.....

(Žig naročnika, ustanove podjetja in podpis odgovornega vodje)

OBRAVNAVA V VARNOSTNEM SVETU O KONGU — V dosedanji obravnavi so zastopniki nekaterih afriških držav na široko argumentirali vse aspekte tuje intervencije v Kongu in zahtevali prenehanje vmešavanja in nacionalno pomiritev. Zanimivo je, da je belgijski zunanji minister Spaak odkrito priznal, da do desanta na Stanleyville uporniki niso tam nikogar umorili — hkrati pa je branil ameriško-belgijsko intervencijo. — Na sliki: Alžirski zastopnik govori v VS.

SMEH NA TAYLORJEV RAČUN? — Ali veselje ob povečani ameriški vojaški pomoči sajgonskemu režimu? Vrhovni poveljnik južnovietnamskih oboroženih sil general Ngujen Kan (levo) odhaja z notranjim ministrom Ngujenom Vienom s sestanka z veleposlanikom ZDA Taylorjem. Foto: AP

RAZSTAVA 15 LET NDR V LJUBLJANI — V ponedeljek so v prostorih društva SR Slovenije za Združene narode v Ljubljani odprli razstavo, ki v besedi in sliki prikazuje 15-letni razvoj Nemške demokratične republike. Razstavo je odprl predsednik društva za Združene narode dr. Slavko Zore. — Na sliki: dr. Slavko Zore, na desni Franz Karl Hitze, tiskovni ataše poslaništva NDR. Foto: Kaše

Nadaljevanje s prve strani

Velik odmev

in partije kot instrumenta oblasti, ter potrditev neodvisnosti Jugoslavije, ki sloni na politiki nevezanja in miroljubne koekzistence. Glasilo KPI »Unità« opozarja v obširnem poročilu na osnovne koncepcije resolucije, zlasti na dele o mednarodnem delavskem gibanju ter o notranjem razvoju Jugoslavije, samoupravljanju in vlogi Zveze komunistov.

List »Paese Sera« ugotavlja v svojem poročilu o zaključku kongresa, da je bil zanj značilen »realizem in razprava brez predsodkov«. List opozarja na poglavja resolucije kongresa in pri tem piše, da »Tito in drugi jugoslovanski voditelji nadaljujejo razgovor partije in dežele«. Prav tako naglaša, da je vladal na kongresu pogumen in kritičen duh.

O kongresu piše danes tudi krščansko-demokratski »Popolo«, ki naglaša, da so na njem dali poudarek gospodarski avtonomiji v okviru samoupravljanja in decentralizacije. List posveča največ prostora notranji politiki, ki so jo obravnavali na kongresu. Podobno piše o kongresu tudi milanski »Corriere della Sera«. Milanski »Il Giorno« posveča pozornost demokratizaciji jugoslovanskega sistema in zunanjepolitičnim koncepcijam, obravnavanim na kongresu, turinska »Stampa« pa stališčem glede mednarodnega delavskega gibanja.

Italijanska televizija je sinoči obvestila gledalce o zaključku VIII. kongresa.

O kongresu so pisali tudi zahodnonemški listi, tako »Frankfurter Allgemeine Zeitung«, »Süddeutsche Zeitung« in »Die Welt«. Ti listi povzemajo informacije AP o stališčih ZKJ do mednarodnega delavskega gibanja ter poročajo o izvolitvi novega CK in o tem, kdo so člani izvršnega komiteja.

Brazilski listi so zadnje dni objavili več poročil o razpravah na VIII. kongresu.

O zaključku kongresa poročajo tudi indijski listi »Hindustan Times«, »Times of India« in »Indian Express«, ki naglašajo med drugim, da je kongres obnovil kitajsko vodstvo. Prav tako posvečajo pozornost ocenam v resoluciji glede na gospodarski razvoj in samoupravljanje.

Obširno pišejo o kongresu današnji londonski listi. »Times« ugotavlja, da se v najvišje partijsko vodstvo vključujejo tudi mlajši ljudje, in pri tem opozarja na določbo statuta o zamenjavi vsaj četrtine članov CK. Temu in pa stališčem, ki jih je podal sekretar CK ZKJ Aleksandar Ranković, posveča list največ prostora. Navaja tudi stališča iz resolucije glede LR Kitajske in mednarodnega delavskega gibanja. Liberalni »Guardian« na kratko povzema resolucijo, konservativni »Daily Telegraph« pa poroča o izvolitvi tovariša Tita in članov CK. Prav tako poročajo o zaključku kongresa tudi drugi britanski listi.

Vodilni ameriški tisk posveča precejšnjo pozornost zaključku VIII. kongresa in objavlja na prvih straneh poročila in fotografije s kongresa, tako »New York Times« »New York Herald Tribune« in »Washington Post«.

Kairski listi v naslovih poudarjajo, da je bil tovariš Tito ponovno izvoljen za generalnega sekretarja. — »Al Gumhurija« objavlja dele kongresne resolucije, pri čemer daje poudarek tistemu delu, ki je govoril o LR Kitajski.

Nocojšnji pariški »Monde« obširno piše o sistemu rotacije in pomlajevanja kadrov v najvišjih partijskih forumih, objavlja dele iz resolucije, posebej o jugoslovanski privrženosti miroljubni koekzistenci, ter citira del o obsodbi politike kitajskih voditeljev. Od notranjepolitičnih vprašanj se zde »Mondu« važni deli resolucije o delavskem samoupravljanju, delitvi, gospodarskem sistemu, investicijah in planiranju. Opozarja tudi na del resolucije o mednacionalnih odnosih.

Grški tisk je že včeraj pozdravil ponovno izvolitev Josipa Broza Tita. List »Katimerini« piše: »Tito je komunist, trezen človek, in izvaja realno zunanjo politiko na svetu in do svojih sosedov, seveda pa tudi notranjo politiko. Tito je koristen za dobre odnose in mir na svetu in zato je treba pozdraviti njegovo izvolitev.«

Agencijska poročila o zadnjih sejah VIII. kongresa so povzeli tudi švedski listi, ki se jim je zdelo vredno poudariti, kako prisrčno so navzoči delegati pozdravili ponovno izvolitev Josipa Broza Tita.

Po dveh dneh novinarske stavke so italijanski dnevniki včeraj objavili obširna poročila o delu VIII. kongresa ZKJ. Skoraj vsi listi so poročali tudi o tiskovni konferenci Josipa Broza Tita in navedli najvažnejše dele njegovih izjav.

Glasilo KP Italije »Unità« poudarja, da je na kongresu govorilo nad 200 govornikov o raznih problemih, skupni imenovalec vseh govorov pa je bila zahteva po pogumnejšem in hitrejšem razvoju delavskega samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije. Nad 100 tujih novinarjev pa je lahko ugotovilo, da so državljani z največjo pozornostjo spremljali kongres po televiziji in radiu ter vneto razpravljali o delu kongresa. Prav s tem ljudstvom računa Zveza komunistov Jugoslavije, tako da bodo zares uresničene stvari, o katerih so razpravljali na kongresu.«

Tuje delegacije

Causeskuja. Od romunske delegacije sta se prisrčno poslovila član izvršnega komiteja CK ZKJ Petar Stambolić in član CK ZKJ Stevan Doronjski.

Z avtomobilom je odpotovala v Sofijo delegacija bolgarske komunistične partije, ki jo je vodil član politbiroja CK BKP in podpredsednik bolgarske vlade Stanko Todorov. Delegacijo sta spremila član izvršnega komiteja CK ZKJ Miljalko Todorović in član CK ZKJ Rista Antunović. Delegacijo spremlja do Niša član CK ZK Srbije in član izvršnega sveta Srbije Trifun Nikolić. Na poti v Sofijo si je delegacija ogledala v Kragujevcu tovarno avtomobilov »Zastava«.

Delegacijo socialistične partije proletarske enotnosti Italije pod vodstvom Vincenza Gatta sta na surčinskem letališču spremila član izvršnega komiteja CK ZKJ Djoko Pajković in član izvršnega komiteja CK ZK Makedonije Ljupčo Arsov.

Od predstavnika socialistične partije Japonske in člana japonskega parlamenta Motodjira Moria sta se na surčinskem letališču poslovila član izvršnega komiteja CK ZKJ Lazar Koliševski in član revizijske komisije ZKJ Paško Romac.

Na železniškem kolodvoru Beograda pa sta se od delegacije KP Avstrije pod vodstvom generalnega sekretarja Friedla Firnberga poslovila član izvršnega komiteja CK ZKJ Vladimir Bakarić in član CK ZKJ Boris Ziherl.

NATO

njem izjavil: »Francija bo prej kot v treh letih zapustila atlantski pakt!« Pred tremi dnevi sta imela na televiziji ostro polemiko dva velika vojaška strokovnjaka: socialist Jules Moch in degolist Sanquinetti. Prvi je nastopil proti francoski atomski oborožitvi (ki je po njegovem mnenju draga, ko že obstaja ameriška), drugi pa se je izrekel zanjo. Jules Moch, želeč pokazati absurdnost francoske oborožitve, je vprašal Sanquinettija: »Se strinjate, da nas ZSSR ne namerava napasti?« Degolist je odgovoril: »Pa jasno!« Ta dvogovor je moč uskladiti s splošno francosko politiko do atlantskega pakta: v sedanjih pogojih ni več potrebna trdna zahodna vojaška zveza.

V takem vzdušju se bo jutri začelo zasedanje NATO. Slišati je mnenja, da bi ameriški predsednik Johnson kot praktik lahko preprečil vztrajanje na tistih načrtih, ki bi Francijo še bolj oddaljili od splošne zahodne politike. Z drugimi besedami — Johnson bi lahko pokazal več prožnosti glede multilateralnih sil. Drugi spet mislijo, da to ne bi moglo vplivati na spremembo splošne ameriške politike do Evrope.

JOSKO PALAVRŠIČ

Izstrelitev italijanskega satelita preložena

WALLOPS ISLAND (Virginia), 14. dec. (AP). Zaradi neugodnih vremenskih razmer so sinoči za 24 ur odložili izstrelitev prvega italijanskega vesoljskega satelita »San Marco«. Če se bodo vremenske razmere zboljšale, bodo satelit izstrelili drevi.

Reorganizacija uprave v ZAR

KAIRO, 14. dec. (Tanjug). Ožji kabinet ZAR, v katerem so šef države, podpredsedniki republike in vlade, je sklenil ustanoviti posebno kontrolno komisijo za reorganizacijo državne uprave. Komisiji načeluje podpredsednik republike Zakarija Mohijedin.

Peronistični teror

BUENOS AIRES, 14. dec. (AP) — Pristaši bivšega argentinskega diktatorja Perona, ki se mu je nedavno izjalovil poskus, da bi se vrnil v Argentino, nadaljujejo svoje akcije v Buenos Airesu z bombnimi napadi na javne ustanove kot tudi na domove zveznih poslancev, Peronovih nasprotnikov. Včeraj je bombna eksplozija precej poškodovala prostore antiperonističnega gospodarskega centra za raziskave. Zaradi pogostnih peronističnih napadov so okrepili straže pred mnogimi javnimi poslopji ter pred hišami 150 argentinskih poslancev, znanih kot nasprotnikov bivšega argentinskega diktatorja.

Telaviv: »Ne moremo oprostiti morilcem«

TELAVIV, 14. decembra (AP). V soboto so v Telavivu demonstrirali izraelski vojni veterani, invalidi iz druge svetovne vojne. Počasi in molče so šli v sprevodu po ulicah, nekateri slepi, nekateri s protezami, nekateri ob palicah, in protestirali proti sklepu Zahodne Nemčije, da preneha preganjati nacistične vojne zločince.

Na ulicah ni bilo prometa in množica ljudi je opazovala demonstrativni sprevod 2000 veteranov, nosečih transparente, na katerih je pisalo v hebrejščini, angleščini, francoščini in ruščini: »Človeštvo ne bo trpelo med seboj nacističnih zločincev, morilcev milijonov ljudi«, »Ne moremo oprostiti morilcem naših otrok«, »Boj proti zakonu o prenehanju pregona vojnih zločincev je boj za svetovni mir«. Veterani so tudi protestirali proti dejavnosti nemških strokovnjakov za rakete v ZAR. Za glavnim sprevodom so šle delegacije veteranov, ki so se borile v zavezniških vojskah in partizanskih skupinah.

Kongres KP Indije

Udeležujejo se ga predstavniki 20 partij

NEW DELHI, 14. dec. (Tanjug). V Bombaju se je včeraj začel VII. kongres KP Indije, ki se ga udeležujejo predstavniki nad 20 partij. Zvezo komunistov Jugoslavije zastopata Krste Crvenkovski in dr. Slavko Komar. Najštevilnejšo delegacijo je poslala KP Sovjetske zveze; vodi jo eden izmed sekretarjev partije Boris Ponomarjev.

V kratkem uvodnem govoru je predsednik KP Indije Dange poudaril, da tolikšno število predstavnikov bratskih partij dokazuje solidarnost s SP Indije. »To dejansko kaže, kje smo.« Ta element je važen glede na konflikt v mednarodnem komunističnem gibanju in glede na razdor v indijski partiji, ki ga podpihujeta KP Kitajske in KP Indonezije.

Proti indijski partiji je kitajsko vodstvo novembra 1962 uprizorilo srdito kampanjo. Nacionalni svet KP Indije je namreč takrat obsodil akcijo kitajskih sil na himalajski meji ter agresijo proti Indiji ter je objavil patriotičen poziv ljudstvu na obrambo domovine.

Glavni politični referat predsednika partije Dangeja, v katerem je govora o vsem tem kot tudi o položaju v deželi in programskih načelih, še ni bil objavljen. Kongres je takoj po otvoritvi nadaljeval delo na zaprtih sejah.

V imenu organizatorjev kongresa je pozdravil delegate in goste član nacionalnega sveta KP Indije Adikari.

Spet povodnji v Vietnamu

SAJGON, 14. dec. (Reuter). V zadnjih dneh so področje Nin Tuan v srednjem Južnem Vietnamu zajele velike povodnji, v katerih je izgubilo življenje okrog 500 ljudi, medtem ko je moralo 20.000 ljudi zapustiti domove. Povzročena je bila velikanska materialna škoda. Razbesnela voda je uničila letino in skoraj tri četrtine vse živine. Huda je škoda tudi na komunikacijah. Voda je odnesla več mostov.

Pred generalno stavko v Argentini

RIO DE JANEIRO, 14. dec. (Tanjug). Generalna konfederacija argentinskih delavcev, ki ima 2,5 milijona članov, je sklenila razglasiti splošno stavko v vsej državi, v protest proti represivnim akcijam policije in proti aretaciji generalnega sekretarja konfederacije Alonsa. Položaj v Argentini je precej napet, ker si peronistično gibanje prizadeva izkoristiti vsako protivladno manifestacijo za zanetitev neredov v deželi.

Obsadba na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 14. dec. (MTI). Madžarsko vrhovno sodišče je danes obsodilo ljudi, obtožene, da so skušali spodkopati socialistično oblast in uvesti kapitalistično ureditev v državi. Med peterico obsojenih sta tudi dva bivša člana parlamenta. Industrijec Ferenc Matheovics je bil obsojen na deset let ječe. Ostali so bili obsojeni na deset mesecev do pet let.

V razsodbi je rečeno, da so skušali obsojenci reorganizirati bivšo narodno demokratsko stranko in liberalno stranko, ki so ju prepovedali leta 1949.

Težave odbora »za podporo sukarnizma«

Tudi indonezijska nacionalna stranka se je pridružila napadom nanj

DŽAKARTA, 14. dec. (Tanjug) — Indonezijska nacionalna stranka (PNI) se je pridružila napadom KP Indonezije za novo ustanovljeno gibanje »odbor za podporo sukarnizma«, zahtevajoč, da ga je treba razpustiti in prepovedati njegovo delovanje.

To gibanje so ustanovili prejšnji mesec napredni nacionalni politični delavci, v glavnem pripadniki proletarske stranke Murba, gibanja revolucionarjev iz leta 1945, naprednih muslimanov in drugih z namenom, da širijo ideologijo indonezijske revolucije in politični nauk predsednika Sukarna.

V sporočilu centralnega odbora nacionalne stranke je rečeno, da je lojalnost pripadnikov »odbora za podporo sukarnizma« do voditelja indonezijske revolucije »sumljiva«. »Ta odbor v resnici pači Sukarnove politične ideje, ker so v njem elementi, ki niso privrženi indonezijski revoluciji.« Nacionalna stranka zlasti očita odboru, da s svojo dejavnostjo ustvarja razcepitev v Indoneziji in razbija revolucionarno politično enotnost dežele.

Študentska organizacija revolucionarnega gibanja pa je zahtevala, da prepovedo glasilo KP Indonezije »Harijan Rajat« zaradi razcepljanja revolucionarne politične enotnosti.

Sporne cene žita v EGS

V Bruslju še niso dosegli sporazuma

BRUSELJ, 14. dec. (Reuter, AFP). — Svet ministrov Evropske gospodarske skupnosti se nocoj ni mogel sporazumeti o enotnih cenah žita v okviru EGS. Prihodnji sestanek o tem problemu bo danes.

Seja sveta ministrov EGS, ki se je začela sinoči, je bila končana davi ob štirih. Glavne ovire na poti k sporazumu o enotnih cenah žita v okviru EGS so bila nesogiasja Francije in Italije z nekaterimi željami Zahodne Nemčije. Zahodnonemški minister za gospodarstvo Kurt Schmuecker je med drugim zahteval, naj bi enotne cene žita v okviru EGS ne začele veljati pred 1. julijem 1967 in naj bi zahodnonemškim kmetovalcem dali določeno finančno kompenzacijo. Francoski zunanji minister Couve de Murville je izrazil željo, naj bi enotne cene začele veljati leto dni prej, vtem ko je Italija nasprotovala predlogu, naj bi kompenzacijo zahodnonemškim kmetovalcem v znesku 560 milijonov dolarjev izplačali iz sklada EGS. Francija je pozneje v interesu sporazuma umaknila svoj ugovor proti datumu, ko naj bi začele veljati enotne cene, vtem ko je Italija vztrajala pri svoji zahtevi. Italija je tudi zahtevala, naj bi ji znižali prispevek v kmetijski sklad EGS od 28 na 15%. Zaradi teh trenj je bila seja preložena.

Novi kitajski kongres šteje 3037 članov

Imeni Jang Hsien Čen in Peng Te Huaj nista zapisani med njimi

PEKING, 14. dec. (Tanjug). Če površno preletimo seznam 3037 članov novega kitajskega nacionalnega kongresa, vidimo, da med novimi deputati ni dveh visokih partijskih in državnih osebnosti, ki sta bilj v prejšnjem kongresu. To sta član CK KP Kitajske Jang Hsien Čen, dosedanji poslanec pokrajine Hupeh, in maršal Peng Te Huaj, dosedanji deputat kitajske vojske v kongresu. Maršal Peng Te Huaj je sicer drugi po stopnji od skupno 10 kitajskih maršalov, takoj za Ču Dejem. Vse doslej je bil podpredsednik vlade in član politbiroja CK KP Kitajske, že septembra 1959 pa so ga razrešili dolžnosti kot obrambnega ministra. Tega leta je CK KP objavil resolucijo, s katero obsoja »desni oportunizem« kot glavno nevarnost za izvajanje partijske politike velikih skokov. Kmalu nato so odstavili Peng Te Huaja, ki je praktično tudi odložil vse javne funkcije. Podobno je bilo tudi s prvim podpredsednikom vlade in enim izmed petih podpredsednikov CK KP Kitajske Čen Junom, ki pa je bil zdaj ponovno izvoljen v kongres kot deputat mesta Šanghaja.

Drugega deputata, ki zdaj ni bil izvoljen, Jang Hsien Čena, že nekaj mesecev napada kitajski tisk kot glavnega nosilca »revizionističnih« pojmovanj na Kitajskem.

Na tretjem kongresu so izvolili trikrat več delegatov kot na prejšnjem. Najbolj se je povečalo število poslancev z industrijskih področij in iz večjih mestnih središč kot tudi predstavnikov kitajske vojske v kongresu.

»Ustavni državni udar« v Gvajani

RIO DE JANEIRO, 14. dec. (Tanjug). Guverner britanske Gvajane Richard Luyt je zaupal mandat za sestavo nove avtonomne vlade voditelju kongresne stranke Forbesu Burnhamu. S tem je britanska vlada napravila v deželi »ustavni državni udar« in onemogočila dosedanjemu premieru Cheddyju Jaganu in njegovi napredni ljudski stranki, da bi prišla do oblasti, čeprav je Jaganova stranka dobila večino na nedavnih volitvah. V deželi se je zato vzdignil val demonstracij.

Sudanski prostovoljci za Kongo

KARTUM, 14. dec. (Reuter). Iz Kartuma je danes odpotovala na kongoško ozemlje, ki ga imajo v rokah uporniki, prva skupina sudanskih prostovoljcev — zdravnikov, bolničark in pomožnega medicinskega osebja. V Kartum pa je prispela delegacija kongoškega osvobodilnega gibanja, da bi ustavila predstavništvo kongoškega upora v Kartumu.

salonit anhovo

Zadnje vesti

Razstava 15 let NDR

LJUBLJANA, 14. dec. — Danes proti večeru je v prostorih društva SR Slovenije za Združene narode v Ljubljani predsednik društva dr. Slavko Zore odprl razstavo »15 let razvoja Nemške demokratične republike v sliki in besedi«. O pomenu razstave sta govorila podpredsednik okrajne skupščine Ljubljana Viktor Damjan in Franz Karl Hitze, tiskovni in kulturni ataše poslaništva NDR v Beogradu. Med drugimi so se današnje otvoritve udeležili član IS Slovenije Ludvik Gabrovšek, sekretar republiškega sekretariata za informacije Miloš Bučar in drugi.

Pred otvoritvijo razstave je bila v prostorih društva SR Slovenije za Združene narode tiskovna konferenca. Tiskovni ataše NDR Franz Karl Hitze je o razstavi dejal, da je njen namen, da bi ljudje bolje spoznali in razumeli NDR. Na vprašanja novinarjev je podrobno govoril o novem ekonomskem sistemu NDR, o prejemkih in nagrajevanju in drugem. Na vprašanje, kakšne so perspektive gospodarskega sodelovanja med SFRJ in NDR, je Hitze odgovoril, da se gospodarsko sodelovanje dobro razvija v obojestransko zadovoljstvo in je izrazil prepričanje, da se bo to sodelovanje še razširilo. Dodal je, da je v načrtu, da se bo gospodarska izmenjava do l. 1970 povečala od dva in polkrat do trikrat. Sedaj doseže blagovna izmenjava v obeh smereh približno 140 milijonov dolarjev letno. Za prihodnje leto pa je v načrtu, da se bo izmenjava še povečala.

Nato je govoril o tem, kaj je Jugoslavija kupila v NDR v zadnjem času in dodal, da je NDR kupila v Jugoslaviji med drugim za 3 milijone tekstila, mnogo vina, tobaka, avtomobile itd. Omenil je še, da so tudi zelo dobri odnosi s čevljarsko industrijo in da je veliko povpraševanje po »dobrih jugoslovanskih čevljih«. SIC-

U Tant Štajduharju

NEW YORK, 14. dec. (Tanjug). Generalni sekretar OZN U Tant je v pismu, ki ga je poslal iz bolnišnice, čestital na novo izvoljenemu predsedniku združenja novinarjev pri OZN, dopisniku Tanjuga Rudiju Štajduharju, in mu izrazil svoje najboljše želje. U Tant si obeta plodno sodelovanje z njim in z vsemi člani združenja novinarjev pri OZN.

Pajetta poročal

RIM, 14. dec. (Tanjug). — Član CK KP Italije Giuliano Pajetta je na zasedanju CK podal referat o mednarodni dejavnosti KPI. Obvestil je člane CK o nedavnih razgovorih partijske delegacije v Moskvi ter o razgovorih italijanskih komunistov z delegacijo kitajskega komiteja za mir, ki je bila nedavno v Italiji. Med drugim je naglasil, da se je delegacija uglednih predstavnikov KPI udeležila VIII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije. Ključni dokument z zasedanja CK pozitivno ocenjuje to, da je bil odložen sestanek pripravl[illegible] komisije za konferenco komunističnih in delavskih partij.

Antifašistično zborovanje

RIM, 14. dec. (Tanjug). Na množičnem antifašističnem zborovanju v italijanskem mestu Cuneo, ki je bilo eno glavnih središč odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno, so sprejeli resolucijo, ki zahteva razpustitev neofašističnega socialnega gibanja in vseh njegovih mladinskih organizacij. Na zborovanju, ki so se ga udeležili predstavniki vseh italijanskih demokratičnih organizacij, sta govorila antifašistični senator Ferrucio Parri in predsednik združenja italijanskih partizanov Arrigo Boldrini.

Telegrami

PREPOVEDANE DEMONSTRACIJE — PARIZ. Policijski prefekt je prepovedal vse uliczne demonstracije in zborovanja za ves čas trajanja zasedanja ministrskega sveta NATO. V sporočilu prefekture je prav tako povedano, da generalni sekretar NATO Manlio Brosio ne bo sprejel prav nobene delegacije, ki bi hotela pri njem protestirati.

OBRAMBA AFRIKE — ADIS ABEBA. Etiopski obrambni minister Mengeša je danes odprl drugo zasedanje komisije za obrambo organizacije afriške enotnosti. Na zasedanju sodelujejo delegacije iz 35 afriških dežel.

EDWARD KENNEDY ZDRAV — BOSTON. Demokratski senator Edward Kennedy bo v sredo zapustil bostonsko bolnišnico, kjer se je zdravil zaradi poškodb, ki jih je dobil ob letalski nesreči junija letos.

PREDSEDNIK SIRIJE OBISKE JORDANIJO — DAMASK. Predsednik Sirije general Amin el Havez je sprejel povabilo kralja Huselna, naj obišče Jordanijo. Datum obiska še niso določili.

TRGOVINSKA MENJAVA — MOSKVA. Sem je prispela japonska trgovinska delegacija, ki se bo pogajala s predstavniki sovjetske vlade o trgovini med Japonsko in ZSSR v prihodnjem letu. Lani je znašala vrednost medsebojne trgovinske menjave čez 260 milijonov rubljev, leto prej pa je dosegla 230 milijonov rubljev.

ARABSKI INŽENIRJI — BAGDAD. Iraški predsednik Abdel Salam Aref je v Bagdadu odprl deveto konferenco inženirjev iz arabskih držav. Na njej sodeluje okrog 450 iraških in 250 inženirjev iz drugih arabskih dežel. Predvsem se pogovarjajo o eksploataciji rudnih bogastev in o melioraciji zemljišč.

DELEGACIJA ZIMBABVE POTUJE V LONDON — DAR ES SALAM. Od tod je včeraj odpotovala v London delegacija stranke afriške nacionalne unije Zimbabve (ZANU). Delegacija naj bi se sestala z britanskim premierom in z drugimi člani vlade ter jim sporočila zahtevo, naj nujno skličejo ustavno konferenco o Južni Rodeziji, na kateri pa bi morali sodelovati tudi predstavniki afriških partij.

ARETACIJE NA TAJSKEM — BANGKOK. Predsinočnjim so zaprli dva letalska maršala Tajske pod obtožbo, da sta pripravljala zaroto proti vladi. To sta vicemaršal Ilaeb Pinsuvan, zdaj že v pokoju, ter maršal Ekahar Musikabutr. Tako je doslej vsega skupaj zaprtih osem višjih oficirjev tajske vojske zaradi zarote.

ODPRTO PISMO — KOBENHAVN. Demonstranti so včeraj predali danskemu zunanjemu ministru Haekkerupu »odprto pismo«, v katerem zahtevajo, naj zastavi ves svoj vpliv, da Zahodna Nemčija ne bi dobila jedrskega orožja.

RADIOLOŠKI CENTER — VARŠAVA. Blizu Varšave so odprli nov industrijski radiološki center, ki je glavni proizvajalec izotopov na Poljsko.

Pa še to

NEPREVIDNOST — V podzemski železnici v Chicagu je neki žepar skusal izmakniti sopotniku denarnico. Na njegovo nesrečo pa je slabo izbral žrtev. Le-ta je bil namreč tudi tat in je takoj opazil žeparjevo namero. Več sreče je imela policija, ko je tako lahko »ubila dve muhi na en mah«.

Vreme 14. XII. 1964

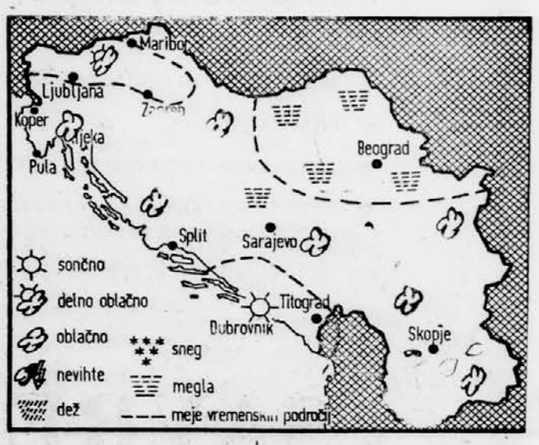

Temperature

	ob 07	13
Ljubljana	—3	0
Planica	—3	4
Maribor	—1	0
Slov. Gradec	—7	1
Novo mesto	—4	6
Koper	7	10
Kredarica	—	6
Reka	7	10
Pulj	5	14
Split	6	9
Dubrovnik	8	12
Zagreb	—3	—1
Beograd	—1	—1
Sarajevo	—6	—4
Skopje	—1	0
Titograd	—	12
Celovec	—	—2
Gradec	—	—2
Dunaj	—1	—1
Milano	8	5
Genova	13	13
Zürich	4	6
München	6	8
Benetke	5	7

Prognoza

VREMENSKA SLIKA

Nad Genovskim zalivom nastaja področje nizkega zračnega pritiska in se pomika proti vzhodu. Pred njim doteka ob jugozahodnih vetrovih topel zrak.

NAPOVED:

SLOVENIJA:

V zahodni Sloveniji bo oblačno, v vzhodni zmerno do pretežno oblačno. Popoldne bodo v zahodni Sloveniji že padavine. Temperature bodo ponoči med —4 in 2, v Primorju 7, najvišje dnevne med 1 in 8, v Primorju 10 stopinj Celzija.

JUGOSLAVIJA:

V jugovzhodnih krajih bo zmerno, drugod pretežno oblačno in popoldne ob severnem Jadranu že padavine. — Dopolnilo se bo.

V sredo bo oblačno s padavinami.

JESENICE NA GOR.

Šoferji so zborovali

JESENICE, 14. dec. — V soboto zvečer je bil na Hrušici občni zbor Združenja šoferjev in avtomehanikov jeseniške podružnice. To je ena najstarejših tovrstnih organizacij v Jugoslaviji. Občnega zbora se je udeležilo precej članov in gostov. Pregledali so delovanje združenja in začrtali smernice za bodoče delo. Podelili so tudi priznanja šoferjem-invalidom. Vsi šoferji, ki vozijo aktivno že 10 let in so člani združenja najmanj 5 let, so prejeli spominske značke. Izvolili so tudi nov 18-članski upravni odbor.

Srečanje pripadnikov italijanske brigade »Fontanot«

Ob 20. obletnici ustanovitve italijanske brigade »Fontanot bo 10., 20. in 21. t. l. v Suhorju pri Metliki srečanje pripadnikov te partizanske enote. Slovesnosti se bo udeležilo 150 garibaldincev iz goriške pokrajine in iz drugih krajev v Italiji. Nekdanji pripadniki brigade »Fontanot« iz koprskega okraja naj bi priglasili svojo udeležbo okrajnemu odboru ZZB v Kopru. A.

STARI TRG OB KOLPI

Izvolili so svet krajevne skupnosti

Prebivalci tistega dela Poljanske doline, ki sodi v občino Črnomelj, so se odločili za eno krajevno skupnost dolini. Na letni konferenci krajevne organizacije SZDL, ki se je je udeležilo veliko članov, so med drugim izvolili svet krajevne skupnosti in se izčrpno pogovorili o njegovih nalogah. Člani SZDL v Poljanski dolini so toplo pozdravili sklep, naj odpišejo davke na dohodek iz kmetijstva na tistih območjih, ki sodijo v četrto kategorijo, in tistim, ki imajo manj kot 50.000 din katastrskega dohodka. Območje Poljanske doline glede obdavčitve v celoti sodi v četrto kategorijo. Na letni konferenci so vnovič opozorili na neenake cene za razrez lesa v tej ali drugi občini. P. R.

Trinajst krajevnih skupnosti

V kočevski občini se storitvena dejavnost ne bo zmanjšala

Občinska skupščina občine Kočevje je razpravljala o oblikovanju krajevnih skupnosti v občini. Sprejeli so sklep o reorganizaciji stanovanjske skupnosti v mestu in na Rudniku ter odlok o območjih krajevnih skupnosti. Ta določa, da bi imeli v občini Kočevje 13 krajevnih skupnosti.

Stanovanjski skupnosti bosta prenehali delati konec leta, čeprav zakon omogoča, da bi do konca marca prihodnjega leta še lahko obstajale. Občinski odborniki menijo, da je bolje opraviti reorganizacijo ob koncu koledarskega in poslovnega leta. Vse dejavnosti, ki sta jih imeli stanovanjski skupnosti, bodo v drugi organizacijski obliki obstajale tudi naprej. Iz sedanjih treh vrtcev v mestu, na Rudniku in v Stari cerkvi so ustanovili samostojen vzgojno-varstveni zavod. Temu so priključili tudi otroško restvracijo. »Metka« v Kočevju in šolsko kuhinjo »Lipica« v Stari cerkvi.

Servis za vzdrževanje stanovanjskih hiš bo priključen občinskemu stanovanjskemu skladu. Prav tako tudi servis za pomoč hišnim svetom. Tržnico bodo prepustili kmetijsko-gozdarskemu posestvu, ki jo bo preuredilo v prodajalno mesa. Skrb za gradnjo in vzdrževanje otroških igrišč bo ob sodelovanju krajevne skupnosti prevzel upravni organ za komunalne zadeve pri občinski skupščini. Pralnica, krpalnica in javno kopališče ostanejo še vnaprej pri krajevni skupnosti Kočevje-mesto.

Iz mizarske delavnice, gradbene skupine in prevozništva sedanje stanovanjske skupnosti Rudnik so ustanovili novo obrtno-storitveno podjetje. Vrtec bo priključen novo ustanovljenemu zavodu, servis za pomoč hišnim svetom pa stanovanjskemu skladu. Pralnica ostane še pri krajevni skupnosti Rudnik.

Zaradi reorganizacije stanovanjskih skupnosti niso nikomur odpovedali dela.

Krajevne skupnosti bi po odloku občine bile: Kočevje -mesto, Kočevje-Rudnik, Struge, Stara cerkev, Dolga vas, Livold, Mozelj, Predgrad, Kočevska Reka, Banja loka, Fara, Osilnica in Draga. V krajevnih skupnostih niso zajeti nekateri kraji: Koprivnik, Stari log, Polom, ki pa bodo imeli vaške odbore ali pa bodo krajevne zadeve reševale organizacije Socialistične zveze. Po številu vasi in zaselkov bo razen mesta najmanjša krajevna skupnost Dolga vas, največja pa Banja loka, v kateri bo 28 vasi in zaselkov. M. ČETINSKI

Pred podražitvijo vode?

Potrošniki večkrat ne dobijo črnega kruha

KOPER, 14. dec. — Iz kratke informacije o preskrbi z vodo, ki jo je dal na današnji seji občinske skupščine Koper direktor Rižanskega vodovoda, sledi, da bo za zagotovitev redne preskrbe obalnega področja z vodo v času od 1966. do 1969. leta za investicije potrebnih 3 do 4 milijarde din, v času od 1975. do 1980. leta pa kar 14 do 15 milijard dinarjev. K temu bo treba v vsakem letu tega razdobja prišteti še po 100 milijonov din investicijskih izdatkov za gradnjo tako imenovanega sekundarnega omrežja.

Perspektiva gospodarjenja pa je glede na veljavne instrumente družbenega plana sedaj takšna, da ostanek čistega dohodka ne zadošča za financiranje izdelave tehnične dokumentacije za predvidene prepotrebne novogradnje in ne zagotavlja sredstev za enostavno in del razširjene reprodukcije. Spričo takšnega stanja je bila o informaciji izrečena tudi zahteva po reviziji cene za vodo in obvezności podjetja do družbe. V razpravi je prišla do izraza potreba po smotrnejšem sodelovanju med Rižanskim vodovodom in Vodno skupnostjo Koper in še to, naj vodovod, preden predlaga podražitev, pregleda morebitne notranje rezerve. O tem vprašanju bo še razpravljal svet za gradbene in komunalne zadeve in poročal o svojem stališču na naslednji seji.

Do prihodnje seje so odločili tudi sklepanje o predlogu sveta za promet, da v prihodnje zasebnikom ne bi več izdajali obrtnih dovoljenj za opravljanje prevozov blaga s kamioni, katerih tonaža presega dve toni. Skupščina nameč ni osvojila mnenja sveta, da na področju prevoznih storitev ni več pomanjkanja in je predlog svetu vrnila v ponovno razpravo.

V razpravi o nekaterih spremembah tehnične narave v odloku o plačevanju prevoznik stroškov za učence osnovnih šol, gojence posebnih šol in dijake srednjih šol je zaradi obilice administrativnega dela, ki ga obračunavanje prevozov sedaj povzroča ne samo podjetju »Slavnik«, ki te prevoze opravlja, temveč tudi pristojnemu organu občinske uprave, so sklenili izogniti se pretirano obsežnemu pisarniškemu delu s tem, da sklene za prihodnje leto občina s »Slavnikom« pavšalno pogodbo, ki naj bi bila osnova za plačilo.

Končno so na današnji seji sprejeli odločbo o ustanovitvi centra za socialno delo. Ta bo obravnaval vsa pereča vprašanja, ki jih zaradi naglega razvoja gospodarstva (zlasti industrije, pomorske dejavnosti ter gostinstva in turizma) v občini poraja naglo spreminjanje socialne strukture prebivalstva v občini in ki jim pristojni organ občinske uprave sam ne more več biti kos. F. MELE

Najboljša — Pirčeva

LJUBLJANA, 14. dec. — Včeraj je bil v Kočevju turnir ženskih republiških reprezentanc v namiznem tenisu z udeležbo reprezentanc iz vseh republik razen iz Makedonije, Slovenija pa s prvo in drugo ekipo. V odličnih tekmovalnih pogojih in še boljši organizaciji domačega TVD Partizana je prva ekipa Slovenije zasedla prvo mesto, potem ko je izdatno odpravila vse nasprotnice. Njena zmaga, za katero so nastopale članice ljubljanske Olimpije Pirčeva, Zrimčeva in Kokaljeva, nikoli ni bila ogrožena, bilo pa niti ni vnaprej napovedane borbe za prvo mesto s Hrvatsko. Zastopnice Hrvatske so morale namreč že pred odločilnim srečanjem s Slovenijo I dvakrat poklekniti, najprej proti Srbiji, nato pa še proti mladi ekipi Slovenije oz. njeno drugo ekipo. Namesto s Hrvatsko je potem Slovenija I v finalu obračunala s Srbijo, prav tako z zelo visokim izidom 5:1, ne da bi bilo treba najboljši igralki Cirili Pirc še tretjič v borbo za točke. Samo Strojšičeva je rešila čast Srbije v igri z Zrimčevo, za slednjo slej ko prej nepotrebnem porazu.

REZULTATI:

I. kolo — Slovenija I — Slovenija II 5:2, BiH — Srbija 1:5, Hrvatska — Črna gora 5:0. — II. kolo — Slovenija II — BiH 5:4, Crna gora — Slovenija 0:5, Srbija — Hrvatska 5:2. — III. kolo — Slovenija II — Hrvatska 5:4, BiH — Slovenija I 0:5, Crna gora — Srbija 0:5. — IV. kolo — Slovenija II — Crna gora 5:0, BiH — Hrvatska 4:5, Srbija — Slovenija I 1:5. — V. kolo — Slovenija II — Srbija 3:5, BiH — Crna gora 5:1, Slovenija I — Hrvatska 5:2.

LESTVICA

Slovenija I	5	5	0	25:5	5
Srbija	5	4	1	21:11	4
Slovenija II	5	3	2	20:18	3
Hrvatska	5	2	3	18:19	2
BiH	5	1	4	16:21	1
Crna gora	5	0	5	1:25	0

Razvrstitev najboljših igralk: 1. Pirc 10:0 (max: 20:1), 2. Zrimec (obe Sl. I) 9:2 (19:6), 3. Stojšić (Srb.) 9:2 (18:6), 4. Kralj (Sl. II) 9:4 (21:10), 5. Lucić (BiH) 8:4 (17:10), 6. Krajzelj (Sl. II) 7:4 (15:10), 7. Anić, 8. Roth (obe Hrv.) itd. (dn)

Mladost — ekipni prvak v floretu

Po nedeljskem finalu ekipnega prvenstva SFRJ v moškem floretu je Mladost (Zagreb) potrdila letošnji primat v tem orožju in že tretjič zapored osvojila prvo mesto. Ekipa Crvene zvezde (Beograd) je bila za razred slabši nasprotnik in je njen neuspeh proti Mladosti (2:14) nesporen.

Spet zmaga jugoslovanskih košarkarjev

PEZINOK, 14. dec. V prijateljski košarkarski tekmi je košarkarska reprezentanca Jugoslavije že drugič premagala ekipo ČSSR z 82:73 (43:36). V reprezentanci Jugoslavije so igrali: Djerdja 2, Petričević 18, Kovačić 12, Ražnjatović 16, Eiselt 13, Potočnik 2, Cvetković 13, Djurić 6 in Skansi. Daneu, Nikolić in Rajković sploh niso igrali.

TORONTO — Na turneji po Kanadi in ZDA je reprezentanca SZ v hokeju na ledu premagala Kanado s 4:0 (2:0, 0:0, 2:0).

OB OTVORITVI NOVE ZGRADBE VISOKE ŠOLE ZA TELESNO KULTURO

Slavje na VŠTK v Ljubljani

Včeraj je bila otvoritev nove zgradbe na Kodeljevem

LJUBLJANA, 14. dec. »Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani je bila dograjena v času, ko zanimanje mladine za telesno kulturo čedalje bolj narašča,« je dejal član republiškega izvršnega sveta Ludvik Gabrovšek, ko je razglasil novo šolo na Kodeljevem za odprto. Ludvik Gabrovšek je v imenu izvršnega sveta čestital kolektivu šole in se mu zahvalil za trud in hkrati izrazil prepričanje, da se šoli odpirajo visoke možnosti razvoja.

Pred današnjo otvoritvijo šolo, ki ji bosta popoldne sledila znanstveno strokovni sestanek raziskovalcev telesne kulture in znanstveni sestanek športnih zdravnikov Jugoslavije, je direktor šole docent Jože Šturm pozdravil številne udeležence iz vse Jugoslavije in goste, med njimi predsednika kulturno prosvetnega zbora skupščine SR Slovenije Iva Tavčarja, predsednika komisije za telesno kulturo IS SR Slovenije dr. Jožeta Pernuša, predsednika zveze za telesno kulturo Slovenije Janeza Zemljariča, republiškega sekretarja za raziskovalno delo in visoko šolstvo Mirka Tuška in druge.

Direktor šole je na kratko orisal posamezne faze gradnje tega zavoda, za katerega je bil pred 12 leti med prvimi pobudniki pokojni inž. Stanko Bloudek.

V imenu društva profesorjev telesne kulture Jugoslavije je spregovorila Milica Šepa, v imenu skupnosti visokih šol za telesno kulturo Jugoslavije N. Kurilić, v imenu rektorata ljubljanske univerze pa je dr. Miroslav Kališnik izrazil upanje, da bodo vezi med univerzo in VŠTK postale še trdnejše.

Po kratki otvoritveni slovesnosti so si udeleženci slavja in gostje ogledali prostore nove šole — moderno telovadnico, zimski plavalni bazen, predavalnice in druge prostore ter zanimivo priložnostno razstavo zgodovinskih dokumentov o slovenskem športu in telovadbi. J. D.

Badmitonski turnir v čast kongresa

Ob udeležbi najboljših slovenskih igralcev in igralk je v nedeljo ABK »Olimpija« (Ljubljana) organiziral badmintonski turnir v počastitev VIII. kongresa ZKJ. Po pričakovanju so najboljša mesta osvojili tekmovalci Olimpije, prijetno pa je presenetila tudi vevška Slavija, saj sta se Cerar in Cankar uvrstila med prvo osmerico. Republiški prvak T. Pavčič po težkih bojih v četrtfinalu in polfinalu ni ponovil uspeha, ampak je moral prvo mesto prepustiti »večno drugemu« D. Poharju. Pri članicah je brez večjih težav zmagala republiška prvakinja Bogilova, drugo mesto pa je pripadlo Bohinčevi, ki je že v prvem kolu izločila eno kandidatinj za najvišja mesta, mladinsko republiško prvakinjo B. Križmanovo.

Rezultati: člani — polfinale: D. Pohar (Ol.) : Cerar (Sl.) 15:9, 15:9, Pavčič : Jereb (oba Ol.) 9:15, 15:12, 15:7. Finale: D. Pohar : Pavčič 14:18, 15:9, 15:3. — članice — polfinale: Bögel : L. Križman 12:9, 11:2, Bohinc : Marta Arnf 11:5, 1:8. Finale: Bögel : Bohinc 11:3, 11:8. F. M.

MENGEŠ — Gobavica ali Mengeški hrib bo postal prihodnje leto pravi turistični športni center, saj bo poleg zelo znane turistične postojanke — Mengeške koče, tjakaj speljana tudi proga za motokros, ki bo podobna ljubljeljski. — AMD je že začelo s pripravami in terenskimi deli, saj si obetajo prva tekmovanja že v mesecu maju. — Društvo ima tudi sodobno organizirano avto-moto šolo, ki jo obiskuje 34 tečajnikov.

MENGEŠ — Planinsko društvo Janeza Trdine je začelo graditi cesto do Mengeške koče na Gobavici z željo, da bi odprlo eno izmed najlepših razglednih točk tudi motoriziranim turistom. Celotna trasa poti je že načeta in potrebna so samo še utrditvena dela.

Triglavani — praznujejo

Velik napredek v ŠD Triglav združenih kranjskih športnikov

Športniki Triglava v Kranju v teh dneh praznujejo 10-letnico, odkar so se združili v centralno športno društvo ŠD »Triglav«. Nogometaši so do tedaj tekmovali v okviru NK »Korotan«, smučarji v ŠD »Udarnik«, namiznoteniški igralci v NTK »Projektor«, plavalci v PD »Mladost« ipd. V decembru 1954 pa je le prišlo do skupnega jezika in imena. Vsi kranjski športniki na levem bregu Save so začeli delati skupno. Sadovi združitve so se kmalu pokazali. Kranjčani so napravili v razvoju precejšen korak naprej. Uspehi so bili vedno večji in ime Triglav je postalo vedno bolj znano po naši domovini in tudi z zamejstvu.

Društvo, ki je eno največjih v Sloveniji, združuje ta čas v 11 klubih nad 1200 športnikov. Vsekakor najboljše uspehe žanjejo tako imenovani posamični športi (plavanje, smučanje, kegljanje, namizni tenis, atletika ipd.), medtem ko žal kolektivne igre ne uspevajo tako, kot bi nekateri želeli. V Kranju je v tem razdobju zrastla cela vrsta odličnih športnikov, v katerih ima današnja generacija lahko dobre vzornike.

Ves ta čas obstoja športnega kolektiva je imelo društvo mnogo težav. Najhujši problemi so bili vsekakor vadbeni prostori in finančna sredstva. Kljub temu da je vsaj za silo zgrajen centralni stadion, še vedno manjka vrsta objektov. Do zdaj bi bila vsekakor potrebna še športna dvorana in 70 m skakalnice. Tudi problem strokovnih kadrov je pereč, saj sta v društvu le dva profesionalna trenerja. Vsekakor pa bo treba v najkrajšem času urediti vprašanje prioritetne razporeditve športnih panog v Kranju. Ta jubilej so in bodo kranjski športniki počastili s številnimi prireditvami, ki se bodo vrstile skozi ves december. V četrtek, 10. decembra, pa je bila prireditev »Šport in glasba«, na kateri so nastopili najboljši kranjski športniki. V soboto je predsednik občinske skupščine Martin Košir sprejel najboljše športnike Triglava in najzaslužnejše športne delavce, zvečer pa je bila slavnostna seja društva z razvitjem društvenega prapora.

J. JAVORNIK

PISMO JE POKLICALO NA POT

Kdo ve, kaj je skrito v zemlji?

KROPA, decembra. — »Ko se osuje listje, pride čas za raziskovalne pohode po sledovih davnega gorenjskega železarjenja. Te dni imam v načrtu tak pohod v območje Dražgoš. Na vidiku je staro keltsko (?) gradbišče. Nekoč ste izrekli željo, da bi šli z menoj. Torej, če vas še mika, sedaj je priložnost. Lepo pozdravljeni. Joža.«

Pozno jutro je že zdavnaj zagospodarilo zgoraj po jelovških hostah. Spodaj v mestu, ob Kroparici pa je megla komaj pričela kopneti. Podprta z dvojno mero zelene zeliščne žganjice sva z Jožo Bertoncljem počasi manjšala razdaljo in višino med mestom v dolini in vasicami na hribu. Potem sva pustila za seboj Golo brdo, Jamnike in tudi Lajše. Pod Dražgošami, ki so se kar svetile v soncu, sva sedla na suh parobek.

— Tam spodaj, poglejte ga, kako štrli nad dolino, nad Rudnim, je grič, ki mu vaščani pravijo gradišče. Sumljiv mi je že zaradi imena. Pa tudi zaradi prikladne lege. Slišal sem tudi, stari ljudje so vedeli povedati, da je tam nekoč stala apnenica. Zakaj? Mar ne morda zato, ker je bilo dovolj kamenja za »kuho«. In odkod kamenje? Morda so bile ruševine gradišča . . .

Po vlažnih senožetih sva se spustila navzdol, kjer se začno grape poglabljati in se med njimi dvignejo vzpetine. Ena izmed njih je tudi najin cilj. Še preden pa zlezeva nanj, Joža zasadi svoj krampič še na travniku, ki se kakor umetno narejena terasa dviga iz črte pobočja. Njegovo oko med grmovjem in dračjem odkriva morebitne ostanke nekdanjega obzidja . . .

Med prsti je Joža očistil zemlje vsak trd predmet, ki ga je našel. Bili so kamni. Nobenih ostankov; ne oglja, ne zdrobljene keramike. Le na spodnjem robu namišljene terase je bilo nekoč res obzidje. Tu in tam so neobdelane skale, naložene druge na drugo. Vse je komaj opazno, preraslo s suho travo in trnjem.

— Če je bilo naselje res tu poleg, na tem gričku, potem je zelo verjetno, da so imeli tukaj obzidane pašnike in hleve . . . Morda je prav to bilo njihovo glavno naselje? Tega bi rad našel! Nekje so morali imeti svoje glavno naselje, kjer so trgovali in bogateli. Tja so morale voditi vse tovorne poti . . . Šel sem že nekajkrat po njihovih sledeh, a ko zavijejo s senožeti v gozd, jih korenine in podrast požro.

Prisopihala sva na vrh »gradiša«. Grič, kakor vsi griči, a vendar je Joži sumljiv.

— Poglejte, kako nenaravno je zravnan na vrhu. In ta oster rob, kakor da bi bil podzidan. Gotovo so ostanki zidu pod rušo ali pa še globlje. In tam spodaj tisti jarek, tako naravnost poteka, da bi človek kar na kaj pomislil. Vse bi moral prekopati! Kdo ve, kaj se skriva tu pod nama? Niso zaman kmetje ta grič imenovali »gradiše«. Tudi pravljica o apnenici ne more biti povsem izmišljena . . .

Sedla sva, da se založiva z zaseko in kruhom. To pa je bil tudi čas, da Joža pove še kaj več o svojem arheološkem konjičku . . .

— Našel sem že žlindro pod Bičkovo skalo in spodaj ob potoku Kolnici. Gotovo se je prej imenoval Kovnica, ker so ob njem nemara kovali. Na ravnici za kroparsko cerkvijo sem izkopal zdrobljeno keramiko. Dejali so mi, da je staroslovanska. V drči, ki je nekdaj vodila iz hribov v dolino, sem zasledil velik kos železa. Gotovo je padel z »vlačuge«, ko so železo vlačili iz vetrne peči, ki je stala zgoraj na slemenu. Najbolj všeč pa mi je stari vodovod, ki sem ga našel lani nad Kropo. Cevi so lončene in obdelane z roko. Rimljani so že imeli vratilo za izdelovanje lončenih cevi. Vsekakor so cevi predrimske . . .

Potem je Joža zabadal svoj mali kramp prav povsod po glavi »gradiša«. Toda povsod le prst in pod njo — skrivnost! Kaj je še globlje? Kopanje tedaj preneha biti kopanje, konjiček ni več konjiček. Vsak udarec, ki je zaman, ne daje opravilu pečat brezupnosti, temveč draži in spodbuja.

Povsem slučajno so našli keltsko situlo v Vačah, ilirske gomile v Stični, Venero na otoku Milosu; kmet iz okolice Zrenjanina je prav pred tedni izoral vrč s sedemsto srebrnjaki . . .

— Ljudje na vasi marsikaj najdejo. Po navadi pa so prvi znaki tako neznatni, da jih je težavno oceniti. Morali bi že enkrat ali pri Prešernovi ali pri Mohorjevi knjižnici natiskati kakšno bukvico s pripravnimi napotki za preproste kopače arheoloških zakladov!

*

Ko se je sonce že sredi popoldneva nagnilo nad Blegoš, sva se poslovila. Joža jo je mahnil po isti poti nazaj proti Kropi, jaz pa navzdol do Češnjice, do loškega avtobusa.

— Sem še pridem! Ne bodite brez upa, če nisva danes nič posebnega staknila. Prepričan sem, da sem na pravi sledi. Tu je moralo nekaj biti. Brez ostankov ni propadlo.

DRAGO KRALJ

JOŽA BERTONCELJ: »VSE BI MORAL PREKOPATI.« Foto: D. Kralj

Premirje za točke s puckom

Naši hokejisti so zdaj za mesec dni sklenili premirje, kajti v tem času jih čakajo razne druge obveznosti v mednarodnem merilu. Borbe za točke so se nehale predvsem zaradi priprav in tekem državne reprezentance.

Doslej je bilo odigranih pravzaprav malo tekem, toda že ti prvi dogodki na ledu so znova dokazali, da je državni

HOKEJ

prvak Jesenice še zmeraj brez pravega tekmeca in zavoljo tega lahko že sedaj brez pridržka zapišemo, da bo ekipa izpod Mežaklje prav gotovo do konca obdržala vodilno mesto in je borba za naslov novega prvaka praktično že končana.

Zato pa se obeta živahnejši razplet za naslednja najboljša mesta, predvsem seveda za drugi najboljši sedež. Na najboljši poti za dosego takega plasmaja je prav gotovo »brezdomeca« Olimpija, ki ima z dosedanjih petih gostovanj zares odlično bilanco. Dvoboj z ekipo Beograda na Tašmajdanskem drsališču bo po tej plati slej ko prej odločilen, kajti Olimpija bo v nadaljevanju prvenstva večino tekem igrala doma, seveda, kolikor se ji bo posrečilo usposobiti naravno drsališče v Ljubljani.

Od ostalih klubov sta se solidno igro izkazale še Kranjska gora, zlasti pa pomlajena ekipa Partizana, medtem ko je Medveščak najbolj razočaral vse. Zagrebčanom je namreč v treh srečanjih uspelo zbrati samo dve točki.

Prvenstvo bodo nadaljevali 9. januarja. V tem času bodo imeli naši reprezentanti dve preizkušnji zdoma, in sicer bo v dneh od 15. do 18. t. m. tekmovanje za Donavsk pokal v Sofiji, od 25. do 28. t. m. pa bo v Budimpešti mednarodni turnir, na katerem bodo sodelovale Jugoslavija, Madžarska, ČSSR in Poljska.

LESTVICA

Jesenice	4	4	0	0	70:3	8
Olimpija	5	3	1	1	16:24	7
Partizan	6	1	4	1	26:27	6
Beograd	5	2	1	2	20:37	5
Kr. gora	4	2	1	1	27:9	5
Crv. zvezda	4	1	1	2	13:14	3
Medveščak	3	1	0	2	8:9	2
Mladost	4	0	0	4	1:43	0

Zadnja beseda — prihodnjo nedeljo

Zvezni ligaši, ki so v teh mrzlih zimskih dnevih edini še ostali na prizorišču za poslednje letošnje točke, so minulo decembrsko nedeljo pripravili nekaj presenečenj. Hočemo reči, da je odločitev o jesenskem prvaku odložena še na prihodnjo in zadnjo prvenstveno nedeljo. Vodilni Partizan je moral namreč tokrat vknjižiti prvi poraz, in to na lastnem igrišču v

NOGOMET

borbi s Ferhatovićevo četo. Sarajevčani so namreč s pridom izrabili notranja nesoglasja v kolektivu črno-belih in s to dragoceno zmago omogočili ne samo sebi, temveč tudi zagrebškemu Dinamu, da se dalje poteguje za najvišji naslov za jesen. Igralci s Koševa bodo seveda morali te kvalitete potrditi že prihodnjo nedeljo, ko bodo doma igrali z zagrebškim Dinamom. To bo vsekakor zelo zanimiv derbi XIV. kola, v katerem se bo zmagovalec sam znašel na drugem mestu, v primeru poraza Partizana v Nikšiću pa utegne deliti prvo mesto ali pa se nemara sploh sam zavihteti na vrh prvenstvene razpredelnice.

Kakor je sedaj postala zanimiva borba za najlepše mesto, tako je slika na drugi strani tabele enako v središču pozornosti mnogih ljubiteljev nogometne igre. Na dnu lestvice se je znašel stari ligaš Beograd, ki kot nekdanji leader v tej eliti družbi nedvomno preživlja trenutke hude krize.

Skoraj najizrazitejši zimski odmor bo za ta klub prav gotovo eden najbolj žalostnih, ne pa morda tudi brezupen, saj si je težko zamisliti, da ne bi tako prekaljena ekipa z bogatimi izkušnjami in kvalitetnimi igralci znala vsaj za silo premagati te težave.

Dotrpel je naš dragi sin, oče, brat, stric in svak

Tone Hlebce

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 15. decembra 1964, ob 15. uri 30 minut izpred hiše žalosti v Kranju, Stražiška ulica številka 6, na pokopališče v Stražišče.

Žalujoči:

mama, hči Janina, sestre Milka Oman, Ani Hribernik, Angela Hlebce-Grün z družinami in ostalo sorodstvo v Mariboru, Sevnici, Dobovi, Ljubljani in na Zdolah.

NENADOMA NAS JE ZAPUSTIL NAŠ VESTNI USLUŽBENEC

JANKO MERHAR

VODJA KADROVSKE SLUŽBE

POGREB POKOJNEGA BO V SREDO, 16. DECEMBRA 1964 OB 16,15 IZ MARIJINE MRLIŠKE VEŽE NA ŽALAH

VESTNEGA USLUŽBENCA

AGROKOMBINATA EMONA, OBRAT MALOPRODAJA IN OBRATA MESNA INDUSTRIJA ZALOG BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

AGROKOMBINAT EMONA
OBRAT MALOPRODAJA

LJUBLJANA, 14. DECEMBRA 1964.

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, sestra, teta in svakinja

Pavla Zrimšek

rojena TAŠKAR

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 16. decembra, ob 15. uri iz hiše žalosti na Rudniku pri Ljubljani

Žalujoči:

mož Andrej, Marjan, brata Stane in Ivan, sestre Mici, Pepca, Nežka, Kati in ostalo sorodstvo.

Rudnik, Štepanja vas, Trebnje, 14. decembra 1964

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgem trpljenju preminila moja žena

Urška Cerar

rojena JURŠIČ

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 16. decembra, ob 13. uri 30 minut na Žalah.

Žalujoči:

mož Viktor, sestre Anica, Marija, Pepca, Rezka, Francka in Lojzka ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Dolž, Zajčji vrh, Gaberje na Dolenjskem, Izola, 14. decembra 1964.

Zapustil nas je za vedno v 90. letu starosti življenja, naš ljubljeni, nad vse dobri, vzorni mož, oče in svak

ing. Jaroslav Foerster

UNIVERZITETNI PROFESOR V POKOJU

Dragega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v sredo, 16. decembra 1964, ob 11. uri dopoldne iz Nikolajeve vežice na Žalah.

Prosimo tihega sožalja!

V globoki žalosti:

žena Vida, sin Marjo, svakinja Anica Gogola in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 15. decembra 1964.

Kruha ne morejo speči dovolj

Potrošniki večkrat ne dobijo črnega kruha

V ljubljanskih pekarnah potrošniki pogosto zaman iščejo črni kruh. Prodajalke ponujajo belega in razlagajo, da so pripeljali namesto črnega bel kruh. V pekarni »Center« je direktor Martin Knez takole pojasnil to nevšečnost:

»Ob podražitvi kruha, 18. julija letos, se je črna moka podražila od 70 na 82 din, kilogram črnega kruha pa od 76 na 84 din. Beli kruh pa se je podražil od 94 na 120 din, medtem ko velja sedaj kilogram bele moke 123 din. Zaradi podražitve kruha se je veliko potrošnikov preusmerilo na potrošnjo črnega kruha. Tega so prej naše pekarne pekle eno tretjino vse proizvodnje in dve tretjine belega, sedaj pa bi morali peči obratno. Saj bi pekli, vendar je črne moke le toliko, kolikor smo jo imeli lani. Domače namreč, če pa bi jo hoteli imeti iz Banata, bi imeli pri kilogramu črne moke od 6 do 7 din izgube. V Banatu veljajo namreč za črno moko višje cene in so najnižje v Sloveniji. Zato ne moremo povsem ustreči želji potrošnikov in spečemo črnega kruha pač toliko, kolikor imamo moke. Nihče v more prisiliti gospodarske organizacije, da bi kupovala dražjo moko z zavestno izgubo.

Pekarska stroka je zašla že v tako krizo, da morajo občinske skupščine oproščati pekovske gospodarske organizacije raznih dajatev. Tako je naše podjetje na primer zaprosilo občinsko skupščino Ljubljana Ceter, da oprosti podjetje plačevanja prispevka iz dohodka in proračunskega prispevka. Vendar te oprostitve za podjetje ne predstavljajo ne vem kakšnega dobrobita, saj nam bo na primer pri kilogramu kruha zaradi oprostitve proračunskega prispevka ostal le dinar. To pa je seveda premalo, da bi si pekarska podjetja, ki so še posebno po podražitvi moke zašla v precejšnjo krizo, opomogla. Stanje v naših pekarskih podjetjih je takoj jasno, če primerjamo cene moke in kruha naših pekarn s cenami v Beogradu ali Novem Sadu. K temu lahko dodamo še preobremenjenost pekarn. Veliko moramo delati, da dosežemo vsaj minimum.«

J. VERTOVEC

Namesto novoletnih voščilnic — denar za gluho mladino

Z občinske skupščine Bežigrad letos ne bodo pošiljali novoletnih voščilnic. »Vsako leto smo dobili na kupe čestitk, je dejal predsednik bežigrajske skupščine Jože Pogačnik. Vse je bilo treba pregledati in izgubili smo precej časa. Naše voščilnice so romale pa vsej Jugoslaviji. Seveda niso bile zastonj.«

Za Bežigradom menijo, da voščilnica za organ, kot je občinska skupščina, ni nadvse pomembna reč. Drugače je seveda v podjetjih, kjer voščilnica pač velja kot znak dobrih poslovnih odnosov. »Vsem občanom bomo čestitali za Novo leto v časopisu. Menimo, da to zadostuje,« je poudaril Jože Pogačnik.

Videti je, da bodo zgledu občinske skupščine sledile tudi nekatere druge družbene organizacije v občini.

Denar, ki bi ga sicer porabili za novoletne voščilnice, je občinska skupščina nakazala učnim delavnicam Zavoda za gluho mladino. Pred kratkim so jim poslali milijon dinarjev. S.

Moste: boljša kadrovska služba

Moščanski sindikalni svet je napravil majhno anketo, da bi zvedel, kako je s kadrovsko službo v gospodarskih organizacijah. Iz te ankete dobljeni podatki kažejo, da se je socialno - kadrovska služba v moščanskih gospodarskih organizacijah dokaj izboljšala. Še pred enim letom je delalo na območju občine 65 strokovnjakov za kadrovske zadeve, letos pa se s tem ukvarja že 89 ljudi. En »kadrovik« pride tako na 124 zaposlenih, medtem ko je lani prišlo na enega uslužbenca, ki je skrbel za kadrovske zadeve, 150 zaposlenih. J. V.

Kilogram teletine — 1700 din

Za mast in drobovino nespremenjene cene

LJUBLJANA, 14. dec. — V torek bodo začeli po vsej Ljubljani prodajati meso po višjih cenah. Zavod za cene mesta Ljubljana je po dolgotrajnem proučevanju potrdil predloge mesnih podjetij in odobril, da smejo prodajati na območju Ljubljane meso po naslednjih višjih cenah:

Kilogram telečjega mesa, brez kosti, prve kvalitete stane odslej 1700 din (1400), telečje meso druge kvalitete brez kosti 1460 din (1200), telečje meso s kostmi prve kvalitete 1340 din (1100) in telečje meso z vraščenimi kostmi druge kvalitete 850 din (700).

Goveje meso brez kosti prve kvalitete stane 1300 din (1100), druge kvalitete z vraščenimi kostmi 1000 din (820), meso z vraščenimi kostmi prve kvalitete 1000 din (820) in goveje meso z vraščenimi kostmi druge kvalitete 780 dinarjev (650).

Svinjsko meso brez kosti prve kvalitete velja 1150 din (950), brez kosti druge kvalitete 800 din (700), svinjsko meso z vraščenimi kostmi prve kvalitete 1000 din (850), z vraščenimi kostmi druge kvalitete 920 din (780), svinjska rebra pa veljajo 680 din (600).

Pljučna pečenka velja sedaj 1550 din (1100).

Na zavodu za cene so zgornje cene odobrili, medtem pa velja za mast, glavo, parklje in drobovino nespremenjena cena. Podražilo se je 60 % mesa, nespremenjena je ostala cena 40 % mesa.

J. V.

Ljudska tehnika v industriji

Komisija za delo Ljudske tehnike v industriji pri okrajnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana je sprejela program dela za prihodnje leto. Pred. sednik komisije inž. Janez Kermavner je poudaril, da je Ljudska tehnika v gospodarskih organizacijah pri njihovem prizadevanju za zvišanje produktivnosti vedno bolj potrebna. To se kaže predvsem v sodelovanju z društvi izumiteljev, s klubi mladih proizvajalcev, s sindikati industrijskih gospodarskih organizacij za njihovo intenzivnejše vključevanje pri iskanju notranjih rezerv z racionalizacijami, novatorstvi in izumi. Zato bo osnovna naloga komisije, da osnuje in učvrsti občinske komisije za delo v industriji, prek njih pa organizira dejavnosti Ljudske tehnike v vseh tistih delovnih organizacijah, kjer so za to pogoji. J. G.

Upokojenci naj sami skrbe za stanovanja?

Svet za socialno varstvo občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje je v nemočnem položaju zaradi upokojenskih stanovanj. Veliko starih Moščanov namreč živi v kletnih, neprimernih stanovanjih ali pa bi se jih lastniki hiš, pri katerih stanujejo, radi otresli. Občinska skupščina nima dovolj možnosti niti denarja, da bi v takih primerih posredovala.

Zato so člani sveta za socialno varstvo občine pripravili predlog, naj upokojenci sami razpolagajo s sredstvi, ki se od pokojnin stekajo v stanovanjski sklad. Tega denarja se vsako leto nabere 43,8 milijonona. S temi sredstvi seveda stanovanjski problem upokojencev ne more biti rešen, vendar si bodo s tem lahko pomagali vsaj pri manjših popravilih. J. V.

Trčili trije avtomobili

LJUBLJANA, 14. dec. — Na cesti I. reda v Črnučah pri odcepu ceste za tovarno »Elma« se je danes ob 16.45 zaletel osebni avto ljubljanske registracije znamke Opel-Rekord, ki ga je vozil Martin Šraj, v osebni avto celjske registracije znamke Fiat 600, voznik Franc Gabrovšek, in ga porinil v stoječ osebni avto znamke Mercedes, ki ga je vozil Rajko Kogoj. Vsi trije so vozili iz Ljubljane proti Črnučam. Pri odcepu ceste za tovarno je Kogoj ustavil ob desni strani ceste, ker je opazil na cesti pred sabo večji kos železa. Za njim je pripeljal Gabrovšek, za tem pa Šraj, ki se je zaradi prekratke zavorne razdalje zaletel v Gabrovškov avto in ga porinil v Kogojevega. Poškodovan ni bil nihče, na avtomobilih pa je za okoli 600.000 dinarjev škode.

Najboljša — Pirčeva

LJUBLJANA, 14. dec. — Včeraj je bil v Kočevju turnir ženskih republiških reprezentanc v namiznem tenisu z udeležbo reprezentanc iz vseh republik razen iz Makedonije, Slovenija pa s prvo in drugo ekipo. V odličnih tekmovalnih pogojih in še boljši organizaciji domačega TVD Partizana je prva ekipa Slovenije zasedla prvo mesto, potem ko je izdatno odpravila vse nasprotnice. Njena zmaga, za katero so nastopale članice ljubljanske Olimpije Pirčeva, Zrimčeva in Kokaljeva, nikoli ni bila ogrožena, bilo pa niti ni vnaprej napovedane borbe za prvo mesto s Hrvatsko. Zastopnice Hrvatske so morale namreč že pred odločilnim srečanjem s Slovenijo I dvakrat poklekniti, najprej proti Srbiji, nato pa še proti mladi ekipi Slovenije ož. njeno drugo ekipo. Namesto s Hrvatsko je potem Slovenija I v finalu obračunala s Srbijo, prav tako z zelo visokim izidom 5:1, ne da bi bilo treba najboljši igralki Cirili Pirc še tretjič v borbo za točke. Samo Strojšićeva je rešila čast Srbije v igri z Zrimčevo, za slednjo slej ko prej nepotrebnem porazu.

REZULTATI:

I. kolo — Slovenija I — Slovenija II 5:2, BiH — Srbija 1:5, Hrvatska — Črna gora 5:0. — II. kolo — Slovenija II — BiH 5:4, Črna gora — Slovenija 0:5, Srbija — Hrvatska 5:2. — III. kolo — Slovenija II — Hrvatska 5:4, BiH — Slovenija I 0:5, Črna gora — Srbija 0:5. — IV. kolo — Slovenija II — Črna gora 5:0, BiH — Hrvatska 4:5, Srbija — Slovenija I 1:5. — V. kolo — Slovenija II — Srbija 3:5, BiH — Črna gora 5:1, Slovenija I — Hrvatska 5:2.

LESTVICA

Slovenija I	5	5	0	25:5	5
Srbija	5	4	1	21:11	4
Slovenija II	5	3	2	20:18	3
Hrvatska	5	2	3	18:19	2
BiH	5	1	4	16:21	1
Črna gora	5	0	5	1:25	0

Razvrstitev najboljših igralk: 1. Pirc 10:0 (nizi: 20:1), 2. Zrimec (obe Sl. I) 9:2 (19:6), 3. Stojšić (Srb.) 9:2 (18:6), 4. Kralj (Sl. II) 9:4 (21:10), 5. Lucić (BiH) 8:4 (17:10), 6. Kraizelj (Sl. II) 7:4 (15:10), 7. Anić, 8. Roth (obe Hrv.) itd. (dn)

Mladost — ekipni prvak v floretu

Po nedeljskem finalu ekipnega prvenstva SFRJ v moškem floretu je Mladost (Zagreb) potrdila letošnji primat v tem orožju in že tretjič zapored osvojila prvo mesto. Ekipa Crvene zvezde (Beograd) je bila za razred slabši nasprotnik in je njen neuspeh proti Mladosti (2:14) nesporen.

Spet zmaga jugoslovanskih košarkarjev

PEZINOK, 14. dec. V prijateljski košarkarski tekmi je košarkarska reprezentanca Jugoslavije že drugič premagala ekipo ČSSR z 82:73 (43:36). V reprezentanci Jugoslavije so igrali: Djerdja 2, Petričević 18, Kovačić 12, Ražnjatović 16, Eiselt 13, Potočnik 2, Cvetković 13, Djurić 6 in Skansi. Daneu, Nikolić in Rajković sploh niso igrali.

TORONTO — Na turneji po Kanadi in ZDA je reprezentanca SZ v hokeju na ledu premagala Kanado s 4:0 (2:0, 0:0, 2:0).

OB OTVORITVI NOVE ZGRADBE VISOKE ŠOLE ZA TELESNO KULTURO

Slavje na VŠTK v Ljubljani

Včeraj je bila otvoritev nove zgradbe na Kodeljevem

LJUBLJANA, 14. dec. »Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani je bila dograjena v času, ko zanimanje mladine za telesno kulturo čedalje bolj narašča,« je dejal član republiškega izvršnega sveta Ludvik Gabrovšek, ko je razglasil novo šolo na Kodeljevem za odprto. Ludvik Gabrovšek je v imenu izvršnega sveta čestital kolektivu šole in se mu zahvalil za trud in hkrati izrazil prepričanje, da se šoli odpirajo visoke možnosti razvoja.

Pred današnjo otvoritvijo šole, ki sta ji popoldne sledila znanstveno strokovni sestanek raziskovalcev telesne kulture in znanstveni sestanek športnih zdravnikov Jugoslavije, je direktor šole docent Jože Šturm pozdravil številne udeležence iz vse Jugoslavije in goste, med njimi predsednika kulturno prosvetnega zbora skupščine SR Slovenije Iva Tavčarja, predsednika komisije za telesno kulturo IS SR Slovenije dr. Jožeta Pernuša, predsednika zveze za telesno kulturo Slovenije Janeza Zemljariča, republiškega sekretarja za raziskovalno delo in visoko šolstvo Mirka Tuška in druge.

Direktor šole je na kratko orisal posamezne faze gradnje tega zavoda, za katerega je bil pred 12 leti med prvimi pobudniki pokojni inž. Stanko Bloudek.

V imenu društva profesorjev telesne kulture Jugoslavije je spregovorila Milica Šepa, v imenu skupnosti visokih šol za telesno kulturo Jugoslavije N. Kurilić, v imenu rektorata ljubljanske univerze pa je dr. Miroslav Kališnik izrazil upanje, da bodo vezi med univerzo in VŠTK postale še trdnejše.

Po kratki otvoritveni slovesnosti so si udeleženci slavja in gostje ogledali prostore nove šole — moderno telovadnico, zimski plavalni bazen, predavalnice in druge prostore ter zanimivo priložnostno razstavo zgodovinskih dokumentov o slovenskem športu in telovadbi. J. D.

Badmitonski turnir v čast kongresa

Ob udeležbi najboljših slovenskih igralcev in igralk je v nedeljo ABK »Olimpija« (Ljubljana) organiziral badmintonski turnir v počastitev VIII. kongresa ZKJ. Po pričakovanju so najboljša mesta osvojili tekmovalci Olimpije, prijetno pa je presenetila tudi vevška Slavija, saj sta se Cerar in Cankar uvrstila med prvo osmerico. Republiški prvak T. Pavčič po težkih bojih v četrtfinalu in polfinalu ni ponovil uspeha, ampak je moral prvo mesto prepustiti »večno drugemu« D. Poharju. Pri članicah je brez večjih težav zmagala republiška prvakinja Bögelova, drugo mesto pa je pripadlo Bohinčevi, ki je že v prvem kolu izločila eno kandidatinj za najvišja mesta, mladinsko republiško prvakinjo B. Križmanovo.

Rezultati: člani — polfinale: D. Pohar (Ol.) : Cerar (Sl.) 15:9, 15:9, Pavčič : Jereb (oba Ol.) 9:15, 15:12, 15:7. Finale: D. Pohar : Pavčič 14:18, 15:9, 15:3. — Članice — polfinale: Bögel : L. Križman 12:9, 11:2, Bohinc : Marta Amf 11:5, 1:8. Finale: Bögel : Bohinc 11:3, 11:8. F. M.

MENGEŠ — Gobavica ali Mengeški hrib bo postal prihodnje leto pravi turistični športni center, saj bo poleg zelo znane turistične postojanke — Mengeške koče, tjakaj speljana tudi proga za motokros, ki bo podobna ljubeljski. — AMD je že začelo s pripravami in terenskimi deli, saj si obetajo prva tekmovanja že v mesecu maju. — Društvo ima tudi sodobno organizirano avto-moto šolo, ki jo obiskuje 34 tečajnikov.

MENGEŠ — Planinsko društvo Janeza Trdine je začelo graditi cesto do Mengeške koče na Gobavici z željo, da bi odprlo eno izmed najlepših razglednih točk tudi motoriziranim turistom. Celotna trasa poti je že načeta in potrebna so samo še utrditvena dela.

Triglavani — praznujejo

Velik napredek v ŠD Triglav združenih kranjskih športnikov

Športniki Triglava v Kranju v teh dneh praznujejo 10-letnico, odkar so se združili v centralno športno društvo ŠD »Triglav«. Nogometaši so do tedaj tekmovali v okviru NK »Korotan«, smučarji v SD »Udarnik«, namiznoteniški igralci v NTK »Projektor«, plavalci v PD »Mladost« ipd. V decembru 1954 pa je le prišlo do skupnega jezika in imena. Vsi kranjski športniki na levem bregu Save so začeli delati skupno. Sadovi združitve so se kmalu pokazali. Kranjčani so napravili v razvoju precejšen korak naprej. Uspehi so bili vedno večji in ime Triglav je postalo vedno bolj znano po naši domovini in tudi z zamejstvu.

Društvo, ki je eno največjih v Sloveniji, združuje ta čas v 11 klubih nad 1200 športnikov. Vsekakor najbolje uspehe žanjejo tako imenovani posamični športi (plavanje, smučanje, kegljanje, namizni tenis, atletika ipd.), medtem ko žal kolektivne igre ne uspevajo tako, kot bi nekateri želeli. V Kranju je v tem razdobju zrastla cela vrsta odličnih športnikov, v katerih ima današnja generacija lahko dobre vzornike.

Ves ta čas obstoja športnega kolektiva je imelo društvo mnogo težav. Najhujši problemi so bili vsekakor vadbeni prostori in finančna sredstva. Kljub temu da je vsaj za silo zgrajen centralni stadion, še vedno manjka vrsta objektov. Do zdaj bi bila vsekakor potrebna še športna dvorana in 70 m skakalnice. Tudi problem strokovnih kadrov je pereč, saj sta v društvu le dva profesionalna trenerja. Vsekakor pa bo treba v najkrajšem času urediti vprašanje prioritetne razporeditve športnih panog v Kranju. Ta jubilej so in bodo kranjski športniki počastili s številnimi prireditvami, ki se bodo vrstile skozi ves december. V četrtek, 10. decembra, pa je bila prireditev »Šport in glasba«, na kateri so nastopili najboljši kranjski športniki. V soboto je predsednik občinske skupščine Martin Košir sprejel najboljše športnike Triglava in najzaslužnejše športne delavce, zvečer pa je bila slavnostna seja društva z razvitjem društvenega prapora.

J. JAVORNIK

Premirje za točke s puckom

Naši hokejisti so zdaj za mesec dni sklenili premirje, kajti v tem času jih čakajo razne druge obveznosti v mednarodnem merilu. Borbe za točke so se nehale predvsem zaradi priprav in tekem državne reprezentance.

Doslej je bilo odigranih pravzaprav malo tekem, toda že ti prvi dogodki na ledu so znova dokazali, da je državni prvak Jesenice še zmoraj brez pravega tekmeca in zavoljo tega lahko že sedaj brez pridržka zapišemo, da bo ekipa izpod Mežaklje prav gotovo do konca obdržala vodilno mesto in je borba za naslov novega prvaka praktično že končana.

Zato pa se obeta živahnejši razplet za naslednja najboljša mesta, predvsem seveda za drugi najboljši sedež. Na najboljši poti za dosego takega plasmaja je prav gotovo »brezdomec« Olimpija, ki ima z dosedanjih petih gostovanj zares odlično bilanco. Dvoboj z ekipo Beograda na Tašmajdanskem drsališču bo po tej plati slej ko prej odločilen, kajti Olimpija bo v nadaljevanju prvenstva večino tekem igrala doma, seveda, kolikor se ji bo posrečilo usposobiti naravno drsališče v Ljubljani.

Od ostalih klubov sta se solidno igro izkazala še Kranjska gora, zlasti pa pomlajena ekipa Partizana, medtem ko je Medveščak najbolj razočaral vse. Zagrebčanom je namreč v treh srečanjih uspelo zbrati samo dve točki.

Prvenstvo bodo nadaljevali 9. januarja. V tem času bodo imeli naši reprezentanti dve preizkušnji zdoma, in sicer bo v dneh od 15. do 18. t. m. tekmovanje za Donavsk pokal v Sofiji, od 25. do 28. t. m. pa bo v Budimpešti mednarodni turnir, na katerem bodo sodelovale Jugoslavija, Madžarska, ČSSR in Poljska.

LESTVICA

Jesenice	4	4	0	0	70:3	8
Olimpija	5	3	1	1	16:24	7
Partizan	6	1	4	1	26:27	6
Beograd	5	2	1	2	20:37	5
Kr. gora	4	2	1	1	27:9	5
Crv. zvezda	4	1	1	2	13:14	3
Medveščak	3	1	0	2	8:9	2
Mladost	4	0	0	4	1:43	0

HOKEJ

Zadnja beseda — prihodnjo nedeljo

Zvezni ligaši, ki so v teh mrzlih zimskih dnevih edini še ostali na prizorišču za poslednje, letošnje točke, so minulo decembrsko nedeljo pripravili nekaj presenečenj. Hočemo reči, da je odločitev o jesenskem prvaku odložena še na prihodnjo in zadnjo prvenstveno nedeljo. Vodilni Partizan je moral namreč tokrat vknjižiti prvi poraz, in to na lastnem igrišču v borbi s Ferhatovićevo četo. Sarajevčani so namreč s pridom izrabili notranja nesoglasja v kolektivu črno-belih in s to dragoceno zmago omogočili ne samo sebi, temveč tudi zagrebškemu Dinamu, da se dalje poteguje za najvišji naslov za jesen. Igralci s Koševa bodo seveda morali le kvalitete potrditi že prihodnjo nedeljo, ko bodo doma igrali z zagrebškim Dinamom. To bo vsekakor zelo zanimiv derbi XIV. kola, v katerem se bo zmagovalec sam znašel na drugem mestu, v primeru poraza Partizana v Nikšiću pa utegne deliti prvo mesto ali pa se nemara sploh sam zavihteti na vrh prvenstvene razpredelnice.

Kakor je sedaj postala zanimiva borba za najlepše mesto, tako je slika na drugi strani tabele enako v središču pozornosti mnogih ljubiteljev nogometne igre. Na dnu lestvice se je znašel stari ligaš Beograd, ki kot nekdanji leader v tej elitni družbi nedvomno preživlja trenutke hude krize.

Skorajšnji zimski odmor bo za ta klub prav gotovo eden najbolj žalostnih, ne pa morda tudi brezupen, saj si je težko zamisliti, da ne bi tako prekaljena ekipa s bogatimi izkušnjami in kvalitetnimi igralci znala vsaj za silo prebroditi te težave.

NOGOMET

PISMO JE POKLICALO NA POT

Kdo ve, kaj je skrito v zemlji?

KROPA, decembra. — »Ko se osuje listje, pride čas za raziskovalne pohode po sledovih davnega gorenjskega železarjenja. Te dni imam v načrtu tak pohod v območje Dražgoš. Na vidiku je staro keltsko (?) gradbišče. Nekoč ste izrekli željo, da bi šli z menoj. Torej, če vas še mika, sedaj je priložnost. Lepo pozdravljeni. Joža.«

Pozno jutro je že zdavnaj zagospodarilo zgoraj po jelovških hostah. Spodaj v mestu, ob Kroparici pa je meglam komaj pričela kopneti. Podprta z dvojno mero zelene zeliščne žganjice sva z Jožo Bertoncljem počasi manjšala razdaljo in višino med mestom v dolini in vaščami na hribu. Potem sva pustila za seboj Golo brdo, Jamnike in tudi Lajše. Pod Dražgošami, ki so se kar svetile v soncu, sva sedla na suh parobek.

— Tam spodaj, poglejte ga, kako štrli nad dolino, nad Rudnim, je grič, ki mu vaščani pravijo gradišče. Sumljiv mi je že zaradi imena. Pa tudi zaradi prikladne lege. Slišal sem tudi, stari ljudje so vedeli povedati, da je tam nekoč stala apnenica. Zakaj? Mar ne morda zato, ker je bilo dovolj kamenja za »kuho«. In odkod kamenje? Morda so bile ruševine gradišča...

Po vlažnin senožetih sva se spustila navzdol, kjer se začno grape poglabljati in se med njimi dvignejo vzpetine. Ena izmed njih je tudi najin cilj. Še preden pa zlezeva nanj, Joža zasadi svoj krampič še na travniku, ki se kakor umetno narejena terasa dviga iz črte pobočja. Njegovo oko med grmovjem in dračjem odkriva morebitne ostanke nekakšnega obzidja...

Med prsti je Joža očistil zemlje vsak trd predmet, ki ga je našel. Bili so kamni. Nobenih ostankov; ne oglja, ne zdrobljene keramike. Le na spodnjem robu namišljene terase je bilo nekoč res obzidje. Tu in tam so neobdelane skale, naložene druge na drugo. Vse je komaj opazno, preraslo s suho travo in trnjem.

— Če je bilo naselje res tu poleg, na tem griču, potem je zelo verjetno, da so imeli tukaj obzidane pašnike in hleve... Morda je prav to bilo njihovo glavno naselje? Tega bi rad našel! Nekje so morali imeti svoje glavno naselje, kjer so trgovali in bogateli. Tja so morale voditi vse tovorne poti... Šel sem že nekajkrat po njihovih sledeh, a ko zavijejo s senožeti v gozd, jih korenine in podrast požro.

Prisopihala sva na vrh »gradiša«. Grič, kakor vsi griči, a vendar je Joži sumljiv.

— Poglejte, kako nenaravno je zravnan na vrhu. In ta oster rob, kakor da bi bil podzidan. Gotovo so ostanki zidu pod rušo ali pa še globlje. In tam spodaj tisti jarek, tako naravnost poteka, da bi človek kar na kaj pomislil. Vse bi moral prekopati! Kdo ve, kaj se skriva tu pod nama? Niso zaman kmetje ta grič imenovali »gradiše«. Tudi pravljica o apnenici ne more biti povsem izmišljena...

Sedla sva, da se založiva z zaseko in kruhom. To pa je bil tudi čas, da Joža pove še kaj več o svojem arheološkem konjičku...

— Našel sem že žlindro pod Bičkovo skalo in spodaj ob potoku Kolnici. Gotovo se je prej imenoval Kovnica, ker so ob njem nemara kovali. Na ravnici za kroparsko cerkvijo sem izkopal zdrobljeno keramiko. Dejali so mi, da je staroslovanska. V drči, ki je nekdaj vodila iz hribov v dolino, sem zasledil velik kos železa. Gotovo je padel z »vlačuge«, ko so železo vlačili iz vetrne peči, ki je stala zgoraj na slemenu. Najbolj všeč pa mi je stari vodovod, ki sem ga našel lani nad Kropo. Cevi so lončene in obdelane z roko. Rimljani so že imeli vratilo za izdelovanje lončenih cevi. Vsekakor so cevi predrimske...

Potem je Joža zabadal svoj mali kramp prav povsod po glavi »gradiša«. Toda povsod le prst in pod njo — skrivnost! Kaj je še globlje? Kopanje tedaj preneha biti kopanje, konjiček ni več konjiček. Vsak udarec, ki je zaman, ne daje opravilu pečat brezupnosti, temveč draži in spodbuja.

Povsem slučajno so našli keltsko situlo v Vačah, ilirske gomile v Stični, Venero na otoku Milosu; kmet iz okolice Zrenjanina je prav pred tedni izoral vrč s sedemsto srebrnjaki...

— Ljudje na vasi marsikaj najdejo. Po navadi pa so prvi znaki tako neznatni, da jih je težavno oceniti. Morali bi že enkrat ali pri Prešernovi ali pri Mohorjevi knjižnici natiskati kakšno bukvico s pripravnimi napotki za preproste kopače arheoloških zakladov!

*

Ko se je sonce že sredi popoldneva nagnilo nad Blegoš, sva se poslovila. Joža jo je mahnil po isti poti nazaj proti Kropi, jaz pa navzdol do Češnjice, do loškega avtobusa.

— Sem še pridem! Ne bodite brez upa, če nisva danes nič posebnega staknila. Prepričan sem, da sem na pravi sledi. Tu je moralo nekaj biti. Brez ostankov ni propadlo.

DRAGO KRALJ

JOŽA BERTONCELJ: »VSE BI MORAL PREKOPATI.« Foto: D. Kralj

Dotrpel je naš dragi sin, oče, brat, stric in svak

Tone Hlebce

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 15. decembra 1964, ob 15. uri 30 minut izpred hiše žalosti v Kranju, Stražiška ulica številka 6, na pokopališče v Stražišče.

Žalujoči:

mama, hči Janina, sestre Milka Oman, Ani Hribernik, Angela Hlebce-Grün z družinami in ostalo sorodstvo v Mariboru, Sevnici, Dobovi, Ljubljani in na Zdolah.

NENADOMA NAS JE ZAPUSTIL NAŠ VESTNI USLUŽBENEC

JANKO MERHAR

VODJA KADROVSKE SLUŽBE

POGREB POKOJNEGA BO V SREDO, 16. DECEMBRA 1964 OB 16,15 IZ MARIJINE MRLIŠKE VEŽE NA ŽALAH.

VESTNEGA USLUŽBENCA

AGROKOMBINATA EMONA, OBRAT MALOPRODAJA IN OBRATA MESNA INDUSTRIJA ZALOG BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU

AGROKOMBINAT EMONA
OBRAT MALOPRODAJA

LJUBLJANA, 14. DECEMBRA 1964.

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša draga žena, sestra, teta in svakinja

Pavla Zrimšek

rojena TAŠKAR

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 16. decembra, ob 15. uri iz hiše žalosti na Rudniku pri Ljubljani

Žalujoči:

mož Andrej, Marjan, brata Stane in Ivan, sestre Mici, Pepca, Nežka, Kati in ostalo sorodstvo.

Rudnik, Štepanja vas, Trebnje, 14. decembra 1964

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgem trpljenju preminila moja žena

Urška Cerar

rojena JURŠIČ

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 16. decembra, ob 13. uri 30 minut na Žalah.

Žalujoči:

mož Viktor, sestre Anica, Marija, Pepca, Rezka, Francka in Lojzka ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Dolž, Zajčji vrh, Gaberje na Dolenjskem, Izola, 14. decembra 1964.

Zapustil nas je za vedno v 90. letu starosti življenja, naš ljubljeni, nad vse dobri, vzorni mož, oče in svak

ing. Jaroslav Foerster

UNIVERZITETNI PROFESOR V POKOJU

Dragega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v sredo, 16. decembra 1964, ob 11. uri dopoldne iz Nikolajeve vežice na Žalah.

Prosimo tihega sožalja!

V globoki žalosti:

žena Vida, sin Marjo, svakinja Anica Gogola in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 15. decembra 1964.

OBRAVNAVA V VARNOSTNEM SVETU O KONGU — V dosedanji obravnavi so zastopniki nekaterih afriških držav na široko argumentirali vse aspekte tuje intervencije v Kongu in zahtevali prenehanje vmešavanja in nacionalno pomiritev. Zanimivo je, da je belgijski zunanji minister Spaak odkrito priznal, da do desanta na Stanleyville uporniki niso tam nikogar umorili — hkrati pa je branil ameriško-belgijsko intervencijo. — Na sliki: Alžirski zastopnik govori v VS.

SMEH NA TAYLORJEV RAČUN? — Ali veselje ob povečani ameriški vojaški pomoči sajgonskemu režimu? Vrhovni poveljnik južnovietnamskih oboroženih sil general Ngujen Kan (levo) odhaja z notranjim ministrom Ngujenom Vienom s sestanka z veleposlanikom ZDA Taylorjem. Foto: AP

RAZSTAVA 15 LET NDR V LJUBLJANI — V ponedeljek so v prostorih društva SR Slovenije za Združene narode v Ljubljani odprli razstavo, ki v besedi in sliki prikazuje 15-letni razvoj Nemške demokratične republike. Razstavo je odprl predsednik društva za Združene narode dr. Slavko Zore. — Na sliki: dr. Slavko Zore, na desni Franz Karl Hitze, tiskovni ataše poslaništva NDR. Foto: Kaše

Nadaljevanje s prve strani

Velik odmev

in partije kot instrumenta oblasti, ter potrditev neodvisnosti Jugoslavije, ki sloni na politiki nevezanja in miroljubne koeksistence. Glasilo KPI »Unità« opozarja v obširnem poročilu na osnovne koncepcije resolucije, zlasti na dele o mednarodnem delavskem gibanju ter o notranjem razvoju Jugoslavije, samoupravljanju in vlogi Zveze komunistov.

List »Paese Sera« ugotavlja v svojem poročilu o zaključku kongresa, da je bil zanj značilen »realizem in razprava brez predsodkov«. List opozarja na poglavja resolucije kongresa in pri tem piše, da »Tito in drugi jugoslovanski voditelji nadaljujejo razgovor partije in dežele«. Prav tako naglaša, da je vladal na kongresu pogumen in kritičen duh.

O kongresu piše danes tudi krščansko-demokratski »Popolo«, ki naglaša, da so na njem dali poudarek gospodarski avtonomiji v okviru samoupravljanja in decentralizacije. List posveča največ prostora notranji politiki, ki so jo obravnavali na kongresu. Podobno piše o kongresu tudi milanski »Corriere della Sera«. Milanski »Il Giorno« posveča pozornost demokratizaciji jugoslovanskega sistema in zunanjepolitičnim koncepcijam, obravnavanim na kongresu, turinska »Stampa« pa stališčem glede mednarodnega delavskega gibanja.

Italijanska televizija je sinoči obvestila gledalce o zaključku VIII. kongresa.

O kongresu so pisali tudi zahodnonemški listi, tako »Frankfurter Allgemeine Zeitung«, »Süddeutsche Zeitung« in »Die Welt«. Ti listi povzemajo informacije AP o stališčih ZKJ do mednarodnega delavskega gibanja ter poročajo o izvolitvi novega CK in o tem, kdo so člani izvršnega komiteja.

Brazilski listi so zadnje dni objavili več poročil o razpravah na VIII. kongresu.

O zaključku kongresa poročajo tudi indijski listi »Hindustan Times«, »Times of India« in »Indian Express«, ki naglašajo med drugim, da je kongres obsodil kitajsko vodstvo. Prav tako posvečajo pozornost ocenam v resoluciji glede na gospodarski razvoj in samoupravljanje.

Obširno pišejo o kongresu današnji londonski listi. »Times« ugotavlja, da se v najvišje partijsko vodstvo vključujejo tudi mlajši ljudje, in pri tem opozarja na določbe statuta o zamenjavi vsaj četrtine članov CK. Temu in pa stališčem, ki jih je podal sekretar CK ZKJ Aleksandar Ranković, posveča list največ prostora. Navaja tudi stališča iz resolucije glede LR Kitajske in mednarodnega delavskega gibanja. Liberalni »Guardian« na kratko povzema resolucijo, konservativni »Daily Telegraph« pa poroča o izvolitvi tovariša Tita in članov CK. Prav tako poročajo o zaključku kongresa tudi drugi britanski listi.

Vodilni ameriški tisk posveča precejšnjo pozornost zaključku VIII. kongresa in objavlja na prvih straneh poročila in fotografije s kongresa, tako »New York Times« »New York Herald Tribune« in »Washington Post«.

Kairski listi v naslovih poudarjajo, da je bil tovariš Tito ponovno izvoljen za generalnega sekretarja. — »Al Gumhurija« objavlja dele kongresne resolucije, pri čemer daje poudarek tistemu delu, ki je govoril o LR Kitajski.

Nocojšnji pariški »Monde« obširno piše o sistemu rotacije in pomlajevanja kadrov v najvišjih partijskih forumih, objavlja dele iz resolucije, posebej o jugoslovanski privrženosti miroljubni koeksistenci, ter citira del o obsodbi politike kitajskih voditeljev. Od notranjepolitičnih vprašanj se zde »Mondu« važni deli resolucije o delavskem samoupravljanju, delitvi, gospodarskem sistemu, investicijah in planiranju. Opozarja tudi na del resolucije o mednacionalnih odnosih.

Grški tisk je že včeraj pozdravil ponovno izvolitev Josipa Broza Tita. List »Katimerini« piše: »Tito je komunist, trezen človek, in izvaja realno zunanjo politiko na svetu in do svojih sosedov, seveda pa tudi notranjo politiko. Tito je koristen za dobre odnose in mir na svetu in zato je treba pozdraviti njegovo izvolitev.«

Agencijska poročila o zadnjih sejah VIII. kongresa so povzeli tudi švedski listi, ki se jim je zdelo vredno poudariti, kako prisrčno so navzoči delegati pozdravili ponovno izvolitev Josipa Broza Tita.

Po dveh dneh novinarske stavke so italijanski dnevniki včeraj objavili obširna poročila o delu VIII. kongresa ZKJ. Skoraj vsi listi so poročali tudi o tiskovni konferenci Josipa Broza Tita in navedli najvažnejše dele njegovih izjav.

Glasilo KP Italije »Unità« poudarja, da je na kongresu govorilo nad 200 govornikov o raznih problemih, skupni imenovalec vseh govorov pa je bila zahteva po pogumnejšem in hitrejšem razvoju delavskega samoupravljanja in neposredne socialistične demokracije. Nad 100 tujih novinarjev pa je lahko ugotovilo, da so državljani z največjo pozornostjo spremljali kongres po televiziji in radiu ter vneto razpravljali o delu kongresa. Prav s tem ljudstvom računa Zveza komunistov Jugoslavije, tako da bodo zares uresničene stvari, o katerih so razpravljali na kongresu.«

Tuje delegacije

Causeskuja. Od romunske delegacije sta se prisrčno poslovila član izvršnega komiteja CK ZKJ Petar Stambolić in član CK ZKJ Stevan Doronjski.

Z avtomobilom je odpotovala v Sofijo delegacija bolgarske komunistične partije, ki jo je vodil član politbiroja CK BKP in podpredsednik bolgarske vlade Stanko Todorov. Delegacijo sta spremila član izvršnega komiteja CK ZKJ Mijalko Todorović in član CK ZKJ Rista Antunović. Delegacijo spremlja do Niša član CK ZK Srbije in član izvršnega sveta Srbije Trifun Nikolić. Na pvti v Sofijo si je delegacija ogledala v Kragujevcu tovarno avtomobilov »Zastava«.

Delegacijo socialistične partije proletarske enotnosti Italije pod vodstvom Vincenza Gatta sta na surčinskem letališču spremila član izvršnega komiteja CK ZKJ Djoko Pajković in član izvršnega komiteja CK ZK Makedonije Ljupčo Arsov.

Od predstavnika socialistične partije Japonske in člana japonskega parlamenta Motodjira Moria sta se na surčinskem letališču poslovila član izvršnega komiteja CK ZKJ Lazar Koliševski in član revizijske komisije ZKJ Paško Romac.

Na železniškem kolodvoru Beograda pa sta se od delegacije KP Avstrije pod vodstvom generalnega sekretarja Friedla Firnberga poslovila član izvršnega komiteja CK ZKJ Vladimir Bakarić in član CK ZKJ Boris Ziherl.

Nocoj je iz Beograda odpotovala v Moskvo delegacija KP SZ, ki se je udeležila VIII. kongresa ZKJ. Z istim vlakom se je odpeljala tudi delegacija PZDP, nadalje je odpotovala iz Beograda delegacija KP Švedske in KP Češkoslovaške

NATO

njem izjavil: »Francija bo prej kot v treh letih zapustila atlantski pakt!« Pred tremi dnevi sta imela na televiziji ostro polemiko dva velika vojaška strokovnjaka: socialist Jules Moch in degolist Sanquinetti. Prvi je nastopil proti francoski atomski oborožitvi (ki je po njegovem mnenju draga, ko že obstaja ameriška), drugi pa se je izrekel zanjo. Jules Moch, želeč pokazati absurdnost francoske oborožitve, je vprašal Sanquinettija: »Se strinjate, da nas ZSSR ne namerava napasti?« Degolist je odgovoril: »Pa jasno!« Ta dvogovor je moč uskladiti s splošno francosko politiko do atlantskega pakta: v sedanjih pogojih ni več potrebna trdna zahodna vojaška zveza.

V takem vzdušju se bo jutri začelo zasedanje NATO. Slišati je mnenja, da bi ameriški predsednik Johnson kot praktik lahko preprečil vztrajanje na tistih načrtih, ki bi Francijo še bolj oddaljili od splošne zahodne politike. Z drugimi besedami — Johnson bi lahko pokazal več prožnosti glede multilateralnih sil. Drugi spet mislijo, da to ne bi moglo vplivati na spremembo splošne ameriške politike do Evrope.

JOŠKO PALAVRŠIČ

Kongres KP Indije

Udeležujejo se ga predstavniki 20 partij

NEW DELHI, 14. dec. (Tanjug). V Bombaju se je včeraj začel VII. kongres KP Indije, ki se ga udeležujejo predstavniki nad 20 partij. Zvezo komunistov Jugoslavije zastopata Krste Crvenkovski in dr. Slavko Komar. Najštevilnejšo delegacijo je poslala KP Sovjetske zveze; vodi jo eden izmed sekretarjev partije Boris Ponomarjev.

V kratkem uvodnem govoru je predsednik KP Indije Dange poudaril, da tolikšno število predstavnikov bratskih partij dokazuje solidarnost s SP Indije. »To dejansko kaže, kje smo.« Ta element je važen glede na konflikt v mednarodnem komunističnem gibanju in glede na razdor v indijski partiji, ki ga podpihujeta KP Kitajske in KP Indonezije.

Proti indijski partiji je kitajsko vodstvo novembra 1962 uprizorilo srdito kampanjo. Nacionalni svet KP Indije je namreč takrat obsodil akcijo kitajskih sil na himalajski meji ter agresijo proti Indiji ter je objavil patriotičen poziv ljudstvu na obrambo domovine.

Glavni politični referat predsednika partije Dangeja, v katerem je govora o vsem tem kot tudi o položaju v deželi in programskih načelih, še ni bil objavljen. Kongres je takoj po otvoritvi nadaljeval delo na zaprtih sejah.

V imenu organizatorjev kongresa je pozdravil delegate in goste član nacionalnega sveta KP Indije Adikari.

Tel Aviv: »Ne moremo oprostiti morilcem«

TEL AVIV, 14. decembra (AP). V soboto so v Tel Avivu demonstrirali izraelski vojni veterani, invalidi iz druge svetovne vojne. Počasi in molče so šli v sprevodu po ulicah, nekateri slepi, nekateri s protezami, nekateri ob palicah, in protestirali proti sklepu Zahodne Nemčije, da preneha preganjati nacistične vojne zločince.

Peronistični teror

BUENOS AIRES, 14. dec (AP) — Pristaši bivšega argentinskega diktatorja Perona, ki se mu je nedavno izjalovil poskus, da bi se vrnil v Argentino, nadaljujejo svoje akcije v Buenos Airesu z bombnimi napadi na javne ustanove kot tudi na domove zveznih poslancev, Peronovih nasprotnikov. Včeraj je bombna eksplozija precej poškodovala prostore antiperonističnega gospodarskega centra za raziskave. Zaradi pogostnih peronističnih napadov so okrepili straže pred mnogimi javnimi poslopji ter pred hišami 150 argentinskih poslancev, znanih kot nasprotnikov bivšega argentinskega diktatorja.

Spet povodnji v Vietnamu

SAJGON, 14. dec. (Reuter). V zadnjih dneh so področje Nin Tuan v srednjem Južnem Vietnamu zajele velike povodnji, v katerih je izgubilo življenje okrog 500 ljudi, medtem ko je moralo 20.000 ljudi zapustiti domove. Povzročena je bila velikanska materialna škoda. Razbesnela voda je uničila letino in skoraj tri četrtine vse živine. Huda je škoda tudi na komunikacijah. Voda je odnesla več mostov.

Obsodba na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 14. dec. (MTI). Madžarsko vrhovno sodišče je danes obsodilo ljudi, obtožene, da so skušali spodkopati socialistično oblast in uvesti kapitalistično ureditev v državi. Med peterico obsojenih sta tudi dva bivša člana parlamenta. Industrijec Ferenc Matheovics je bil obsojen na deset let ječe. Ostali so bili obsojeni na deset mesecev do pet let.

V razsodbi je rečeno, da so skušali obsojenci reorganizirati bivšo narodno demokratsko stranko in liberalno stranko, ki so ju prepovedali leta 1949.

Sudanski prostovoljci za Kongo

KARTUM, 14. dec. (Reuter). Iz Kartuma je danes odpotovala na kongoško ozemlje, ki ga imajo v rokah uporniki, prva skupina sudanskih prostovoljcev — zdravnikov, bolničark in pomožnega medicinskega osebja. V Kartum pa je prispela delegacija kongoškega osvobodilnega gibanja, da bi ustavila predstavništvo kongoškega upora v Kartumu.

»Ustavni državni udar« v Gvajani

RIO DE JANEIRO, 14. dec (Tanjug). Guverner britanske Gvajane Richard Luyt je zaupal mandat za sestavo nove avtonomne vlade voditelju kongresne stranke Forbesu Burnhamu. S tem je britanska vlada napravila v deželi »ustavni državni udar« in onemogočila dosedanjemu premieru Cheddyju Jaganu in njegovi napredni ljudski stranki, da bi prišla do oblasti, čeprav je Jaganova stranka dobila večino na nedavnih volitvah. V deželi se je zato vzdignil val demonstracij.

salonit anhovo

Zadnje vesti

Rapacki predlagal konferenco evropskih držav

NEW YORK, 14. dec. (Reuter). Poljski minister za zunanje zadeve Adam Rapacki je danes predlagal, naj bi sklicali konferenco vseh evropskih držav, Sovjetske zveze in ZDA, da bi proučili celokupen problem evropske varnosti. To je predlagal v govoru, ki ga je imel v Generalni skupščini. Rapacki je tudi ostro kritiziral ustvaritev multilateralnih jedrskih sil. Ko je govoril o združitvi Nemčije, je Rapacki dejal, da se lahko ustvari realistični pristop k temu vprašanju samo v vzdušju popuščanja in v pogojih postopnega približevanja dveh nemških držav.

V današnji diskusiji v Generalni skupščini je govoril tudi indijski minister za zunanje zadeve Svaran Sing, ki je predlagal, naj Generalna skupščina sprejme resolucijo o prenehanju vseh poskusov z jedrskim orožjem in naj prav tako pozove vse države, naj pristopijo k moskovskemu sporazumu o delni prepovedi jedrskih poskusov. Predlagal je tudi, naj Generalna skupščina pozove ZDA in Sovjetsko zvezo, naj skleneta sporazum o prepovedi podzemeljskih jedrskih poskusov. Na današnjem zasedanju so govorili tudi delegati Gvatemale in Gabona. Splošna diskusija se bo nadaljevala jutri popoldne.

Novi kitajski kongres šteje 3037 članov

Imeni Jang Hsien Čen in Peng Te Huaj nista zapisani med njimi

PEKING, 14. dec. (Tanjug). Če površno preletimo seznam 3037 članov novega kitajskega nacionalnega kongresa, vidimo, da med novimi deputati ni dveh visokih partijskih in državnih osebnosti, ki sta bili v prejšnjem kongresu. To sta član CK KP Kitajske Jang Hsien Čen, dosedanji poslanec pokrajine Hupeh, in maršal Peng Te Huaj, dosedanji deputat kitajske vojske v kongresu. Maršal Peng Te Huaj je sicer drugi po stopnji od skupno 10 kitajskih maršalov, takoj za Ču Dejem. Vse doslej je bil podpredsednik vlade in član politbiroja CK KP Kitajske, že septembra 1959 pa so ga razrešili dolžnosti kot obrambnega ministra. Tega leta je CK KP objavil resolucijo, s katero obsoja »desni oportunizem« kot glavno nevarnost za izvajanje partijske politike velikih skokov. Kmalu nato so odstavili Peng Te Huaja, ki je praktično tudi odložil vse javne funkcije. Podobno je bilo tudi s prvim podpredsednikom vlade in enim izmed petih podpredsednikov CK KP Kitajske Čen Junom, ki pa je bil zdaj ponovno izvoljen v kongres kot deputat mesta Šanghaja.

Drugega deputata, ki zdaj ni bil izvoljen, Jang Hsien Čena, že nekaj mesecev napada kitajski tisk kot glavnega nosilca »revizionističnih« pojmovanj na Kitajskem.

Na tretjem kongresu so izvolili trikrat več delegatov kot na prejšnjem. Najbolj se je povečalo število poslancev z industrijskih področij in iz večjih mestnih središč kot tudi predstavnikov kitajske vojske v kongresu.

Pred generalno stavko v Argentini

RIO DE JANEIRO, 14. dec. (Tanjug). Generalna konfederacija argentinskih delavcev, ki ima 2,5 milijona članov, je sklenila razglasiti splošno stavko v vsej državi, v protest proti represivnim akcijam policije in proti aretaciji generalnega sekretarja konfederacije Alonsa. Položaj v Argentini je precej napet, ker si peronistično gibanje prizadeva izkoristiti vsako protivladno manifestacijo za zanetitev neredov v deželi.

Sestanek de Gaulle—Rusk

PARIZ, 14. dec. (AFP). Francoski predsednik de Gaulle se je danes popoldne sestavi v Parizu z ameriškim ministrom za zunanje zadeve Deanom Ruskom. Po vesteh iz ameriških virov sta se pogovarjala skoraj izključno o problemih Atlantskega pakta. Razgovarjala sta se tudi o povojnem razvoju v Evropi, nista pa govorila o jugovzhodni Aziji niti ne morebitnem srečanju s predsednikom Johnsonom in generalom de Gaullom.

Wilson se bo sestal z de Gaullom

PARIZ, 14. dec. (AFP). Ministra za zunanje zadeve Velike Britanije in Francije sta se danes načelno sporazumela o obisku premiera Wilsona v Parizu in o razgovorih s predsednikom de Gaullom. Britanski minister za zunanje zadeve Walker je izročil francoskemu zunanjemu ministru dokument o britanskih zamislih za reorganizacijo Altantskega pakta.

Priprave Cejlona na splošne volitve

COLOMBO, 14. dec. (TASS) Predsednica cejlonske vlade Sirimavo Bandaranaike je v zaključnem govoru na kongresu vladajoče cejlonske stranke svobode »Šri Lanka« v Kandyju izjavila, da nobena sila ne more preprečiti cejlonskemu ljudstvu, da gre po poti napredka. Cejlon uživa spoštovanje v svetu zaradi politike neuvrščanja v bloke, ki omogoča ne le utrditev miru na svetu, marveč tudi rešitev številnih notranjih vprašanj dežele. Cejlon se ne bo nikoli odpovedal temu načelu, čeprav se bo moral boriti s težavami, vendar ne bo izgubil težko pridobljene svobode.

Izraelska vlada odstopila

JERUZALEM, 14. dec. — (AFP). Izraelska vlada je odstopila. Pričakujejo, da bo kmalu objavljeno pismo premiera Levi Eškola, predsedniku republike Šazaru, v katerem so navedeni razlogi za odstop.

Odpoklicani atašeji

MOSKVA, 14. dec. (AP). — Veleposlaništvi ZDA in Velike Britanije v Moskvi sta sporočili, da bodo odšli trije ameriški in en britanski vojaški ataše, katere je sovjetska oblast obtožila vohunstva. Hkrati so objavili v Londonu, da so zahtevali od ZSSR, naj odpokliče pomočnika sovjetskega pomorskega atašeja v Veliki Britaniji. Vlada ZDA pa je zahtevala, naj odpokličejo tri sovjetske vojaške atašeje iz Washingtona zaradi aktivnosti, ki niso v skladu z njihovim diplomatskim statusom.

Kenyatta o kenijski politiki

NAIROBI, 14. dec. Predsednik Kenyatta je na otvoritvi prvega zasedanja kenijskega parlamenta izjavil, da bo glavna značilnost kenijske zunanje politike pozitivno neangažiranje. Nadalje je dejal da ima kenijska vlada namen iti po poti afriškega socializma in da bo nadaljevala s tesnim sodelovanjem z Ugando in Tanzanijo na področju planiranja in gospodarstva. Zahteval je, naj afriške probleme rešujejo samo Afričani.

Razstava 15 let NDR

LJUBLJANA, 14. dec. — Danes proti večeru je v prostorih društva SR Slovenije za Združene narode v Ljubljani predsednik društva dr. Slavko Zore odprl razstavo »15 let razvoja Nemške demokratične republike v sliki in besedi«. O pomenu razstave sta govorila podpredsednik okrajne skupščine Ljubljana Viktor Damjan in Franz Karl Hitze, tiskovni in kulturni ataše poslaništva NDR v Beogradu. Med drugimi so se današnje otvoritve udeležili član IS Slovenije Ludvik Gabrovšek, sekretar republiškega sekretariata za informacije Miloš Bučar in drugi.

Pred otvoritvijo razstave je bila v prostorih društva SR Slovenije za Združene narode tiskovna konferenca. Tiskovni ataše NDR Franz Karl Hitze je o razstavi dejal, da je njen namen, da bi ljudje bolje spoznali in razumeli NDR. Na vprašanja novinarjev je podrobno govoril o novem ekonomskem sistemu NDR, o prejemkih in nagrajevanju in drugem. Na vprašanje, kakšne so perspektive gospodarskega sodelovanja med SFRJ in NDR, je Hitze odgovoril, da se gospodarsko sodelovanje dobro razvija v obojestransko zadovoljstvo in je izrazil prepričanje, da se bo to sodelovanje še razširilo. Dodal je, da je v načrtu, da se bo gospodarska izmenjava do l. 1970 povečala od dva in polkrat do trikrat. Sedaj doseže blagovna izmenjava v obeh smereh približno 140 milijonov dolarjev letno. Za prihodnje leto pa je v načrtu, da se bo izmenjava še povečala.

Nato je govoril o tem, kaj je Jugoslavija kupila v NDR v zadnjem času in dodal, da je NDR kupila v Jugoslaviji med drugim za 3 milijone tekstila, mnogo vina, tobaka, avtomobile itd. Omenil je še, da so tudi zelo dobri odnosi s čevljarsko industrijo in da je veliko povpraševanje po »dobrih jugoslovanskih čevljih«. SIĆ

U Tant Štajduharju

NEW YORK, 14. dec. (Tanjug). Generalni sekretar OZN U Tant je v pismu, ki ga je poslal iz bolnišnice, čestital na novo izvoljenemu predsedniku združenja novinarjev pri OZN, dopisniku Tanjuga Rudiju Štajduharju, in mu izrazil svoje najboljše želje. U Tant si obeta plodno sodelovanje z njim in z vsemi člani združenja novinarjev pri OZN.

Pajetta poročal

RIM, 14. dec. (Tanjug). — Član CK KP Italije Giuliano Pajetta je na zasedanju CK podal referat o mednarodni dejavnosti KPI. Obvestil je člane CK o nedavnih razgovorih partijske delegacije v Moskvi ter o razgovorih italijanskih komunistov z delegacijo kitajskega komiteja za mir, ki je bila nedavno v Italiji. Med drugim je naglasil, da se je delegacija uglednih predstavnikov KPI udeležila VIII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije. Zaključni dokument z zasedanja CK pozitivno ocenjuje to, da je bil odložen sestanek pripravljalne komisije za konferenco komunističnih in delavskih partij.

Antifašistično zborovanje

RIM, 14. dec. (Tanjug). Na množičnem antifašističnem zborovanju v italijanskem mestu Cuneo, ki je bilo eno glavnih središč odporniškega gibanja med drugo svetovno vojno, so sprejeli resolucijo, ki zahteva razpustitev neofašističnega socialnega gibanja in vseh njegovih mladinskih organizacij. Na zborovanju, ki so se ga udeležili predstavniki vseh italijanskih demokratičnih organizacij, sta govorila antifašistični senator Ferrucio Parri in predsednik združenja italijanskih partizanov Arrigo Boldrini.

Telegrami

PREPOVEDANE DEMONSTRACIJE — PARIZ. Policijski prefekt je prepovedal vse ulične demonstracije in zborovanja za ves čas trajanja zasedanja ministrskega sveta NATO. V sporočilu prefekture je prav tako povedano, da generalni sekretar NATO Manlio Brosio ne bo sprejel prav nobene delegacije, ki bi hotela pri njem protestirati.

OBRAMBA AFRIKE — ADIS ABEBA. Etiopski obrambni minister Mengeša je danes odprl drugo zasedanje komisije za obrambo organizacije afriške enotnosti. Na zasedanju sodelujejo delegacije iz 35 afriških dežel.

EDWARD KENNEDY ZDRAV — BOSTON. Demokratski senator Edward Kennedy bo v sredo zapustil bostonsko bolnišnico, kjer se je zdravil zaradi poškodb, ki jih je dobil ob letalski nesreči junija letos.

PREDSEDNIK SIRIJE OBISČE JORDANIJO — DAMASK. Predsednik Sirije general Amin el Havez je sprejel povabilo kralja Huseina, naj obišče Jordanijo. Datum obiska še niso določili.

TRGOVINSKA MENJAVA — MOSKVA. Sem je prispela japonska trgovinska delegacija, ki se bo pogajala s predstavniki sovjetske vlade o trgovini med Japonsko in ZSSR v prihodnjem letu. Lani je znašala vrednost medsebojne trgovinske menjave čez 260 milijonov rubljev, leto prej pa je dosegla 230 milijonov rubljev.

ARABSKI INŽENIRJI — BAGDAD. Iraški predsednik Abdel Salam Aref je v Bagdadu odprl deveto konferenco inženirjev iz arabskih držav. Na njej sodeluje okrog 450 iraških in 250 inženirjev iz drugih arabskih dežel. Predvsem se pogovarjajo o eksploataciji rudnih bogastev in o melioraciji zemljišč.

DELEGACIJA ZIMBABVE POTUJE V LONDON — DAR ES SALAM. Od tod je včeraj odpotovala v London delegacija stranke afriške nacionalne unije Zimbabve (ZANU). Delegacija naj bi se sestala z britanskim premierom in z drugimi člani vlade ter jim sporočila zahtevo, naj nujno skličejo ustavno konferenco o Južni Rodeziji, na kateri pa bi morali sodelovati tudi predstavniki afriških partij.

ARETACIJE NA TAJSKEM — BANGKOK. Predsinočnjim so zaprli dva letalska maršala Tajske pod obtožbo, da sta pripravljala zaroto proti vladi. To sta vicemaršal Ilaeb Pinsuvan, zdaj že v pokoju, ter maršal Ekahar Musikabutr. Tako je doslej vsega skupaj zaprtih osem višjih oficirjev tajske vojske zaradi zarote.

ODPRTO PISMO — KOBENHAVN. Demonstranti so včeraj predali danskemu zunanjemu ministru Haekkerupu »odprto pismo«, v katerem zahtevajo, naj zastavi ves svoj vpliv, da Zahodna Nemčija ne bi dobila jedrskega orožja.

RADIOLOŠKI CENTER — VARŠAVA. Blizu Varšave so odprli nov industrijski radiološki center, ki je glavni proizvajalec izotopov za Poljsko.

Pa še to

NEPREVIDNOST — V podzemski železnici v Chicagu je neki žepar skušal izmakniti sopotniku denarnico. Na njegovo nesrečo pa je slabo izbral žrtev. Le-ta je bil namreč tudi tat in je takoj opazil žeparjevo namero. Več sreče je imela policija, ko je tako lahko »ubila dve muhi na en mah«.

Vreme 14. XII. 1964

Temperature

	ob 07	13
Ljubljana	—3	0
Planica	—3	4
Maribor	—1	0
Slov. Gradec	—7	1
Novo mesto	—4	6
Koper	7	10
Kredarica	—	6
Reka	7	10
Pulj	5	14
Split	6	9
Dubrovnik	8	12
Zagreb	—3	—1
Beograd	—1	—1
Sarajevo	—6	—4
Skopje	—1	0
Titograd	—	12
Celovec	—	—2
Gradec	—	—2
Dunaj	—1	—1
Milano	8	5
Genova	13	13
Zürich	4	6
München	6	8
Benetke	5	7

Prognoza

VREMENSKA SLIKA:

Nad Genovskim zalivom nastaja področje nizkega zračnega pritiska in se pomika proti vzhodu. Pred njim doteka ob jugozahodnih vetrovih topel zrak.

NAPOVED:

SLOVENIJA:

V zahodni Sloveniji bo oblačno, v vzhodni zmerno do pretežno oblačno. Popoldne bodo v zahodni Sloveniji že padavine. Temperature bodo ponoči med —4 in 2, v Primorju 7, najvišje dnevne med 1 in 8, v Primorju 10 stopinj Celzija.

JUGOSLAVIJA:

V jugovzhodnih krajih bo zmerno oblačno, drugod pretežno oblačno in popoldne ob severnem Jadranu že padavine. — Otoplilo se bo.

V sredo bo oblačno s padavinami.